

การศึกษากฎมโนธรรมเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ

STUDY THE WISDOM OF GOLD PETCHABURI FOR DEVELOPMENT
ORNAMENT DESIGN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้านหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตรบัณฑิตอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2558

KMITL-2015-ED-M-222-062

การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ

STUDY THE WISDOM OF GOLD PETCHABURI FOR DEVELOPMENT
ORNAMENT DESIGN

วารุณชลิย์ ทวีชัย

WARUNCHAREE THAWEECHAI

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2558

KMITL-2015-ED-M-222-062

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

STUDY THE WISDOM OF GOLD PETCHABURI FOR DEVELOPMENT
ORNAMENT DESIGN

A THEE SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION
IN INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2015

KMITL-2015-ED-M-222-062

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2015

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษามุมปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ
Study the Wisdom of Gold Petchaburi for Development
Ornament Design

นักศึกษา

นางสาววรัญชลิย์ ทวีชัย

รหัสประจำตัว

55631018

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยโทพิชัย สดภิบาล

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ดร.สมชาย	เชะวิเศษ	
รศ.ว่าที่ร้อยโทพิชัย	สดภิบาล	
ผศ.ดร.ทรงวุฒิ	เอกวุฒิมวงศา	
รศ.อุดมศักดิ์	สารินุตร	
ผศ.ดร.รัฐไท	พรเจริญ	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ

25 มิถุนายน 2558 เวลา 09.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้อง ค. 417 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 17 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ
นักศึกษา	นางสาวรัชชชลิย์ ทวีชัย
รหัสประจำตัว	55631018
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการออกแบบทัศนศิลป์
สาขาวิชา	เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2558
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยโทพิชัย สดภิบาล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกภูมิวงศา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการทำเครื่องทองเพชรบุรี กระบวนการสร้างสรรค์ทองรูปพรรณ วิธีการทำรูปแบบและลวดลาย รวมทั้งศึกษาการถ่ายทอดความรู้เชิงช่าง โดยเลือกศึกษาจากพื้นที่ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาเครื่องประดับและประเมินความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

จากการศึกษาพบว่า การทำเครื่องประดับทองเพชรบุรีนั้นจะเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น และมักจะเป็นการถ่ายทอดเฉพาะภายในครอบครัว มากกว่าที่จะถ่ายทอดไปสู่คนภายนอก รูปร่างรูปทรงลวดลาย วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของเครื่องประดับเพชรบุรี ส่วนมากเป็นลวดลายจากธรรมชาติธรรมชาติเช่น ลูกสน ดอกพิกุล ไข่ปลา สิ่งรอบตัวในชีวิตประจำวัน หรือขึ้นอยู่กับคำสั่งทำของลูกค้า วัสดุ มีทั้งทอง เงิน นาค และอัญมณี โดยใช้กรรมวิธีการตีทองเป็นเส้นแล้วดัดลวดลายต่างๆ ต้องทำทีละส่วนประกอบด้วยมือผลิตได้เพียงครั้งละชิ้น สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ผลการประเมินการออกแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ผู้วิจัยได้รวบรวมสรุปข้อมูลนำมาสร้างแบบ จำนวน 10 รูปแบบ และใช้ทฤษฎีวิเคราะห์องค์ประกอบในการตัดทอนรูปแบบชุดเครื่องประดับให้เหลือจำนวน 5 รูปแบบ นำไปเขียนโปรแกรม 3 มิติด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้รูปแบบเครื่องประดับมีความสมจริงมากที่สุด จากนั้นนำรูปแบบที่ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการผลิตและการออกแบบเครื่องประดับประเมินผล จากการประเมินรูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการผลิตเครื่องประดับ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$, $S.D.=0.12$) รองลงมาคือรูปแบบที่ 5 ($\bar{X}=3.63$, $S.D.=0.09$) รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 ($\bar{X}=3.59$, $S.D.=0.16$) รองลงมาคือรูปแบบที่ 4 ($\bar{X}=3.50$, $S.D.=0.08$) และรูปแบบที่ 3 ($\bar{X}=3.36$, $S.D.=0.15$) ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่ออ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title	Stud the wisdom of gold phetchaburi For Development ornament design.
Student	Miss Waruncharee thaveechai
Student ID.	55631018
Degree	Master of Education in Industrial Education
Program	Industrial Design Technology
Year	2015
Thesis Advisor	Associate Professor. Pichai Sodbhiba
Thesis Co-Advisor	Assistant professor. Songwut Egwutvongsa

ABSTRACT

This research aimed to study the wisdom of making Petchaburi gold ornaments, the process of pendants inventives, the method to making their styles and patterns, including to study the communication of the technical knowledges by choosing to study from the area of Taraab sub-district , Muang district in Petchaburi province and collecting the data from groups of the concerned experts to develop the ornaments and assess the complacencies of the experts ,the producers and the customers. Data collection instruments for research included formal interviews, evaluation forms and questionnaires.

The findings revealed that making Petchaburi gold ornaments is relayed from each generation to anothers and usually relays within their families more than to the person outsides. The most of shapes, patterns, materials and the processess of making Petchaburi gold ornaments are made from nature such as cones,flowers , spawn and everything around their daily lives or it depends on the customers' orders. The materials have both gold,silver , naga and gems. By pressing gold into string and bend it to be different patterns that has to make each part by hand, one part once telling the identitiy of the local.

The results of assessment of Petchaburi design , the researcher has collected and concluded the data to create them to 10 designs and used Reverse Engineering theory to retrench them to be only 5 designs. Designed them in 3 dimension program by using computer in order to make the ornaments be the most reality. After that all designs are assessed by the experts of ornament's productions and designs.The results of the assessment, according to all experts' opinions, the first Petchaburi design is the most appropriate ($\bar{X}=4.54$, S.D.=0.12), the second is the fifth design ($\bar{X}=3.63$, S.D.=0.09), the third is the second design ($\bar{X}=3.59$, S.D.=0.16), the fourth is the fourth design ($\bar{X}=3.50$, S.D.=0.08) and the last is the third design ($\bar{X}=3.36$,S.D.=0.15)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต่ออ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับสำเร็จได้ด้วยคามอนุเคราะห์และความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของงานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ว่าที่ร้อยโทพิชัย สดภิบาล ที่ช่วยให้ความช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ชี้แนะแนวทางในทุกๆด้านเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกภูมิจวงศา ที่ช่วยให้คำชี้แนะแนวทางและจุดบกพร่องต่างๆ เสมอมา

ขอขอบพระคุณ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร, ดร.สมชาย เชะวิเศษ และ ผศ.ดร.รัฐไท พรเจริญ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนข้อชี้แนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัยจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขอขอบพระคุณ ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง และ ผศ.ปรีศนา บุญศักดิ์ ที่กรุณาตรวจเรื่องมีอรรถและช่วยแนะนำแนวทางที่ถูกต้องในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณเนื่อง แผงสีคำ, คุณมณฑา แผงสีคำ, คุณกิตติพร นาใจดี ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี อ.นิพนธ์ ยอดคำปัน, อ.มงคล สาระพวงค์ และ อ.อาทร เตชะพนาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ที่ช่วยให้คำชี้แนะ ทั้งยังช่วยเสนอแนวคิด และชี้แจงข้อควรปรับปรุงต่างๆที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ กลุ่มผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรีทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ทั้งยังเสนอแนะแนวทาง และให้ความร่วมมือต่องานวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนในทุกๆด้านด้วยดีมาตลอด และขอขอบคุณเพื่อนทุกคนที่เป็นกำลังใจและให้คำปรึกษาทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

สำหรับคุณงามความดีอันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดา มารดา ซึ่งเป็นที่รักและเคารพยิ่ง ตลอดจนครู อาจารย์ที่เคารพรักทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อันมีค่าให้แก่ผู้วิจัย และหากผู้วิจัยทำการผิดพลาดประการใด ขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

วรัญชลิย์ ทวีชัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติมกรรมประกาศ	III
สารบัญ.....	IV
สารตาราง.....	VI
สารบัญภาพ	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 จังหวัดเพชรบุรี.....	6
2.2 วัสดุอุปกรณ์และกรรมวิธีการผลิตเครื่องประดับ	38
2.3 เครื่องประดับในอดีตและปัจจุบัน	58
2.4 หลักการออกแบบเครื่องประดับ	62
2.5 การวิเคราะห์เครื่องประดับในจังหวัดเพชรบุรี.....	69
2.6 แนวคิดและพฤติกรรมผู้บริโภค	70
2.7 การอนุรักษ์ศิลปปะไทย.....	73
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	75
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
3.1 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการทำเครื่องทองเพชรบุรี	77
3.2 เพื่อพัฒนารูปแบบเครื่องประดับเพชรบุรีในเชิงอนุรักษ์.....	78
3.3 เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้บริโภค เครื่องประดับเพชรบุรีที่พัฒนาขึ้นมาใหม่	81
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี	85
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี	91
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิตและผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี	109

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และด้วย IV อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
5.1 สรุปผลการวิจัย	114
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	115
5.3 ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม.....	118
ภาคผนวก.....	119
ภาคผนวก ก	120
ภาคผนวก ข	131
ภาคผนวก ค	152
ภาคผนวก ง	158
ภาคผนวก จ	165
ประวัติผู้เขียน	178

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตัดย่อย่างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลวดลายทองกับธรรมชาติและความสำเร็จ	36
2.2 ตารางการเปรียบเทียบทองคำ	41
2.3 ตารางแสดงค่าของโลหะ	44
4.1 การวิเคราะห์ลวดลายเครื่องประดับเครื่องประดับเพชรบุรี	86
4.2 การวิเคราะห์เครื่องประดับของสกุลช่างทอง	89
4.3 การวิเคราะห์ลวดลายเครื่องประดับของสกุลช่างทอง	90
4.4 แสดงการพิจารณารูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่ เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย์อนรอย	93
4.5 แสดงการวิเคราะห์รูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี 10 แบบ โดยใช้ทฤษฎีการ กระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย์อนรอย	95
4.6 แสดงการวิเคราะห์สรูปผลัดต่อนรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี	96
4.7 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินการออกแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดย ด้านการออกแบบและการผลิตเครื่องประดับการออกแบบและผลิตเครื่องประดับ	103
4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี	110
4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี	112

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตีพิมพ์อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 ห้องแถวบ้าน“ทองสัมฤทธิ์”	11
2.2 ห้องแถวของตระกูล “ชูบดินทร์”	11
2.3 นางเนื่อง แผงสีคำ	13
2.4 นางมณฑา แผงสีคำ.....	14
2.5 คุณกิตติพร นาใจดี ช่างทองประยุกต์เมืองเพชร.....	15
2.6 สร้อยขั้วม้น	17
2.7 ภาพลายเส้นสร้อยขั้วม้น	17
2.8 สร้อยหกละเสาเพชรบุรี.....	18
2.9 ภาพลายเส้นขั้นตอนการถักสร้อยสี่เสา	18
2.10 ต่างหุปะวะหล่ำและต่างหุปะวะหล่ำทรงเครื่อง.....	19
2.11 ภาพลายเส้นรูปแบบของปะวะหล่ำ	19
2.12 ต่างหุลูกสน	20
2.13 ภาพลายเส้นส่วนประกอบลูกสน	20
2.14 ต่างหุเต่าร้าง.....	21
2.15 ภาพลายเส้นส่วนประกอบเต่าร้าง.....	21
2.16 สร้อยคอลูกไม้ปลายมือ	22
2.17 ภาพลายเส้นส่วนประกอบลูกไม้ปลายมือ	22
2.18 สร้อยข้อมือดอกพิกุล.....	23
2.19 ภาพลายเส้นรูปแบบดอกพิกุล	23
2.20 ต่างหุดอกมะลิ.....	24
2.21 กำไลกำนบัว	25
2.22 ภาพลายเส้นกำไลกำนบัว	25
2.23 บัวสัตตบงกช (กระดุม).....	26
2.24 ภาพลายเส้นลวดลายต่างของ กระดุม	26
2.25 ปิ่นปักผมมณฑป.....	27
2.26 ลายเส้นปิ่นปักผมมณฑป	27
2.27 จี้ประจำยาม	28
2.28 ลายเส้นจี้ประจำยาม	28
2.29 สร้อยคอทองเสมา	29
2.30 ลายเส้นสร้อยคอทองเสมา.....	29
2.31 ต่างหุลายผีเสื้อ	30
2.32 จี้ตาบ	30
2.33 ลายเส้นตาบและผีเสื้อ	31
2.34 แหวนพญานาค	31
2.35 ลายเส้นแหวนพญานาค.....	32

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และตั้งVIIอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.36 กำไลม้งกร.....	32
2.37 ลายเส้นกำไลม้งกร.....	33
2.38 สร้อยข้อมือตะขาบทรงเครื่อง.....	33
2.39 ลายเส้นกำไลม้งกร.....	34
2.40 แหวนพิรอด.....	34
2.41 ลายเส้นแหวนพิรอด.....	35
2.42 แหวนตะใบ.....	35
2.43 ลายเส้นแหวนตะใบ.....	35
2.44 โลหะทองคำ.....	38
2.45 โลหะเงิน.....	42
2.46 โลหะทองแดง.....	43
2.47 ลักษณะการนั่งทำงาน ของช่างทองเมืองเพชร.....	45
2.48 โต๊ะช่างทอง.....	45
2.49 เครื่องมือเป่าแผ่น.....	46
2.50 ค้อน.....	46
2.51 ทั่ง.....	47
2.52 ม้าดิ่งลาวด.....	47
2.53 แป้นดิ่งลาวด.....	48
2.54 แท่นรองแป้นแกะทองกับเหล็กแกะ.....	48
2.55 กรรไกร.....	48
2.56 คีม.....	49
2.57 ตะใบ.....	49
2.58 น้ำประสานทอง.....	49
2.59 การหลอมทอง.....	50
2.60 การตี.....	51
2.61 การรีด.....	51
2.62 การชักลาวด.....	51
2.63 การทำไขปลา.....	52
2.64 ภาพวาดขั้นตอนการถักสร้อยสี่เสา.....	52
2.65 ลวดทองเกลียว.....	53
2.66 ส่วนประกอบต่างๆ ของปะวะหล้า.....	54
2.67 ภาพวาดลายเส้นส่วนประกอบลูกสน.....	54
2.68 การตัดกลีบดอกจัน.....	55
2.69 ส่วนประกอบต่างๆ ของลายกระดุม.....	55
2.70 ภาพวาดลายเส้นกระดุม.....	56

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และตั้ง VIII ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.71 ภาพวาดขั้นตอนการทำเตารั้ง.....	56
2.72 ต่างหูเตารั้ง.....	57
2.73 ขนาดมาตรฐานในการออกแบบแหวน.....	66
2.74 ตำแหน่งของต่างหู.....	67
2.75 แสดงภาพขนาดมาตรฐานของสร้อยคอ.....	67
2.76 ขนาดมาตรฐานการออกแบบสร้อยข้อมือ.....	68
2.77 แสดงภาพขนาดมาตรฐานของกำไลข้อมือ.....	68
3.1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี.....	84
4.1 เอกลักษณะเครื่องประดับเพชรบุรี.....	91
4.2 แบบร่างชุดเครื่องประดับเพชรบุรี.....	92
4.3 แบบร่างชุดเครื่องประดับเพชรบุรี แบบที่ 1-10.....	94
4.4 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 1.....	97
4.5 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 2.....	98
4.6 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 3.....	99
4.7 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 4.....	100
4.8 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 5.....	101
4.9 รูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรีทั้ง 5 แบบ.....	102
4.10 กระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี.....	108
4.11 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี.....	109
ค.1 คุณเนื่อง แผงสีคำ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี.....	153
ค.2 คุณมณฑา แผงสีคำ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี.....	153
ค.3 คุณกิตติพร นาใจดี ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี.....	154
ค.4 อาจารย์ นิพนธ์ ยอดคำปัน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ.....	154
ค.5 อาจารย์ อาทร เตชะพนาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ.....	155
ค.6 อาจารย์ มงคล สาระพวงค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ.....	155
ค.7 การลงพื้นที่และสัมภาษณ์ ร้านจำหน่ายและผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี.....	156
ค.8 ขั้นตอนการประเมินผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี กลุ่มผู้บริโภค.....	157
ค.9 ขั้นตอนการประเมินผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี กลุ่มผู้บริโภค.....	157
จ.1 ภาพร่างเบื้องต้นแบบผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี.....	166
จ.2 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 1.....	167
จ.3 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 2.....	168
จ.4 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 3.....	169
จ.5 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 4.....	170
จ.6 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 5.....	171

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และดัดแปลงอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
จ.7 ภาพการเขียนแบบเพื่อการผลิต ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี (จี)	172
จ.8 ภาพการเขียนแบบเพื่อการผลิต ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี (ต่างหู)	173
จ.9 ภาพการเขียนแบบเพื่อการผลิต ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี (แหวน)	174
จ.10 ภาพกระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี	175
จ.11 ภาพชิ้นงานต้นแบบ ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี.....	176
จ.12 ภาพชุดเครื่องประดับเพชรบุรี	177

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เครื่องประดับในปัจจุบัน ถือกันว่าเป็นงานวิจิตรศิลป์ เป็นลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพ มีความงดงามสมบูรณ์ อยู่ในตัวเอง และในขณะเดียวกัน ก็เป็นสื่อสัญลักษณ์ของการแต่งงาน เป็นสัญลักษณ์ของการเกิด และชัยชนะในบางครั้ง อีกทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคงด้วย แม้จะได้มีการวิเคราะห์กันแล้ว ว่าประโยชน์ของเครื่องประดับ จะมีอยู่น้อยมากก็ตาม งานเครื่องประดับเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ ความคิดสร้างสรรค์อันทรงคุณค่าของนักออกแบบ การออกแบบจึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการทำเครื่องประดับ ซึ่งแต่ละยุคสมัยมีเอกลักษณ์การออกแบบรูปแบบและความงดงามต่างกัน รวมถึงเทคนิคในการสร้างสรรค์ชิ้นงานอันล้ำค่าแต่ละชิ้นขึ้นมา มิใช่เพียงเพื่อเป็นเครื่องหรือวัตถุที่ใช้ตกแต่งร่างกาย หรือเพื่อแสดงทักษะทางฝีมืออันประณีตเท่านั้น แต่เป็นการแสดงออกทางด้านจิตใจ ความเชื่อ และภูมิปัญญาของกลุ่มชน ที่บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองและความมีศิลปวัฒนธรรมของแต่ละยุคสมัย อีกทั้งยังแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางประวัติศาสตร์

เพชรบุรีเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์มายาวนานกว่า 2,000 ปี นับตั้งแต่สมัยทวารวดีมีกษัตริย์ปกครองสืบต่อกันหลายพระองค์ และมีการสันนิษฐานว่ากษัตริย์จากเมืองเพชรบุรีนี้ต่อมาได้อพยพไปก่อตั้ง เมืองอยุธยา ณ หนองโสน ในสมัยกรุงสุโขทัยและอยุธยาที่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าเพชรบุรีเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งทางแถบตะวันตกจนกระทั่งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เพชรบุรีเป็นเมือง ซึ่งมีกษัตริย์ถึง 3 พระองค์ซึ่งได้แก่ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระนครคีรี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระรามราชนิเวศน์ หรือพระราชวังบ้านปืน และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน เมืองเพชรบุรีจึงเป็นเมืองที่มีช่างหลากหลายสาขามาสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ไว้เป็นระยะเวลานานประกอบกับสมัยต่อมาวัดในเพชรบุรีกลายเป็นแหล่งถ่ายทอด ศิลปวิทยาการรวมทั้งงานช่างสาขาต่างๆ เช่น งานเขียน งานปั้น งานแกะสลัก เป็นต้น โดยเฉพาะงานศิลปหัตถกรรมเครื่องทองรูปพรรณแบบโบราณ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ อย่างหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรี มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเป็นผลงานด้านหัตถศิลป์ ที่มีคุณค่า มีความประณีต งดงาม แสดงถึง เอกลักษณ์แห่งภูมิปัญญาที่ผสมผสานกับฝีมือของช่างทอง เครื่องทองโบราณของเมืองเพชรนั้นเริ่มจากในสมัยรัชกาลที่ 5 มีช่างสิบหมู่หลายสาขาจากเมืองหลวงรวมทั้งช่างทองได้มาอาศัยอยู่ ณ เมืองเพชรบุรี เพื่อก่อสร้างพระราชวังเป็นเวลานาน ช่างพื้นบ้านเพชรบุรีที่ไปเป็นลูกมือหรือผู้ช่วยช่างหลวงจึงได้มี โอกาสได้รับการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์นำไปถ่ายทอดฝีมือผ่านช่างแต่ละรุ่นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เครื่องทองเมืองเพชรกลายเป็นศิลปหัตถกรรมล้ำค่าที่มีเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตัวเพราะเป็นงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่ผสมผสานความงดงามของธรรมชาติและประโยชน์ใช้สอยของทองไว้อย่างกลมกลืน สมบูรณ์แบบ จึงมีความงดงามอันทรงคุณค่า จนทำให้เครื่องทองเมืองเพชรบุรีกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของชาติ ช่างทองที่ปรากฏหลักฐานคนแรกของจังหวัดเพชรบุรีคือนาย หวนตาลวันนา ท่านเป็นศิษย์ของพระอาจารย์ฤทธิ อติตเจ้าอาวาสวัดพลับพลาชัย ซึ่งเป็นศิษย์ของขรัวเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อินโพงจิตรกรชาวเพชรบุรีที่มีชื่อเสียงเด่นที่สุดใน รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม.2556)

การทำเครื่องประดับทองที่มีลวดลายวิจิตรบรรจงโดยเทคนิคในการทำเครื่องประดับทองเพชรบุรีนั้นจะเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและมักจะเป็นการถ่ายทอดเฉพาะภายในครอบครัวมากกว่าที่จะถ่ายทอดไปสู่คนภายนอก ทำให้ช่างฝีมือทำเครื่องประดับเพชรบุรีในปัจจุบันเหลือน้อย ประกอบกับในปัจจุบันราคาทองสูงขึ้นมาก ส่งผลให้การรับรู้และความต้องการในเครื่องประดับทองเพชรบุรีเริ่มลดน้อยลง เหลือเพียงกลุ่มคนบางกลุ่มในสังคมชั้นปานกลางถึงสูงที่ยังคงมีการเก็บสะสมเครื่องประดับทองเพชรบุรีอยู่บ้าง เอกลักษณะ ของทองเพชรบุรีคือ รูปทรงและลวดลายจากธรรมชาติ เช่น ลูกสน ดอกพิกุลไข่ปลา โดยการรีดทองเป็นเส้นแล้วดัดลวดลายต่างๆ ต้องทำทีละส่วนประกอบ ด้วยมือผลิตได้ที่ละชิ้น ช่างทองเมืองเพชรโดยทั่วไปแบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือ ช่างทองรูปพรรณ และช่างทำภาชนะต่างๆ ช่างทองเมืองเพชรอยู่ในกลุ่มช่างทองรูปพรรณ รูปแบบทองรูปพรรณของเมืองเพชรมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนิยมทำเครื่องประดับประเภท สร้อยคอ สร้อยข้อมือ แหวน ต่างหูลวดลายที่ได้สร้างสรรค์จนเป็นที่นิยมและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมบ่งบอกถึงคุณค่า ศิลปะงานทองอันล้ำค่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (คู่มือพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจด้านอัญมณีและเครื่องประดับไทยเชิงอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น)

จากเหตุผลกล่าวมาในช่วงต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ เพราะในปัจจุบันมีช่างทำเครื่องประดับเพชรบุรีเหลือน้อยมาก จึงจำเป็นต้องให้มีการสานต่องานหัตถศิลป์นี้อย่างเร่งด่วน อีกทั้งค่านิยมของการสวมใส่เครื่องทองในปัจจุบัน เน้นในวาระและโอกาสพิเศษเท่านั้น ทำให้ผลงานหัตถศิลป์อันล้ำค่ายังเป็นเรื่องของประวัติศาสตร์ ส่งผลให้ช่างทำทองไม่เกิดการพัฒนารูปแบบให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อไม่ให้เครื่องประดับเพชรบุรีสูญหายไปกับกาลเวลาจึงต้องมีการพัฒนารูปแบบให้ทันสมัย เพื่อรักษาและสืบทอดงานหัตถศิลป์ให้คงอยู่สืบไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาเครื่องประดับเพชรบุรีในเชิงอนุรักษ์
- 1.2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับโดยใช้กรอบแนวความคิด ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 การศึกษาภูมิปัญญาการทำเครื่องทองเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวคิด (วิวัฒนะ จุฑะวิภาต 2535: 3) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์เครื่องประดับ
2. ลักษณะรูปแบบและลวดลาย
3. วัสดุและกรรมวิธีการผลิต

1.3.2 การพัฒนาเครื่องประดับเพชรบุรี ดำเนินการตามกรอบแนวความคิดทางด้านการออกแบบเครื่องประดับของ (วิฒนะ จุฑะวิภาต 2545 :133) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. หลักการออกแบบเครื่องประดับด้านความสวยงาม
 - ความสมดุล
 - ความสัมพันธ์ทางศิลปะ
 - หลักการออกแบบด้านความคิดสร้างสรรค์
 - ความเป็นเอกลักษณ์
 - การประยุกต์รูปแบบและลวดลาย
2. ด้านประโยชน์ใช้สอย
 - ความเหมาะสมตามสรีระของผู้ใช้
 - ความสะดวกง่ายต่อการใช้งาน
 - ความปลอดภัย
 - ง่ายต่อการบำรุงรักษา

1.3.3 การอนุรักษ์เครื่องประดับเพชรบุรี ดำเนินการตามกรอบแนวความคิดทางด้านการอนุรักษ์ของ (วิฒนะ จุฑะวิภาต 2535: 3) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. อนุรักษ์งานหัตถกรรมท้องถิ่น
2. สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของลวดลาย

1.3.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคสามารถนำกรอบแนวคิดและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในขั้นตอนการหาค่าและประเมินความพึงพอใจดำเนินตามกรอบแนวคิดของ (วิฒนะ จุฑะวิภาต 2545:73-113) ดังนี้

1. หลักการออกแบบเครื่องประดับด้านความสวยงาม
 - ความสมดุล
 - ความสัมพันธ์ทางศิลปะ
 - หลักการออกแบบด้านความคิดสร้างสรรค์
 - ความเป็นเอกลักษณ์
 - การประยุกต์รูปแบบและลวดลาย
2. ด้านประโยชน์ใช้สอย
 - ความเหมาะสมตามสรีระของผู้ใช้
 - ความสะดวกง่ายต่อการใช้งาน
 - ความปลอดภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาเรื่องการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาในงานวิจัย ดังนี้

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี

ประชากร คือ ประชาชนและผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี
กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนและผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตเครื่องประดับเพชรบุรีจำนวน 3 ท่าน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี
ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี จำนวน 3 ท่าน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

ประชากร คือ ผู้ผลิตผู้จำหน่ายและผู้บริโภคจากร้านจำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ผลิตและจำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรีจำนวน 3 ท่านผู้บริโภคเครื่องประดับเพชรบุรีจากร้านจำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรี จำนวน 100 คน เป็นแบบการสุ่มแบบบังเอิญ

1.4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเพชรบุรี วัสดุและกรรมวิธีการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 การศึกษา หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรีตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.5.2 เครื่องประดับเพชรบุรี หมายถึง การนำเอาโลหะเงินมาผลิตชุดเครื่องประดับ ประเภทแหวน ต่างหู สร้อยคอ

1.5.3 เอกลักษณ์ หมายถึง กรรมวิธีการผลิต รูปร่างรูปทรงและลวดลายของเครื่องประดับเพชรบุรีอันประกอบด้วยลวดลายจากธรรมชาติ เช่น ลูกสน ดอกพิกุล ไข่มุก โดยการใช้ทองเป็นเส้นแล้วดัดลวดลายต่างๆ

1.5.4 ภูมิปัญญา หมายถึง พื้นฐานความรู้ความสามารถ ความคิด ความเชื่อ โดยใช้ประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ใน การปรับตัว และดำรงชีพในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาสืบสานกันมา

1.5.5 การพัฒนาเชิงอนุรักษ์ หมายถึง สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นงานช่างทองพัฒนาเชิงอนุรักษ์ จากลวดลายโบราณของเครื่องประดับเพชรบุรี

1.5.6 ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเพชรบุรีที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลเกี่ยวข้องดังนี้

2.1 จังหวัดเพชรบุรี

2.1.1 ช่างทองเมืองเพชรบุรี

2.1.2 การถ่ายทอดความรู้เชิงช่าง

2.1.3 ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับทองคำของเพชรบุรี

2.2 วัสดุอุปกรณ์และกรรมวิธีการผลิตเครื่องประดับ

2.3 เครื่องประดับในอดีตและปัจจุบัน

2.4 หลักการออกแบบเครื่องประดับ

2.5 การวิเคราะห์เครื่องประดับในจังหวัดเพชรบุรี

2.6 แนวคิดและพฤติกรรมผู้บริโภค

2.7 การอนุรักษ์ศิลปะไทย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 จังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรีตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองด่านสำคัญระหว่างภาคกลางและภาคใต้มีชื่อเสียงในฐานะเป็นแหล่งผลิตน้ำตาล และเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทย จังหวัดเพชรบุรีมีเนื้อที่ประมาณ 6,225,138 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,890,711 ไร่ จัดเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 36 ของประเทศไทย โดยมีส่วนที่กว้างที่สุดในแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก เป็นระยะทาง 103 กิโลเมตร และส่วนที่ยาวที่สุดในแนวทิศเหนือ-ใต้เป็นระยะทาง 80 กิโลเมตร (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี)

ร่องรอยของผู้คนในอดีตในเขตจังหวัดเพชรบุรี ปรากฏหลักฐานในรูปของโบราณวัตถุ โบราณสถาน แหล่งที่อยู่อาศัยหลงเหลืออยู่ทั่วไปตั้งแต่ในช่วงที่เป็นชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์พบหลักฐาน แถบภูเขาทงตะวันตกในเขตอำเภอ ท่ายาง จวบจนสังคมพัฒนาขึ้นภายใต้วัฒนธรรมแบบทวารวดี ก็พบร่องรอยของชุมชนเหล่านี้ในหลายพื้นที่ เช่น กลุ่มผลิตรูปเคารพหนองปรัง ในเขตอำเภอ เขาย้อย กลุ่มบ้านหนองพระ เนินโพธิ์ใหญ่ เนินดินแดง วัดป่าแป้นในเขต อำเภอบ้านลาด กลุ่มเขากระจิว ในเขตอำเภอท่ายาง กลุ่มทุ่งเศรษฐี ในเขตอำเภอชะอำ แต่ในกลุ่มแม่น้ำเพชรบุรีก็ยังไม่พบหลักฐานของเมืองที่มีคูน้ำคันดินล้อมรอบแบบเมืองทวารวดีที่ พบทั่วไปใน ลุ่มแม่น้ำสำคัญอื่นๆ ในแถบภาคกลางของ ไทยแต่ก็พบหลักฐานโบราณวัตถุแบบทวารวดี คือธรรมจักรหินในบริเวณชุมชนเก่าทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเพชรบุรี

เพชรบุรีในวัฒนธรรมเขมรโบราณเมื่อชุมชนในแถบลุ่มแม่น้ำเพชรบุรีได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมเขมรโบราณในช่วงเวลานี้น่าจะมีการพัฒนาขึ้นในระดับหนึ่ง คงมีการสร้างเมืองในรูปแบบของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัฒนธรรมเขมร โบราณเป็นรูปสี่เหลี่ยมชั้นที่ทางฝั่งตะวันออก ของแม่น้ำเพชรบุรี (ปัจจุบันอยู่ในเขต ตำบลช่องสะแก อำเภอเมืองเพชรบุรี) ผลจากการศึกษาจากภาพถ่ายทางอากาศ (โดยผ่องศรี วนาสิน และทิวา ศุภจรรยา) พบว่าบริเวณเมืองเพชรบุรีมีร่องรอยของแนวคูเมืองและกำแพงเมือง ที่มีผังเป็นรูปสี่เหลี่ยม ที่ใกล้เคียงกับรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมากกว่าสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความยาวของแนวคูเมืองกำแพงเมืองแต่ละด้านกว่า 1 กิโลเมตร เมืองนี้ใช้แม่น้ำเพชรบุรีเป็นคูเมืองด้านทิศตะวันตก ลักษณะของผังเมืองที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมแบบสมมาตรเป็นเมือง ที่มีอายุหลังสมัยทวารวดีมักพบมากในช่วงที่ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมเขมรโบราณลงมาจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าร่องรอยของแนวคูเมืองกำแพงเมืองที่หลงเหลืออยู่นี้ เป็นร่องรอยของเมืองตั้งแต่ในช่วงที่ได้รับ อิทธิพลวัฒนธรรมเขมร หลักฐานที่เป็นเครื่องสนับสนุนความเป็นบ้านเป็นเมืองในช่วงเวลานี้คือ โบราณสถานที่วัดกำแพงแลง อันได้แก่ปราสาทศิลาแลง 5 องค์ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมและรูปเคารพที่ได้จากบริเวณนี้ล้วนมีอิทธิพล ศิลปะเขมรโบราณ ที่มีอายุอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ 18-19 และถ้าหากเชื่อว่าเมืองนี้คือหนึ่งในเมืองที่ พระเจ้าชัยวรมันที่ 7 แห่งราชอาณาจักรกัมพูชาได้ทรงประดิษฐานพระชัยพุทธมหานาคไว้ เมืองนี้ก็คือนเมือง ศรีชัยวัชรบุรี

ชื่อของเมืองเพชรบุรีปรากฏหลักฐานแน่ชัด ในศิลาจารึกสุโขทัย 2 หลัก คือ ศิลาจารึกหลักที่ 1 และศิลาจารึกวัดเขากบ ในศิลาจารึกหลักที่ 1 ตอนที่กล่าวถึงเมืองในอาณาเขตของสุโขทัยที่อยู่ทางใต้กล่าวว่า "...เบื้องหัวนอน รอดคนที พระบาง แพรก สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี ศรีธรรมราช ฝั่งทะเลสมุทรเป็นที่แล้ว..." จากข้อความในจารึกแสดงให้เห็นว่า เพชรบุรีมีฐานะเป็นเมืองที่น่าจะมีความสำคัญใกล้เคียงกับเมืองต่างๆ ที่ถูกกล่าวถึงในจารึก เช่น สุพรรณภูมิ ราชบุรี และ นครศรีธรรมราช และในศิลาจารึกวัดเขากบ ที่กล่าวถึงการแสวงหาพระธาตุจนถึงเมืองอินเดียและลังกาท่อนหนึ่ง กล่าวถึงเส้นทางขากลับที่ ได้เดินทางมาขึ้นบกที่ตะนาวศรี แล้วตัดข้ามมาเพชรบุรี ย้อนขึ้นไปยังราชบุรีและอโยธยาดังนี้ "โสด ผสมสืบข้าว ข้ามมาลู่ตะนาวศรี เพื่อเลือกเอาฝูงคนดี สิ่งหล่ที่ป รอดพระพุทธรูปอารยไมตรี เพชรบุรี ราชบุรีนอโยธยา ศรีรามเทพนคร" สำหรับที่ตั้งของเมืองเพชรบุรีในช่วงเวลาดังกล่าว ไม่อาจกล่าวได้เนื่องจาก ไม่มีหลักฐาน แน่ชัด แต่ถ้าหากพิจารณาจากหลักฐานที่หลงเหลืออยู่ในด้านศิลปสถาปัตยกรรมก็ไม่พบอิทธิพลศิลปะสุโขทัย ที่เด่นชัด แต่มีข้อ น่าสนใจประการหนึ่งคือ ที่วัดมหาธาตุเมืองเพชรบุรี แม้ว่าจะไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างขึ้นมาเมื่อใด และผ่านการบูรณะมาหลายครั้งหลายสมัย แต่ก็พบว่าฐานรากมีอิฐขนาดใหญ่แบบเดียวกับที่ใช้สร้าง โบราณสถานในวัฒนธรรมทวารวดี น่าเสียดายที่ไม่มีหลักฐานชัดเจน รุปรังขององค์ปราสาทที่ปรากฏอยู่ก็เป็นการบูรณะ ในสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งอาจคงเค้าเดิมไว้คล้ายกับองค์มหาธาตุอื่นๆ ที่ได้รับการบูรณะในสมัยกรุงศรีอยุธยา คือทรงเรียวยาวแบบฝักข้าวโพด ประกอบกับหลักฐานแวดล้อมอื่น เช่น ศาสนสถานอื่น ๆ ก็ปรากฏเป็นสถาปัตยกรรม ศิลปกรรมสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งคงได้รับการบูรณะครั้งใหญ่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา และเมื่อมีการบูรณะในปัจจุบัน พบโบราณวัตถุ เช่น เครื่องถ้วยจีนเป็นเครื่องเคลือบสมัยราชวงศ์ซ่งเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีอายุในราว พุทธศตวรรษที่ 16-19 อาจเป็นการนำของมีค่าในยุคก่อนนำมาฝังก็เป็นได้ แต่ก็ไม่น่าจะมีอายุห่างจากโบราณวัตถุมากนัก อาจจจะราวปลาย พุทธศตวรรษที่ 18 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 19 ก่อนการสร้างกรุงศรีอยุธยา อย่างไรก็ตามก็ยังมีหลักฐานอื่นที่เก่าไปกว่า สมัยอยุธยาเป็นเครื่องสนับสนุน คือ พระพุทธรูปหินทรายแดงขนาดใหญ่ ศิลปะแบบอู่ทอง และยังมีเสมา ที่มีลวดลายซึ่ง นักวิชาการบางท่านเชื่อว่า เป็นศิลปะอู่ทอง หรือ ศิลปะแบบก่อนอยุธยา จึงกล่าวได้ว่าวัดมหาธาตุ เมืองเพชรบุรีนี้ มีมา ก่อนสมัยกรุงศรีอยุธยา อันเป็น

ช่วงเวลาพุทธศาสนาเถรวาทจากลังกาที่นครศรีธรรมราชแพร่หลายขึ้นมาผ่านเพชรบุรี ดินแดนในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาขึ้นไปยัง

สุโขทัย แล้วเป็นศาสนาหลักของสังคมที่เป็นบ่อเกิดของ วัฒนธรรมอีก หลายด้าน โดยเฉพาะใน ส่วนที่เนื่อง ในศาสนาเป็นต้นว่าการสร้างศาสนสถาน เมื่อไทยรับเอาลัทธิลังกาวงศ์เข้ามาเมื่อต้น สุโขทัยได้เกิดธรรมเนียมการมีวัดมหาธาตุเป็นวัดสำคัญของเมือง แต่มิได้หมายความว่าพระธาตุเจดีย์ เพิ่งจะเริ่มมีในสมัยสุโขทัย เนื่องจากมีธาตุเจดีย์อีกหลายองค์ที่มีอายุเก่ากว่ายุคสุโขทัย เช่น พระบรม ธาตุเมืองไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พระธาตุพนม จังหวัดนครพนม ธรรมเนียมการสร้างธาตุเจดีย์เป็น ปุชณียสถานน่าจะเข้ามาตั้งแต่ครั้งที่พระพุทธศาสนา เข้ามาใน ดินแดนที่ เป็นประเทศไทยในปัจจุบัน ในระยะแรก ๆ ส่วนธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้นจากลัทธิลังกาวงศ์คือ การมีวัดมหาธาตุเป็นหลักของเมือง มี ข้อสนับสนุนจากโบราณสถานปรากฏในปัจจุบัน ในเมืองสำคัญๆ หลายเมือง ไม่ว่าจะเป็นเมือง สุโขทัย ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก สวรรคโลก สุพรรณบุรี ราชบุรี สวรรค์บุรี และสิงห์บุรี เป็นต้น ล้วนแต่มีวัดมหาธาตุเป็นวัดหลักของเมืองทั้งสิ้น รวมทั้งเมืองเพชรบุรีด้วย ความสัมพันธ์ของ เมืองเพชรบุรี กับสุโขทัยในช่วงเวลาดังกล่าวแม้ว่าจะไม่เด่นชัด แต่จากข้อความในจารึกสุโขทัยทั้ง 2 หลักที่กล่าวข้างต้น ก็บ่งชี้ว่า เพชรบุรีมีฐานะเป็นเมืองเมืองหนึ่ง ตำแหน่งที่ตั้งของมหาธาตุนี้อยู่ริม แม่น้ำเพชรบุรีทางฝั่งตะวันตก ซึ่งอยู่คนละฟากกับ เมืองในสมัยที่ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมเขมร ที่มี ศูนย์กลางอยู่ที่ปราสาทวัดกำแพงแลง หากว่าวัดมหาธาตุได้สถาปนา ขึ้นในช่วงสมัยสุโขทัย บ้านเมือง ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเพชรบุรี ก็คงมีความสำคัญอาจเป็นศูนย์กลางของเมืองในช่วง เวลาดังกล่าว ในสมัยกรุงศรีอยุธยาปรากฏหลักฐานในกฎหมายตราสามดวง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้โปรดให้ชำระขึ้นมีความตอนหนึ่งว่าสมัยพระ บรมไตรโลกนาถ แห่งกรุงศรีอยุธยา ตอนหนึ่งในพระราชบัญญัติหัวเมืองบัญญัติไว้ว่า"ออกพระศรีสุริท ฤาไชยเมืองเพชรบุรี ขึ้นประแดงเสนภูษา" โดยมีฐานะเป็นเมืองจัตวา และในช่วงปลายสมัยกรุงศรี อยุธยา เมืองเพชรบุรีจัดอยู่ในหัวเมือง ฝ้ายตะวันตก โดยปรากฏหลักฐานอยู่ใน คำให้การชาวกรุงเก่า โดยเรียกว่า เมืองวิฑพิริ นอกจากนี้ในเอกสารของไทยแล้ว ในเอกสารของชาวตะวันตกที่เข้ามา ในสมัยกรุงศรีอยุธยายังได้บันทึกเรื่องราวของเมืองเพชรบุรี ไว้อีกหลายที่ด้วยกัน เช่น Tome Pires ชาวโปรตุเกสที่เดินทางไปยังอินเดียและมะละกา ในปี พ.ศ.2054 และได้ทำบันทึกเกี่ยวกับเมือง ที่สำคัญ ที่มีบทบาททางการค้าระหว่างโลกตะวันออกและตะวันตกเอาไว้ โดยกล่าวถึง เมืองเพชรบุรี (Peperim , Pepory) ว่าเป็นเมืองท่าที่สำคัญ เมืองหนึ่งใน เขตฝั่งตะวันออก แล้วยังเป็นเมืองที่มีเจ้า เมืองปกครองเยี่ยงกษัตริย์ และยังมีสำเภาส่งไปค้าขายยังภูมิภาคต่างๆด้วยส่วนในประวัติศาสตร์แห่ง พระราชอาณาจักรสยาม ของนายฟรังซัวร์ อังรี ทรแปง กล่าวว่า เมืองเพชรบุรี (Pipili) เป็นท่าเรือติด ทะเล ค้าข้าว ฝ้าย และฝ้ายมาก นิโกลาส์ แชรแวงส ชาวฝรั่งเศสที่เข้ามา กรุงศรีอยุธยาในสมัย สมเด็จพระนารายณ์ได้กล่าวไว้ใน ประวัติศาสตร์ธรรมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยาม ในบทที่ว่า ด้วยเมืองบางกอกและเมืองท่าอื่นๆ กล่าวถึง เมืองเพชรบุรีไว้ด้วยคือ "เมืองพิบพลี (Piply : เพชรบุรี) อยู่ไกลจากปากน้ำเพียง 10 หรือ 12 ลี้ เท่านั้น เป็นเมืองเก่ามาก กล่าวกันว่าเคยเป็นเมืองตั้งงาม" จดหมายเหตุ การเดินทางของพระสังฆราชแห่งเบริช ที่เดินทางเข้ามากรุงศรีอยุธยาเมื่อ พ.ศ. 2205 (สมัยสมเด็จพระนารายณ์) ได้กล่าวถึงเมืองเพชรบุรี ไว้ว่า "จากเมืองปราณบุรี เรามาถึงเมืองเพชรบุรี (Pipili) เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม โดยใช้เวลาเดินทาง 5 วัน เมืองนี้เป็นเมืองใหญ่และมีกำแพงเมือง ก่ออิฐ" จาก The History of Japan together with a description of the Kingdom of Siam 1690 - 92 ของ EngellbertKaempfer M.D. ที่เดินทางเข้ามากรุงศรีอยุธยาเมื่อ พ.ศ.2233 ได้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรยายเส้นทางการเดินทางไว้ตอนหนึ่งว่า "ต่อจากนั้นก็ถึงจาม (Czam) ถัดขึ้นไปคือเพชรบุรี (Putrib)" ในจดหมายเหตุของมองซิเออร์เซเบเรต์ ราชทูตฝรั่งเศสที่เดินทางเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรี ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตอนที่กล่าวถึงการเดินทางเพื่อไปลงเรือที่เมืองมะริด ในปี พ.ศ.2230 ได้บรรยายเมืองเพชรบุรีไว้ว่า "เมืองเพชรบุรีนี้เป็นเมืองขนาดใหญ่ในประเทศสยามและเดิมๆ มาพระเจ้าแผ่นดินสยามก็เคยมาประทับอยู่ในเมืองนี้เสมอๆ เมืองนี้มีกำแพงก่อด้วยอิฐล้อมรอบ และมีหอรบหลายแห่ง แต่กำแพงนั้นชำรุดหักพังลงมากแล้วยังเหลือดีอยู่แถบเดียว เท่านั้น บ้านเรือนในเมืองนี้ไม่งดงามเลย เพราะเป็นเรือนปลูกด้วยไม้ไผ่ทั้งสิ้นสิ่งทั้งามมีแต่วัดอารามเท่านั้น และวัดในเมือง นี้ก็มีเป็นอันมาก..." จากเอกสารต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในเอกสารฝ่ายไทย เรียกเมืองเพชรบุรี ในสมัย กรุงศรีอยุธยาว่า เมืองเพชญบุรี ส่วนที่เรียกว่า เมืองวิฑริในคำให้การชาวกรุงเก่า นั้น เอกสารฉบับนี้ต้นฉบับ เป็นภาษาพม่า กรรมการหอพระสมุดวชิรญาณขอคัดสำเนามาจากพม่า แล้วมาแปลเป็นภาษาไทยอีกทีหนึ่ง เป็นเรื่องราวพงศาวดารไทยที่พระเจ้าอองวะกษัตริย์พม่า ให้เรียบเรียงจากคำให้การของชาวไทยที่ถูกกวาดต้อนไปเมื่อ ครั้งพม่ายกมาตีกรุงศรี อยุธยา จึงเป็นไปได้ว่าชื่อวิฑรินั้น เป็นการเรียกตามสำเนียงพม่า ส่วนในเอกสารชาว ตะวันตกที่เข้ามากรุงศรี อยุธยาก็เรียกชื่อเมืองเพชรบุรีแตกต่างกันไปหลายแบบคือ Tome Pires ชาวโปรตุเกส (พ.ศ.2054) เรียกว่า Peperim , Pepory ในจดหมายเหตุการเดินทางของพระสังฆราชแห่งเบริธ (พ.ศ.2205) เรียก Pipili ในประวัติศาสตร์ธรรมชาติและการเมืองแห่งราชอาณาจักรสยาม ของนิโกลาส์แซรเวส เรียก Piply ส่วนใน The History of Japan together with a description of the Kingdom of Siam 1690 - 92 ของ EngellbertKaempfer M.D.(พ.ศ.2233) เรียก Putrib เหตุที่มีการเรียกชื่อเมืองเพชรบุรีแตกต่างกันหลายแบบนี้ น่าจะเป็นการถ่ายเสียง จากภาษาไทยตามสำเนียงของแต่ละชาติแต่ ละภาษา

เพชรบุรีในสมัยสุโขทัย อาณาจักรสุโขทัยสมัยพ่อขุนรามคำแหงแม้จะมีอำนาจครอบคลุมเพชรบุรี แต่เพชรบุรีก็ยังมีอิสระอยู่มาก สามารถส่งทูตไปจีนได้ ต้นวงศ์ของกษัตริย์เพชรบุรีในช่วงสมัยสุโขทัยคือ พระพนมทะเลศิริ ผู้เป็นเชื้อสายของพระเจ้าพรหมแห่งเวียงไชยปราการ ราชวงศ์นี้ได้ครองเมืองเพชรบุรีมาจนถึงสมัยพระเจ้าอู่ทอง จึงได้เสด็จไปสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

เพชรบุรีในสมัยอยุธยาตอนต้น เพชรบุรีขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยาในแบบศักดินาสวามิภักดิ์มีขุนนางควบคุมเป็นชั้น ๆ ขึ้นไป แต่หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในสมัยพระบรมไตรโลกนาถอำนาจในส่วนกลางมีมากขึ้น เพชรบุรียังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกรุงศรีอยุธยา ดังนั้นอำนาจจากส่วนกลางจึงมีส่วนในการปกครองเพชรบุรีมากกว่าเดิม

ในสมัยพระมหาธรรมราชา ทางเขมรได้ให้พระยาจันจันตยยกทัพมาตีเมืองเพชรบุรี แต่ชาวเพชรบุรีป้องกันเมืองไว้ได้ ต่อมาพระยาละแวกได้ยกทัพมาเองมีกำลังประมาณ 7,000 คน เมืองเพชรบุรีจึงตกเป็นของเขมร จนถึงสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงตีเขมรชนะ เพชรบุรีจึงเป็นอิสระ และเนื่องจากทรงโปรดปรานเมืองเพชรบุรีเป็นพิเศษ จึงได้เสด็จมาประทับที่เมืองเพชรบุรีเป็นเวลาถึง 5 ปี ก่อนจะทรงยกทัพใหญ่ไปปราบพม่าและสวรรคตที่เมืองหาง (วิกิพีเดียจังหวัดเพชรบุรี) เจ้าเมืองเพชรบุรีและชาวเมืองเพชรบุรีได้ร่วมเป็นกำลังสำคัญในการต่อสู้กับข้าศึกหลายครั้ง นับตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเชษฐาธิราชและสมัยพระเจ้าเอกทัศ โดยเฉพาะในสมัยพระเพทราชานั้น การปราบปรามเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชซึ่ง แข็งเมือง พระยาเพชรบุรีได้เป็นกำลังสำคัญในการส่งเสบียงให้แก่กองทัพฝ่ายราชสำนักอยุธยา อย่างไรก็ตามเมืองเพชรบุรีถูกตีแตกอีกครั้งเมื่อพม่าโดยมังมหานรธาได้ยกมาตีไทย จนไทยต้องเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าเป็นครั้งที่ 2 นั้นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพชรบุรีในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่สมัยพระเจ้าตากสินจนถึงแผ่นดินพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ไทยยังคงทำสงครามกับพม่ามาโดยตลอดซึ่ง เจ้าเมืองและชาวเมืองเพชรบุรีก็ยังคงมีส่วนในการทำสงครามดังกล่าว จนเมื่อพม่าตกเป็นของอังกฤษบทบาทของเมืองเพชรบุรีที่มีต่อเมืองหลวงและราชสำนักจึงค่อยๆ เปลี่ยนไป พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดปรานเมืองเพชรบุรีตั้งแต่ครั้ง ยังทรงผนวชอยู่เมื่อขึ้นครองราชย์แล้ว โปรดให้สร้างพระราชวัง วัดและพระเจดีย์ใหญ่ขึ้นบนเขาเตี้ยๆ ใกล้กับตัวเมืองและพระราชทานนามว่า “พระนครคีรี” ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงโปรดให้สร้างพระราชวังอีกแห่งหนึ่งในตัวเมืองเพชรบุรี คือ “พระรามราชนิเวศน์” หรือที่เรียกกันภาษาชาวบ้านว่า “วังบ้านปืน” และด้วยความเชื่อที่ว่าอากาศชายทะเลและ น้ำทะเลอาจบรรเทาอาการเจ็บป่วยได้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าให้สร้างพระราชวัง “พระรามราชนิเวศน์มฤคทายวัน” ขึ้นที่ชายหาดชะอำเพื่อใช้เป็นที่พักประทับรักษาพระองค์

เพชรบุรีจึงเป็นเมืองที่มีช่างหลากหลายสาขามาสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ไว้เป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว ประกอบกับสมัยต่อมาวัดในเพชรบุรีกลายเป็นแหล่งถ่ายทอดศิลปวิทยาการ รวมทั้งงานช่างสาขาต่างๆ แก่ชุมชน เช่น การเขียน การปั้น การแกะสลัก ฯลฯ วัดดังกล่าว ได้แก่ วัดเกาะแก้วสุทธาราม หรือวัดเกาะ วัดพลับพลาย วัดพระทรง วัดใหญ่สุวรรณาราม เป็นต้น

ปัจจุบันจังหวัดเพชรบุรีแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ คือ อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอเขาย้อย อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอหนองแหลม และอำเภอแก่งกระจาน (สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี)

2.1.1 ช่างทองเมืองเพชรบุรี

งานวิจัย “ศิลปหัตถกรรมของช่างทองเมืองเพชร” โดยรองศาสตราจารย์วัฒน์ จูฑะวิภาตได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับช่างทองเมืองเพชรและเครื่องประดับทองคำของเพชรบุรี ซึ่งนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับช่างทองเมืองเพชรบุรีไว้ดังนี้

ช่างทองเมืองเพชรเป็นช่างทองประเภทงานรูปพรรณแม้ว่าเพชรบุรีจะเป็นเมืองเก่าแก่แต่ครั้งโบราณแต่หลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับช่างทองนั้นเริ่มปรากฏตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเริ่มต้นจากชรัวอินโข่งซึ่งเป็นจิตรกรที่มีชื่อเสียงที่สุดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผลงานส่วนใหญ่ของชรัวอินโข่งจะเกี่ยวข้องกับพระพุทธรูปและสภาพสังคมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ภาพวาดมีทั้งภาพไทยและภาพฝรั่ง เช่น ในหอราชกรมานุสรซึ่งเป็นหอพระ หลังพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ภาพผนังในอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามที่จังหวัดเพชรบุรีมีฝีมือของท่านเพียงแห่งเดียว คือภาพผนังในพระอุโบสถวัดมหาสมณาราม จังหวัดเพชรบุรี

ต่อมาพระอาจารย์ฤทธิ์ อดีตเจ้าอาวาสวัดพลับพลาย ซึ่งเป็นชาวเพชรบุรีโดยกำเนิด เกิดที่บ้านปากทะเล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เมื่อเยาว์วัยบิดามารดาได้ส่งท่านไปมอบตัวเป็นศิษย์ของชรัวอินโข่ง ซึ่งพระอาจารย์ฤทธิ์เป็นผู้ทรงความรู้ทางด้านวาดรูป ปั้นรูป ตลอดจนงานแกะสลักวัดพลับพลายจึงกลายเป็นแหล่งรวบช่างและถ่ายทอดความรู้เชิงช่างในสาขาต่างๆ ให้แก่ลูกหลานชาวเมืองเพชรที่บวชเรียน ณ วัดแห่งนี้ ลูกศิษย์ที่เป็นช่างทองปรากฏหลักฐานคนแรกของจังหวัดเพชรบุรี คือ นายหวน ตาลวันนา หรือ ครูหวน มีความสามารถด้านการเขียนภาพ การทำทองรูปพรรณ และการแกะสลักลวดลาย ท่านยึดอาชีพทำทอง โดยรับทำอยู่กับบ้านประมาณ 30 ปี จึงเลิก ครูหวนมีศิษย์ คือ พระอาจารย์เป่า (วัดพระทรง) และนายพิน อินฟ้าแสง ซึ่งมาขอให้ท่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำงานช่างอื่นๆ ได้ทุกอย่าง”การทำทองรูปพรรณของนายหวนแสดงถึงความสนใจ และความสามารถ ส่วนบุคคลของช่าง ทั้งนี้การที่ท่านมีพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านการเขียนภาพมาก่อน ทำให้การเรียนรู้งานช่างในสาขาช่างทองง่ายขึ้น สำหรับในด้านการทำทองรูปพรรณในสายนายหวน ตาลวันนา ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดสืบทอดการทำทองจากตระกูลช่างสายครูหวนเลย

ช่างทองเมืองเพชรบุรีรุ่นต่อมา เป็นช่างทองที่อาศัยอยู่แถบหัวถนนพาณิชย์เจริญ ตั้งแต่บริเวณวัดเกาะและศาลเจ้าบ้านป็น จนถึงบริเวณตรอกท่าช่อง เริ่มจากบ้าน “ทองสัมฤทธิ์” ซึ่งเป็นห้องแถวต้นถนน “ร้านชุ่นเซ็ง” ซึ่งเป็นช่างชาวจีนรุ่นใหม่ ห้องแถวของตระกูล “ชูบดินทร์” บ้าน “นางเนื่อง แผงสีคำ” และบ้าน “พ่อโซ่” ต้นตระกูลสุวรรณช่างส่วนห้องแถวอื่นๆ เป็นบ้านซึ่งปิดตลอดเวลาหรือไม่ก็เป็นห้องแถวซึ่งคนรุ่นปัจจุบันเช่าอยู่

ภาพที่ 2.1 ห้องแถวบ้าน “ทองสัมฤทธิ์”

ภาพโดย :วรัญชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

ภาพที่ 2.2 ห้องแถวของตระกูล “ชูบดินทร์”

ภาพโดย :วรัญชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้บริการงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่างทองคนไทยตระกูลสำคัญในแถบถนนพญาไชยเจริญนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตระกูล คือ ตระกูล “สุวรรณช่าง” และ “ทองสัมฤทธิ์” ช่างทั้งสองตระกูลนี้เริ่มทำทองตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยช่างคนสำคัญของแต่ละตระกูลมีดังนี้

(1) ช่างทองตระกูล “สุวรรณช่าง” ต้นตระกูลของช่างตระกูลนี้ คือ นายโช สุวรรณช่าง เนื่องจากท่านและบุตรชายหญิงมีอาชีพทำทอง จึงตั้งนามสกุล “สุวรรณช่าง” นายโชเรียนวิชาช่างทองจากนายตายเทศิริ ซึ่งเป็นชาวจังหวัดเพชรบุรี ท่านเริ่มอาชีพช่างทองโดยรับงานอยู่ที่บ้าน งานที่รับทำได้แก่ สร้อย ปิ่น แหวน และเครื่องประดับต่างๆ ตามที่ลูกค้าสั่ง

นายโชมีบุตร 4 คนและ 2 ใน 4 คือนางทองคำ และนายชุ่มเป็นผู้ที่ฝึกทำทองมาตั้งแต่เด็กและช่วยทำทองเรื่อยมา สำหรับช่างที่ได้รับการฝึกฝนการทำทองจากนายโชมีจำนวน 11 คน คือ นายอร่าม นางเยาวรัตน์ นางชื่น นางผ่วน นายไก่อ นายพรม นางอรุณ นางเสงี่ยม นางลออ นายบุญยืน และนางรัมภา ซึ่งปัจจุบันบางท่านถึงแก่กรรมแล้วและบางท่านไม่ได้ทำทองแล้ว

บ้านนายโชนับได้ว่าเป็นบ้านช่างทำทองรูปพรรณและโรงเรียนสอนลูกหลานชาวเพชรบุรีให้รู้จักและสามารถทำทองได้เป็น ผู้เรียนทำทองส่วนใหญ่เป็นญาติพี่น้องเพื่อนบ้าน หรือคนรู้จักคุ้นเคยกัน ผูกบุตรหลานให้มาฝึกทำทอง เมื่อนายโชถึงแก่กรรมนางทองคำและนายชุ่ม เป็นผู้สืบทอดการทำทองรุ่นต่อมาแต่หลังจากนางทองคำและนายชุ่มถึงแก่กรรม บรรดาลูกหลานและช่างทำทองในตระกูลก็ได้เลิกอาชีพทำทอง

(2) ช่างทองตระกูล “ทองสัมฤทธิ์” หรือทองสำริด ช่างทองสายนี้เดิมเป็นช่างทองเหลืองช่างวัดป่าแป้น อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยเริ่มจากนายเกษเกษตริกร ซึ่งเป็นปู่ทวดของตระกูล “ทองสัมฤทธิ์” นายเกษเป็นทหารช่างในพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ โดยมีหน้าที่เป็นทหารช่างทำเครื่องทองเหลืองประเภท กระดุม ชั้นยศ ยอดหมวก และเครื่องประดับของทหาร ต่อมาในชั้นลูกและหลานได้อพยพมาตั้งหลักแหล่งอยู่ถนนพญาไชยเจริญโดยในชั้นหลาน คือ นางเสงี่ยม ถมปัด ซึ่งเป็นช่างทองได้แต่งงานกับนายใหม่ ทองสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นช่างเขียนและช่างทองที่ได้รับการถ่ายทอดฝีมือในการทำแหวนงูและสร้อยประจายาม นายใหม่และนางเสงี่ยม ได้เริ่มทำทองรูปพรรณโดยตั้งชื่อร้านว่า “ทองสัมฤทธิ์” ที่ถนนพญาไชยเจริญ รับทำทอง ซ้อทอง ซ้อขาย แลกเปลี่ยนทองรูปพรรณ ต่อมาลูกๆ ของนางเสงี่ยมซึ่งมี 7 คน ได้สืบทอดการทำทองเพียง 2 คน คือ นางไกรและนางทองคำ ได้สืบทอดการทำทองเป็นรุ่นต่อมา

สำหรับช่างทองตระกูลทองสัมฤทธิ์อีกสายหนึ่งคือ ลูกพี่ลูกน้องของนายใหม่ ทองสัมฤทธิ์ คือ นางพิบ ทองสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นช่างทองของตระกูลทองสัมฤทธิ์ ได้แต่งงานกับนายลิบ ชูบดินทร์ ซึ่งเป็นช่างตีเหล็ก ต่อมาได้หันมาทำทองรูปพรรณอย่างเดียว บ้านของตระกูลชูบดินทร์ก็เปิดรับทำทองรูปพรรณ และขายทองรูปพรรณเหมือนบ้านทองสัมฤทธิ์ แต่บ้านของตระกูลชูบดินทร์มีช่างฝึกและช่างทองหลายคนสำหรับในสายนี้ นางพลับเป็นผู้ไม่หวังวิชา จึงได้สอนวิชาช่างทองให้กับลูกศิษย์จำนวนหลายคน แต่ปัจจุบันทุกท่านที่กล่าวมาได้ถึงแก่กรรมแล้ว เหลือเพียงลูกศิษย์ซึ่งได้เคยฝึกทำทองกับนางพิบเพียงไม่กี่ท่านที่ยังสืบทอดงานทำทองอยู่(ศิลปหัตถกรรมของช่างทองเมืองเพชร)

ภาพที่ 2.3 นางเนื่อง แฝงสีคำ

ที่มา :Intranet (2556)

นางเนื่อง แฝงสีคำ เป็นหลานของนางพับและเป็นหนึ่งในลูกศิษย์ที่ได้ฝึกฝนวิชาช่างทอง ปัจจุบันได้เลิกอาชีพทำทองแล้วเนื่องจากอายุมากแล้ว แต่ได้ถ่ายทอดงานทำทองให้แก่นางมณฑา แฝงสีคำ บุตรสาว ซึ่งปัจจุบันยังคงยึดอาชีพช่างทองอยู่ นางเนื่อง แฝงสีคำ ได้สร้างสรรค์งานช่างทองโบราณโดยประยุกต์ศิลปลวดลายของทองโบราณและวิถีชีวิตของผู้คน ตลอดจนการสร้างสรรค์งานจากธรรมชาติรอบข้าง คติความเชื่อ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความวิจิตรศิลป์และความประณีตศิลป์ ลักษณะเด่นของทองรูปพรรณของนางเนื่อง เป็นการผสมผสานระหว่างงานช่างกับศิลปะอย่างสมดุล เป็นผลงานที่เกิดจากความรู้ ผสานกับอารมณ์ ความรู้สึกที่ลึกซึ้งสร้างสรรค์ และมีความประณีต สวย สด งดงาม และตระการตา ควบคู่กับประโยชน์ใช้สอยและความพึงพอใจของผู้สั่งทำ เช่น สร้อยสี่เสา สร้อยหกเสา สร้อยเกลียวสมอตัน สร้อยเกลียวสมอโพรง สร้อยข้อมือตะเกียบคู่ลูกมัด สร้อยเมล็ดแตง สร้อยดอกพิกุล กระดุมทอง ปะวะหล้า ลูกสนยกดอก ตุ่มหูพวงเต่าร้าง ตุ่มหูดอกมะเขือ จี้แบบต่างๆ กระดุมจัน นอกจากนี้ ยังมีความมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพสร้างสรรค์การทำทองรูปพรรณอย่างมีคุณภาพ โดยคิดค้นหาวิธีการต่างๆ และได้รับการยอมรับจากสาธารณชนทั่วไปจนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาช่างฝีมือ ช่างทอง พ.ศ. ๒๕๓๑ จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และได้รับการยกย่องให้เป็นผู้สืบสกุลช่างทองโบราณสี่แผ่นดิน (รัชกาลที่ ๕ - รัชกาลที่ ๙) เพื่อมิให้งานศิลปการทำทองแบบโบราณต้องสูญหายไปจากความทรงจำของบรรพชนไทย จึงได้มีการถ่ายทอดวิชาความรู้กับบุตรสาว และบุตรหลาน ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป จึงนับได้ว่าเป็นแบบอย่างของช่างทองโบราณที่ยังคงทำหน้าที่เป็นผู้อนุรักษ์ และสืบทอดมรดกภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าของไทยสืบต่อไป นับเป็นผู้มีคุณูปการต่องานหัตถศิลป์ไทย นางเนื่อง แฝงสีคำ จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์(ประยุกต์ศิลป์) พุทธศักราช ๒๕๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.4 นางมณฑา แผงสีคำ

ภาพโดย : วรรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

ช่างทองทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วมีถิ่นที่อยู่แถบหัวถนนพาณิชย์เจริญ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีทั้งสิ้น และส่วนใหญ่อพยพมาจากแถบอำเภอบ้านลาด โดยเฉพาะบริเวณวัดป่าแป้น ซึ่งน่าจะอพยพมาในช่วงรัชกาลที่ ๕ และเป็นสมัยที่นิยมก่อสร้างถนน ทั้งนี้เนื่องจากก่อนหน้านั้นตลาดเมืองเพชรและการสัญจรไปมาส่วนใหญ่ใช้ทางน้ำ ดังปรากฏในนิราศเมืองเพชรแต่งโดยสุนทรภู่ ในช่วง พ.ศ. 2384-2392 จัดอยู่ในระหว่างปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกอบกับ ในช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีช่างสาขาต่างๆ มากมายโดยเฉพาะช่างสิบหมู่ มาอาศัย ณ เมืองเพชรบุรี เพื่อสร้างและ ตกแต่งพระราชวัง ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้เชิงช่างโดยช่างพื้นบ้านเมืองเพชร เป็นลูกมือหรือผู้ช่วย ช่างหลวงจะเพิ่มประสบการณ์และโลกทัศน์ทางศิลปะให้แก่ช่างพื้นบ้านอย่างมาก ช่างทองกลุ่มหนึ่งในช่างสิบหมู่ ดังนั้นในช่วงนี้อาจมีช่างพื้นบ้านอย่างมาก ช่างทองก็เป็นช่างกลุ่มหนึ่งในช่างสิบหมู่ ในช่วงปี พ.ศ. 2490 ถึง พ.ศ. 2500 เป็นช่วงระยะเวลาที่ถือว่าเป็นยุคทองของการทำทองรูปพรรณของช่างทองเมืองเพชร มีช่างทองมากที่สุดในช่วงหนึ่งและเริ่มมีช่างทองเชื้อสายชาวจีนเข้ามา

ช่างทองเชื้อสายชาวจีนในเพชรบุรีนั้นอยู่แถบถนนพาณิชย์เจริญเช่นกัน ได้เริ่มงานช่างทองทั้งที่เป็น การลอกแบบ ดัดแปลงรูปแบบทองรูปพรรณของช่างชาวไทย และรังสรรค์งานในรูปแบบเฉพาะ ของตนเอง ช่างทองตระกูลสำคัญได้แก่ ตระกูล “อรรถวรธน” หรือ ยี่หอร้าน “ซุ่นเซ็ง” ซึ่งมีร้านขาย ตั้งอยู่ในบริเวณตลาดสด ถนนพาณิชย์เจริญอีกร้านหนึ่งชื่อว่า “ร้านเจ็ญ” ช่างทองในตระกูลนี้ล้วนเป็น ลูกหลานของนายชูเกี้ยกแซ้อัวและนางจู่ แซ่ตั้ง โดยบรรพบุรุษซึ่งเป็นช่างทองคนแรกของตระกูลคือ “อัวเจ็ง” ซึ่งอยู่ที่ประเทศจีน

ปัจจุบันช่างทองเมืองเพชรจริงๆเหลือเพียงไม่กี่คนช่างที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นช่างต่างถิ่นมาฝึกหัด จนชำนาญ แล้วนำแบบมาประยุกต์ตามยุคสมัย (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.5 คุณกิตติพร นาใจดีช่างทองประยุกต์เมืองเพชร
ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

2.1.2 การถ่ายทอดความรู้เชิงช่าง

การถ่ายทอดความรู้ทางด้านช่างทองของช่างทองเมืองเพชร ส่วนใหญ่จะสอนบุตรของตนเองมากที่สุด รองลงมาได้แก่หลาน และเพื่อนบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเครือญาติหรือลูกพี่ลูกน้องกัน หรือช่างฝึกหัดที่ครูช่างรู้จักพ่อแม่ของช่างฝึกหัดอย่างตีช่างทองจึงจะรับมาฝึกหัดทำทอง เนื่องจากทองคำเป็นวัสดุที่มีราคาสูง ครูช่างจึงต้องผู้ที่ไวใจได้เท่านั้น เมื่อครูช่างรับสอนบุคคลใดแล้ว ขั้นตอนการฝึกหัดจะเริ่มจากการฝึกตีแผ่นเงิน เมื่อแผ่นเงินได้เรียบแล้ว จึงจะฝึกตีลวดและชักลวดเงินเมื่อทำได้ดีแล้วจึงจะฝึกหัดประกอบเงินเป็นอย่างๆ ไป เช่น ฝึกทำสร้อยขี้ดมัน เมื่อทำได้ดีแล้วจึงจะฝึกหัดประกอบเงินเป็นอย่างๆ ไป เช่น ฝึกทำสร้อยขี้ดมัน เมื่อทำได้ดีแล้วจึงจะฝึกทำอย่างอื่นๆ ต่อไป และเมื่อครูช่างเห็นว่าทำทองรูปพรรณโดยใช้เงินได้ดีแล้ว จึงจะให้ทำทองรูปพรรณโดยใช้ทองจริง ส่วนระยะเวลาการฝึกขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน ส่วนใหญ่ประมาณ 1-2 ปี ก็สามารถทำทองได้แล้ว

ในระหว่างฝึกทำทอง ช่างฝึกหัดไม่ต้องเสียค่าเรียน แต่ก็ไม่ได้รับค่าจ้างทำรวมทั้งช่างฝึกหัดต้องนำอาหารมารับประทานเองด้วยหรืออาจกลับบ้านไปรับประทานอาหารกลางวัน ซึ่งบ้านของช่างฝึกหัดส่วนใหญ่อยู่ในละแวกเดียวกับบ้านครูช่าง

ในการไหว้ครูของช่างทอง มีได้มีบทสวดอะไร แต่จะให้ช่างระลึกถึงพระคุณของครู และหลังจากการไหว้แล้วช่างทองจะปิดทองเครื่องมือของช่าง เช่น โต๊ะ ทัง แทนสำหรับแกะลวดลาย เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนการไหว้ครูของตระกูล “ทองสัมฤทธิ์” จะไหว้ครูช่างทองของตระกูลด้วยโดยไหว้ภาพซึ่งเป็นครูช่างทองของตระกูลอีกด้วย

การฝึกหรือการเป็นช่างทองต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนในการทำงาน ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้เวลาในการทำมาก และต้องใช้ความละเอียด ประณีตอย่างสูงในการทำสายตาของช่างต้องดีเยี่ยม ประกอบกับต้องมีสมาธิอย่างสูงในการทำงาน ในขณะที่ค่าตอบแทนในการทำต่ำเมื่อเทียบกับเวลาและผลงาน แต่ช่างทองจะรู้สึกมีความสุขที่ได้นั่งทำทองรูปพรรณจนบางครั้งลืมเวลา ช่างทองของไทยไม่ได้ทำทองรูปพรรณเพื่อหวังความร่ำรวย แต่ช่างจะมีความสุขเมื่อลูกค้าหรือผู้สวมใส่พอใจในชิ้นงาน คุณสมบัติต่างๆเหล่านี้เป็นคุณสมบัติที่ปรากฏในตัวช่างทอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่างจะได้รับการฝึกจากครูช่างโดยไม่รู้ตัว จนเป็นความเคยชินในการทำงานด้านนี้

เป็นที่น่าสังเกตว่า ช่างทองในระยะหลังส่วนใหญ่เป็นสตรี เพราะบุรุษมักไม่นิยมฝึกทำทอง เนื่องจากต้องนั่งอยู่กับที่ บุรุษมักจะเลือกทำงานอื่นมากกว่าการที่ต้องนั่งอยู่กับที่ และเป็นงานซ้ำซากจำเจ นอกจากนี้ช่างบุรุษเกือบทุกคนมีพื้นฐานทางด้านงานเขียนและการแกะสลักอีกด้วย ทำให้ทองรูปพรรณในระยะแรกๆ ในช่วงรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 8 มีรูปแบบของเครื่องทองแปลกๆ หลายรูปแบบ เนื่องจากมีการออกแบบ ดัดแปลง รังสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้ตลอดเวลา อันเกี่ยวเนื่องจากความสามารถในเชิงช่างเขียนและช่างแกะ ส่วนช่างที่ฝึกหัดในระยะหลังซึ่งเป็นสตรีไม่มีพื้นฐานทางด้านงานเขียนและแกะสลัก ทำให้มีเพียงการฝึกทำทองในรูปแบบที่เหมือนอดีต ส่วนทองรูปพรรณซึ่งต้องใช้การเขียนและการแกะช่างทอง สตรีมักทำไม่ได้เช่น แหวนงู เสมอประจำยาม เป็นต้น

นอกจากนี้ ครูช่างทองคนไทยบางท่านยังคงมีลักษณะห่วงวิชาอยู่ เช่น มิได้มีการบอกรายละเอียดของการคำนวณ เช่น ต้องการทำสร้อยหูกเสา ความยาวจากคอถึงลิ้นปี่ (ซึ่งแต่ละคนมีความยาวไม่เท่ากัน)โดยใช้ทอง 3 บาท จะมีวิธีการทำเส้นลวดให้มีขนาดเท่าไรจึงจะสามารถนำมาทำเป็นห่วงเล็กๆ แล้วถักเป็นสร้อยให้ได้ขนาดและความยาวที่ต้องการ และในส่วนของเครื่องมือช่างต่างๆ มักไม่บอกวิธีการใช้เครื่องมือย่อยๆ ทำให้ไม่ทราบว่าจะใช้เครื่องมืออย่างไร

นางเนื่อง แผงสำคำ ได้กล่าวถึงแนวของช่างที่ฝึกหัดไว้ว่า “คนไหนมีฝีมือดีเริ่มทำแล้วดูสวย หัดไปแล้วก็จะทำได้สวย แต่บางคนเริ่มทำไม่สวย ต่อไปหัดอย่างไรก็ไม่สวย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับฝีมือผู้นั้น และคนที่ทำทองอยู่บ่อยๆ มักจะทำทองได้ดีและสวยขึ้น”(ศิลปหัตถกรรมของช่างทองเมืองเพชร)

2.1.3 ผลกระทบเครื่องประดับทองคำของเพชรบุรี

เครื่องประดับทองรูปพรรณในจังหวัดเพชรบุรีนั้น ปัจจุบันยังคงรูปแบบลวดลายดั้งเดิม นิยมทำเป็นเครื่องประดับประเภท ต่างหู สร้อยคอ สร้อยข้อมือ แหวน เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ จี้ ปิ่น เข็มกลัด ในส่วนลวดลายที่ช่างทองเมืองเพชรได้รังสรรค์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีดังนี้

1. ขัดมัน เป็นชื่อสร้อยคอมีลักษณะเป็นห่วงกลมเกี่ยวกันเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องกัน โดยช่างจะใช้ตะไบลบเหลี่ยมห่วงของสร้อยตลอดเส้นสร้อยขัดมันเป็นลวดลายของสร้อยปกติที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

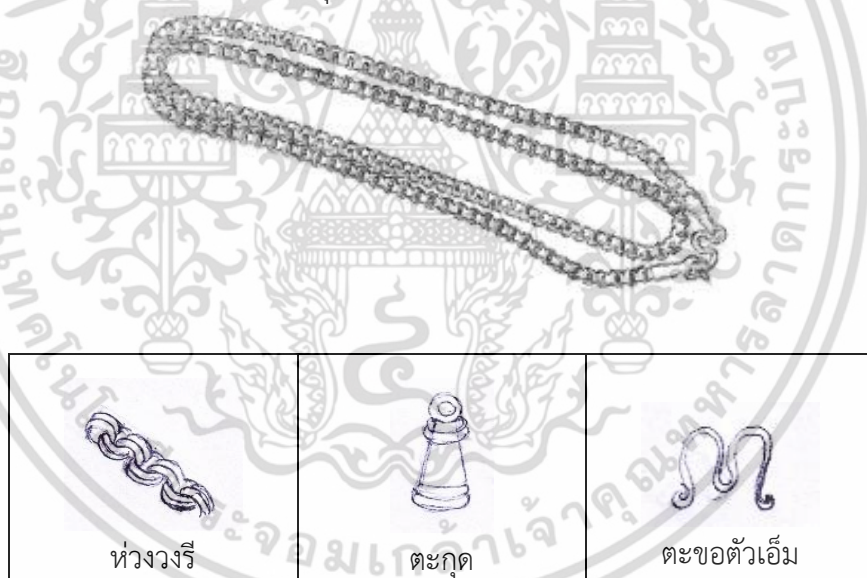

ภาพที่ 2.6 สร้อยขั้ดมัน

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

สร้อยขั้ดมัน เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของช่าง เมื่อชักลวดได้ความยาวที่ต้องการแล้วช่างจะตัดเป็นท่อน เท่าๆ กัน แล้วจะนำแต่ละท่อนมาตัดเป็นรูปวงรี เชื่อมท่วงแต่ละท่วงให้ต่อกันเหมือนโซ่ แล้วใช้ตะไบละเอียดลบเหลี่ยมของสันท่วงตลอดเส้น ลักษณะของสร้อยขั้ดมันจะคล้ายโซ่โดยทั่วไป สร้อยขั้ดมันเป็นสร้อยที่ช่างเมืองเพชรทุกคนเมื่อเริ่มหัดจะต้องทำสร้อยชนิดนี้ก่อน ซึ่งนับเป็นการฝึกการสานและการชักลวดลายอย่างง่ายที่สุด

ภาพที่ 2.7 ภาพลายเส้นสร้อยขั้ดมัน

ภาพลายเส้นโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

2. สี่ เส้า หกเส้า และแปดเส้า เป็นการสานหรือการถัก โดยการนำเส้นลวดทองหรือเงินขนาด เล็กมาทำเป็นท่วงแล้วมาสานและถักกันตามแบบของลวดลายแต่ละชนิด ให้เป็นสร้อยคอและสร้อย ข้อมือ โดยชื่อเรียกสร้อยสี่เส้า สร้อยหกเส้า และสร้อยแปดเส้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.8 สร้อยหกลเสาเพชรบุรี

ภาพโดย : วรณชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

สี่เสา หกลเสา และแปดเสา เป็นการถักห่วงกลมขนาดเล็กๆ จำนวนมากอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งเส้น โดยชื่อเรียกสร้อยสี่เสา หกลเสา หรือแปดเสานั้น สร้อยสี่เสาจะมีขนาดเล็ก สร้อยหกลเสามีขนาดปานกลาง ส่วนสร้อยแปดเหลี่ยมจะมีขนาดใหญ่ไม่มีลวดลายที่แตกต่างมีเพียงขนาดเท่านั้นที่ต่างกัน นอกจากนี้ปัจจุบันช่างเมืองเพชรยังได้ทำสร้อยสิบเสา สิบสองเสา และดัดแปลงเป็นสร้อยข้อมือและสร้อยคอแบบใหม่ๆ อีกด้วย

ภาพที่ 2.9 ภาพลายเส้นขั้นตอนการถักสร้อยสี่เสา

ภาพลายเส้นโดย : วรณชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

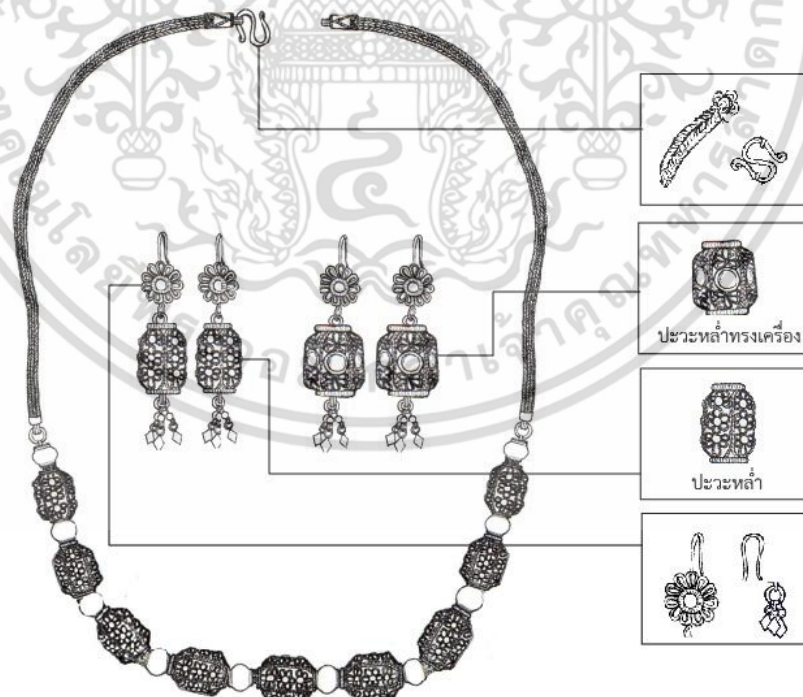
3. ปะวะหล่ำ หรือปะวะหล่ำทรงเครื่องเป็นงานที่ได้รับอิทธิพลจากชาวจีน โดยความเชื่อว่า โคมไฟให้ความสว่างไสวเปรียบประดุจความก้าวหน้า ความเจริญรุ่งเรือง มีลักษณะเด่นที่รูปทรงกระบอก โปรงหกเหลี่ยม นิยมใช้ปะวะหล่ำในการทำเป็นสร้อยคอ สร้อยข้อมือ สร้อยตัว และต่างหู เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเฉพาะของงานเครื่องทองเพชรบุรี ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.10 ต่างหูประวะหล่ำและต่างหูประวะหล่ำทรงเครื่อง
ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

ประวะหล่ำมีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอกโปร่งหกเหลี่ยม คล้ายๆรูปแบบโคมจีนสร้อยคอ หรือสร้อยมือประวะหล่ำ จะร้อยคั่นด้วยลูกปัด ทองเม็ดเรียบเสมอ อันเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับประวะหล่ำ ซึ่งมีผิวลายลวดตัดประวะหล่ำมีลวดลายเป็นรูปดอกจันซึ่งใช้ลวดทอติดบิดเกลียวมาตัดเป็นกลีบดอก ใช้ไข่ปลาซึ่งถูกตีแบน ประดับเป็นเกสร ส่วนประวะหล่ำทรงเครื่องมีรูปทรงและลวดลายเช่นเดียวกับประวะหล่ำ แต่จะประดับเกสรแต่ละด้านด้วยพลอยสีแดง (ทับทิม)

ภาพที่ 2.11 ภาพลายเส้นรูปแบบของประวะหล่ำ

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ลูกสน เป็นลวดลายที่มีลักษณะคล้ายลูกสนทะเล ลูกสนเป็นทองรูปพรรณที่ละเอียดและใช้เวลาในการประดิษฐ์นานมาก นิยมใช้ลูกสนทำเป็นสร้อยคอ สร้อยตัว สร้อยข้อมือ และต่างหู

ภาพที่ 2.12 ต่างหูลูกสน

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

ภาพที่ 2.13 ภาพลายเส้นส่วนประกอบลูกสน

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

เป็นลวดลายจากธรรมชาติที่มีลักษณะคล้ายลูกสนทะเล ลูกสนประกอบด้วยโครงลวดทองขนาดเล็กมาหยักเป็นลายดอกพิกุลซึ่งมีกลีบดอก 12 ดอก ลูกสน 1 ลูก ใช้โครงดอกพิกุล 2 โครง เชื่อมติดกันเป็นโครงลูกสน ใช้ไขปลาขนาดเล็กเชื่อมต่อเป็นดอกพิกุลขนาดเล็ก แล้วนำมาเชื่อมติดประดับบนโครงลูกสน สำหรับต่างหูลูกสนนั้นด้านบนของลูกสนมักจะตกแต่งด้วยดอกพิกุลซึ่งทำจากลวดทองขนาดเล็กส่วนปลายของระย้าใช้ทองแผ่นเล็กๆ รูปข้าวหลามตัด

เอกสารนี้เผยแพร่โดยมูลนิธิส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมแห่งราชอาณาจักรไทย อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. เต่าร้างเป็นชื่อเรียกต่างหูมีลักษณะคล้ายพวงของผลต้นเต่าร้าง ซึ่งเป็นพืชที่มีลักษณะคล้ายหมากไทย เมื่อผู้สวมใส่ต่างหูเต่าร้างนี้แล้วเคลื่อนไหวจะทำให้พวงเต่าร้างพลิ้วไหวเช่นเดียวกับลมต้องใบเต่าร้าง

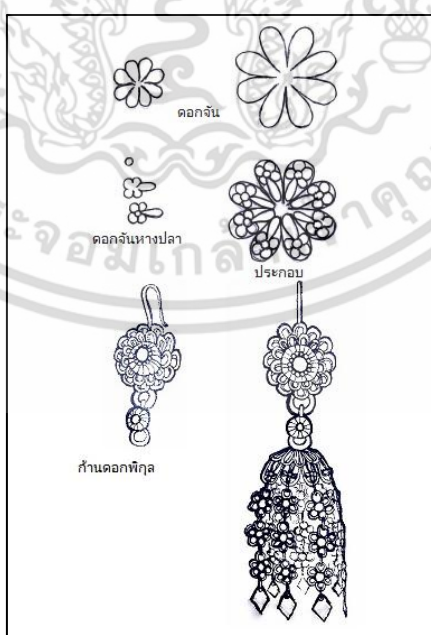

ภาพที่ 2.14 ต่างหูเต่าร้าง

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

ลักษณะคล้ายพวงของผลต้นเต่าร้างส่วนบนเป็นโครงของดอกจันใหญ่ 1 ดอก และดอกจันเล็ก 1 ดอก ในกลีบดอกจันดอกใหญ่แต่ละกลีบจะมีดอกจันแบบมีหางปลาและเกสรเป็นไขปลามีลักษณะโค้งในส่วนบนเหมือนกระหะคว่ำ ด้านบนติดดอกจันเล็กๆ ต่อเนื่องห้อยลงมา 2 ถึง 4 ดอก ส่วนปลายของระย้าประดับด้วยทองแผ่นเล็กๆ รูปข้าวหลามตัดที่มีรูปทรงคล้ายใบของเต่าร้างโดยส่วนมากต่างหูเต่าร้างจะใช้ดอกพิกลขนาดเล็กๆ ซึ่งทำด้วยลวดทองประดับอยู่ที่ส่วนบนของต่างหูเสมอส่วนขนาดนั้นไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับจินตนาการของช่างแต่ละคน

ภาพที่ 2.15 ภาพลายเส้นส่วนประกอบเต่าร้าง

เอกสารนี้เผยแพร่โดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556) การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ลูกไม้ปลายมือหรือเล็บมือเป็นทองรูปพรรณประเภทสร้อยคอลูกไม้ปลายมือคล้ายใบของต้นปีบ เป็นต้นไม้ยืนต้นมีชุกชุมแถบจังหวัดเพชรบุรีซึ่งอาจได้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดินไทย

ภาพที่ 2.16 สร้อยคอลูกไม้ปลายมือ

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

ลูกไม้ปลายมือคล้ายใบของต้นปีบ เป็นต้นไม้ยืนต้นตลอดทรงกระบอกที่ร้อยคั้นั้นมีทั้งแบบขัดมันกับแบบมีลวดลายวางไขปลายเป็นดอกพิกุล หรือใช้ลวดปั้นเกลียวตัดลาย ในส่วนของตัวลูกไม้ทำเป็นรูปห้าแฉกคล้ายฝ่ามือและฝ่าเท้าจะใช้พลอยในการประดับ

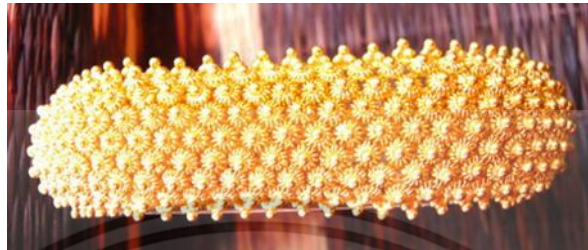

ภาพที่ 2.17 ภาพลายเส้นส่วนประกอบลูกไม้ปลายมือ

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ดอกพิกุล เป็นลวดลายทองนิยมใช้ตกแต่งหรือประกอบทองรูปพรรณลวดลายอื่นๆ ช่างจะประดับดอกพิกุลซึ่งทำด้วยไขปลาบนสร้อยตะขาบทรงเครื่อง หรือประดับดอกพิกุลซึ่งทำด้วยไขปลาบนโครงของลูกสน ในการประกอบดอกพิกุลเพื่อเสริมแต่งทองรูปพรรณให้มีความสวยงามโดดเด่นซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของช่างเพชรบุรี

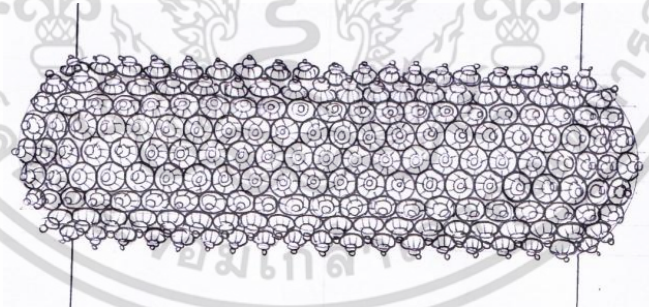

ภาพที่ 2.18 สร้อยข้อมือดอกพิกุล

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

เป็นลวดลายธรรมชาติที่เกิดจากการสังเกตสิ่งแวดล้อม โดยตัดทอนให้มีความเรียบง่ายใช้ลักษณะของกลีบดอกไม้ โดยลวดลายส่วนใหญ่จะเกิดจากจินตนาการของช่าง ดอกพิกุลมี 3 แบบ คือ ดอกพิกุลซึ่งไขปลานขนาดเล็ก 5-6 เม็ดวางเรียงกันแล้วเทินด้วยไขปลาอีกหนึ่งเม็ดด้านบน แบบที่สองเป็นดอกพิกุลซึ่งทำด้วยลวดทองขนาดเล็กประกอบเป็นดอกพิกุล แบบที่สามเป็นดอกพิกุลซึ่งประกอบด้วยลวดทองและเทินไขปลาเป็นเกสรของดอกพิกุล

 <p>ดอกพิกุลไขปลา</p>	 <p>พิกุลซึ่งทำด้วยลวดทอง</p>	 <p>ลวดทองและเทินไขปลา</p>
--	--	---

ภาพที่ 2.19 ภาพลายเส้นรูปแบบดอกพิกุล

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ดอกมะลิเป็นทองรูปพรรณมี ลวดลายดอกมะลิมักทำเป็นต่างหูขนาดเล็กเมื่อประดับหูแล้ว จะแนบตึงหูพอดี

ภาพที่ 2.20 ต่างหูดอกมะลิ

ภาพและลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

ต่างหูดอกมะลิมีลักษณะคล้ายดอกมะลิกำลังบานโดยกลีบดอกมะลิแต่ละดอกจะประดับเพชร ซีก ยาวรี ด้วยวิธีการฝังหุ้ม และใช้เพชรซีกกลมประดับเกสรดอกเป็นรูปแบบที่เรียบง่าย

9. ก้านบัว เป็นชื่อเรียกกำไลกำไลก้านบัวเป็นกำไลข้อเท้าสำหรับเด็กในสมัยก่อน มีลักษณะเป็นห่วงกลมใหญ่ ส่วนปลายทั้งสองมีรอยขีดเป็นเส้นรอบ เมื่อสวมใส่ใช้วิธีบิดไปด้านข้าง อีกชนิดหนึ่งเป็นกำไลซึ่งมีปลายเป็นรูปดอกบัวหลวงส่วนที่เป็นทองคำจะเป็นส่วนปลายทั้งสองข้าง ส่วนกลางของกำไลจะทำด้วยนาควิธีการใส่จะมีสลักและเตี้ยเป็นเกลียวที่ปลายหนึ่งของกำไล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

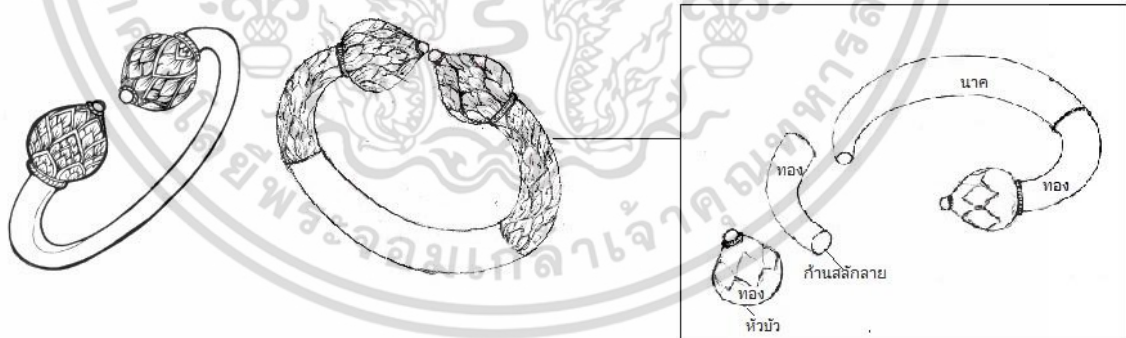

ภาพที่ 2.21 กำไลกำนบัว

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

- กำไลกำนบัวมีลักษณะเป็นห่วงขนาดใหญ่ กลมเกลี้ยงส่วนปลายทั้งสองข้างจะมีรอยขีดเป็นเส้นรอบปลายห่วงทั้งสองปลาย
- กำไลอีกชนิดหนึ่งเป็นกำไลซึ่งมีปลายเป็นรูปดอกบัวหลวง ส่วนที่เป็นทองคำจะเป็นส่วนปลายทั้งสองข้างจะใช้การสลักและตุ่นดอกลวดลายกลีบบัว ลายประจํายาม ที่ปลายทั้งสองข้างของกำไล ส่วนกลางของกำไลจะทำด้วยนาค การประกอบเรือนมีสลักและเดือยเกลียว ที่ปลายหนึ่งของกำไลเมื่อใส่และถอดต้องคลายเดือยเกลียว เพื่อถอดหัวบัวออก

ภาพที่ 2.22 ภาพลายเส้นกำไลกำนบัว

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. บัวสัตตบงกช (กระดุม) เป็นลายทองรูปพรรณเลียนแบบบัวสัตตบงกชมีชื่อเรียกในหมู่ช่างทองเมืองเพชรบุรีว่า “กระดุม” ทั้งนี้อาจเนื่องจากลวดลายนี้ในระยะแรกๆ ช่างจะทำเป็นกระดุม 5 เม็ดสำหรับติดเสื้อราชปะแตน รูปทรงของกระดุมจะป้อมคล้ายรูปทรงของบัวสัตตบงกช

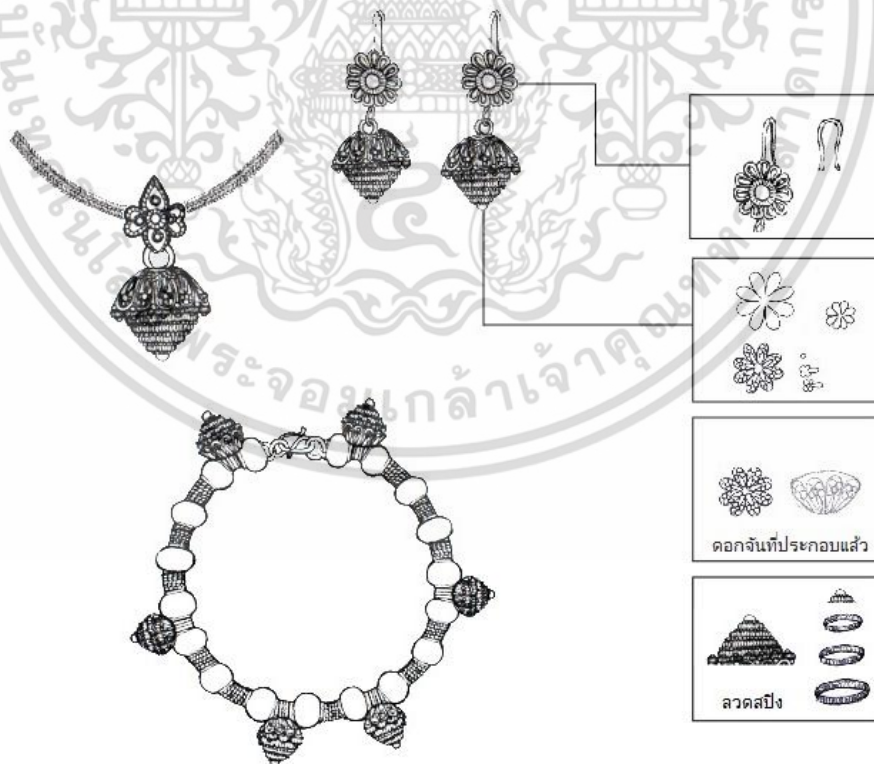

ภาพที่ 2.23 บัวสัตตบงกช (กระดุม)

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

กระดุมมีลักษณะคล้ายบัวสัตตบงกชกระดุมมีส่วนประกอบอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนฐานและส่วนยอด ในส่วนของฐานเริ่มจากนำลวดทองขนาดเล็กมาทำโครงดอกจันดอกใหญ่ 1 ดอก และดอกจันเล็ก 1 ดอก ในกลีบดอกใหญ่แต่ละกลีบจะใช้ดอกจันชนิดหางปลาและเกสรทำด้วยไขปลา เชื่อมติดในโครงกลีบดอกแต่ละดอกในส่วนยอดจะใช้ลวดทองขนาดเล็กม้วนให้กลมคล้ายลวดสปริงทำเป็นชั้นๆ ส่วนยอดสุดของกระดุม จะประดับด้วยไขปลา

ภาพที่ 2.24 ภาพลายเส้นลวดลายต่างของ กระดุม

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11. บั้วจกกลและมณฑปเป็นลวดลายของช่างเขียนลายไทยซึ่งช่างทองได้นำมาออกแบบเป็น ปิ่นปักผมในการใช้ปิ่นปักผมนั้น ในอดีตใช้ปิ่นปักคู่กับเกี้ยว ซึ่งเป็นทองคำคล้ายกำไลฝงพลอยสีต่างๆ รอบเกี้ยวส่วนช่วงล่างช่างจะแกะเป็นลวดลายใบเทศ ส่วนขอบบนและล่างทำเป็นวงกลมนูนขึ้นรอบ เกี้ยว

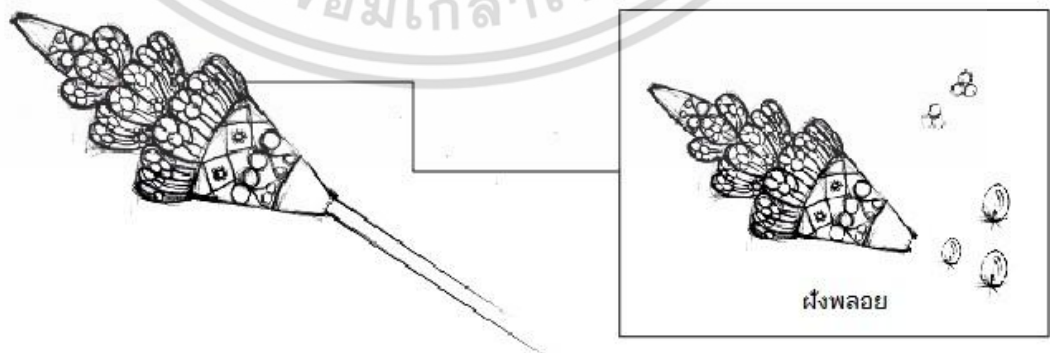

ภาพที่ 2.25 ปิ่นปักผมมณฑป

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

โดยที่ส่วนหัวของปิ่นแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงล่างทำเป็นลวดลายคล้ายบั้วจกกล ช่วงบนทำเป็น ชั้นๆ ติดด้วยพลอยแดงคล้ายยอดของมณฑป ลวดลายต่างๆ บนปิ่นใช้การดุนให้เกิดลาย ภายในของ หัวปิ่นจะมีชั้นอยู่ และแกนของปิ่นทำด้วยแกนเหล็กและใช้แผ่นทองหุ้ม

ภาพที่ 2.26 ลายเส้นปิ่นปักผมมณฑป

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ประจํายาม เป็นลวดลายของช่างเขียนลายไทย ซึ่งช่างทองได้ดัดแปลงลายประจํายามมาทำเป็นจี้มีสองชนิดคือ จี้ตัวผู้ และจี้ตัวเมียตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรูปแบบยังคงเดิม

ภาพที่ 2.27 จี้ประจํายาม

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

จี้ตัวผู้ และจี้ตัวเมียโดยจี้ขนาดเล็ก ตรงกลางยกสูง ประดับพลอยสีเขียว ส่วนลวดลายประจํายาม จะถูกดัดแปลงและฉลุเป็นลายโปร่ง ปลายของจี้ด้านล่างจะมีตุ้มตั้งห้อยอยู่ ซึ่งตุ้มตั้งนี้เคลื่อนไหวได้ตามการเคลื่อนไหวของผู้สวมใส่โดยตุ้มตั้งจะมีรูปคล้ายกลีบดอกไม้ 3 กลีบ ด้านหลังของจี้ข้างมักจะขีดเป็นรอยเส้น

จี้ตัวผู้

จี้ตัวเมีย

ภาพที่ 2.28 ลายเส้นจี้ประจํายาม

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. เสม้าหรือปลา เป็นลวดลายที่ช่างทองสมัยโบราณนิยมทำเป็นแผ่นทอง และดุนให้เป็นลวดลายเสมอ้าหรือปลาส่วนใหญ่นำมาประดับสร้อยคอ

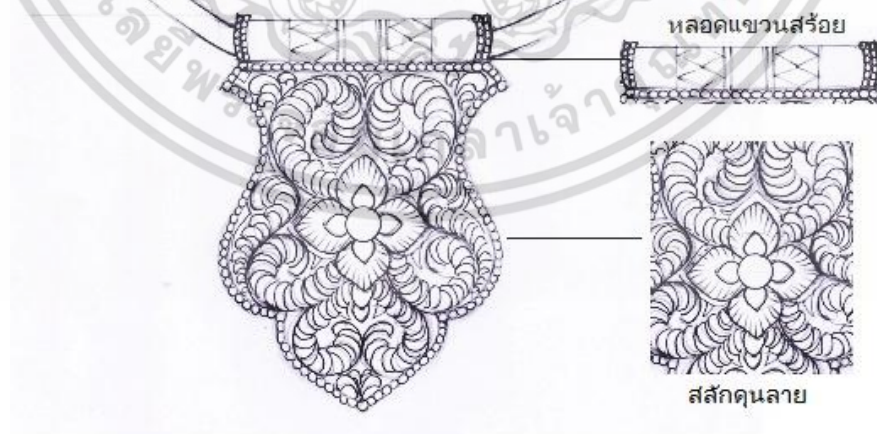

ภาพที่ 2.29 สร้อยคอทองเสมอ้า

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

เป็นลวดลายที่ได้จากใบเสมอ้าซึ่งช่างทองได้ดัดแปลงมาทำเครื่องประดับ โดยการสลักดุนแผ่นทองเป็นลวดลายประจายามหรือใบเทศ

ภาพที่ 2.30 ลายเส้นสร้อยคอทองเสมอ้า

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. ฝีเสื่อ เป็นทองรูปพรรณที่มีรูปแบบการสร้างสรรค์จากโครงสร้างของฝีเสื่ออาทิแหวนรูปฝีเสื่อฝังพลอยแดงเป็นชิ้นงานที่ได้จากความธรรมชาตินอกจากนี้ช่างทองได้ดัดแปลงโครงสร้างรูปฝีเสื่อมาใช้ในการทำตาบซึ่งสามารถนำมาแขวนคล้ายจี้ได้

ภาพที่ 2.31 ต่างหูหลายฝีเสื่อ

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

ภาพที่ 2.32 จี้ตาบ

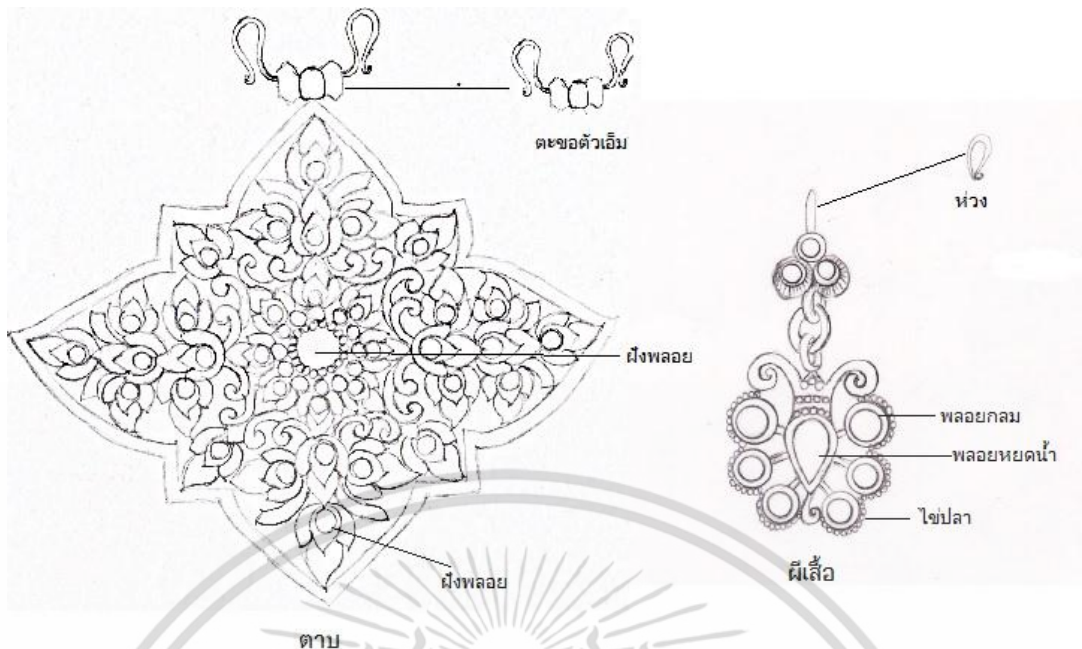
ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

- มีรูปแบบการสร้างสรรค์จากโครงสร้างของฝีเสื่อส่วนปลายของหัวฝีเสื่อมีตุ้มตุ้มรูปฝีเสื่อขนาดเล็กอีกตัวหนึ่ง ทองรูปพรรณหลายฝีเสื่ออีกแบบหนึ่งทำเป็นต่างหูหลายฝีเสื่อ โดยใช้วิธีการติดพลอยแดงและเดินเส้นขอบด้วยลวดทองบิดเกลียว และยังมีการทำตุ้มตุ้มอีก 2 ชั้น ทำเป็นรูปฝีเสื่อตัวขนาดย่อมลงมาเรื่อยๆ

- ตาบทำด้วยทองแผ่นหุ้มชั้นภายใน การทำลวดลายใช้วิธีการตอกจนลายให้สูงขึ้นตามแบบ โดยมีการฝังพลอยโดยใช้วิธีการติดผนัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.33 ลายเส้นตาบและฝี่เสื่อ

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

15. งู พญานาคและมังกรเชื่อกันว่าพญานาคนำมาซึ่งความสุข ความบริบูรณ์ในชีวิต ตลอดจนทำให้รอดพ้นจากเหตุร้ายที่กล้ำกรายถึงชีวิต โดยมากพญานาคจะปรากฏใช้ในรูปแบบพระอัมรินทร์ และพายุรีด (กำไลต้นแขน) ของพระมหากษัตริย์ อันแสดงถึงพระราชอำนาจ และเดชาานุภาพเหนือพระราชอาณาจักรและไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ทั้งปวง ดังนั้นแหวนพญานาคจึงมักสวมกันที่นิ้วชี้ โดยพญานาคหันเศียรเข้าหาหน้านิ้วโป้ง เพราะนิ้วชี้เป็นนิ้วที่ใช้ชี้ออกคำสั่งนั่นเอง

ภาพที่ 2.34 แหวนพญานาค

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทวิเคราะห์

แหวนพญานาครุ่นเก่าส่วนหัวพญานาคจะใหญ่กว่าส่วนอื่นๆ ทั้งหมด ลายกระหนกคล้ายครีบบนสันหลังแนวขอบแหวนจะมีลักษณะเป็นการแกะให้ลอยเด่นขึ้นคล้ายการแกะภาพนูนสูง ท้องแหวนใช้การแกะเป็นลายเส้นอาจมีการลงยาสีด้วยสีเขียวและแดงบริเวณลำตัวของพญานาคได้ มีลักษณะพิเศษอีกประการคือ ลิ้นของพญานาค สามารถเลื่อนเข้าออกและกระดกได้ เมื่อผู้สวมใส่เคลื่อนไหวมืออาจลงยาสีแดงที่ลิ้นหรือไม่ก็ได้

ภาพที่ 2.35 ลายเส้นแหวนพญานาค

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

16. มังกร เป็นชื่อกำไลที่มีลวดลายที่ดัดแปลงมาจากลวดลายมังกร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรูปแบบของกำไลยังเป็นรูปแบบเดิมคือ ส่วนปลายจะมีลักษณะลวดลายเป็นรูปหัวมังกร อีกปลายหนึ่งเป็นหางมังกรสลักลายมังกรในส่วนกลางของกำไล นิยมสวมใส่กันทั้งชายและหญิง ตามความเชื่อของชาวจีนที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่ สง่างาม

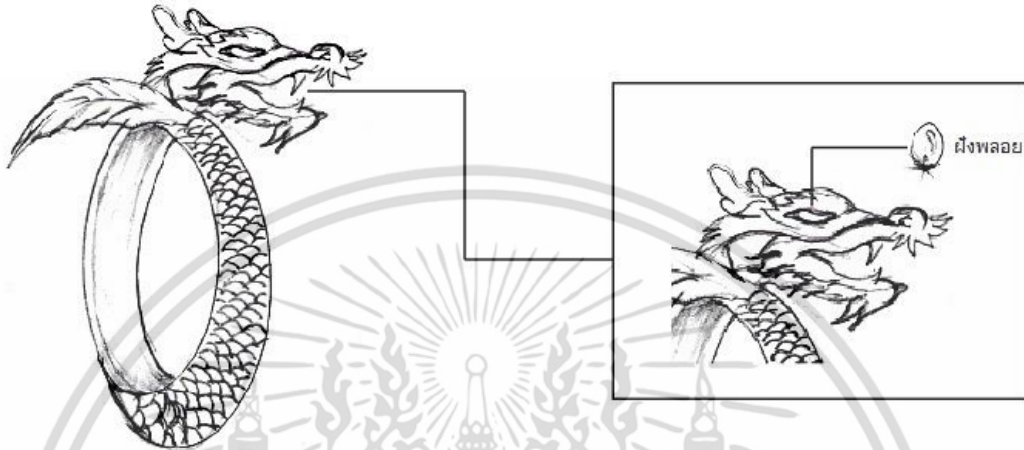

ภาพที่ 2.36 กำไลมังกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทวิเคราะห์

ลวดลายที่ดัดแปลงมาจากลวดลายมังกรเป็นการแกะสลักผสมผสานการเคาะและดุนลวดลายลงบนแผ่นทองคำซึ่งตีขึ้นเป็นรูปกำไลตามจินตนาการของช่าง กำไลบางชิ้นก็ไม่มีลวดลายจะมีแต่ส่วนปลายกำไลที่เป็นรูปหัวมังกรอีกปลายหนึ่งเป็นหางมังกร

ภาพที่ 2.37 ลายเส้นกำไลมังกร

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

17. ตะขบและตะขบทรงเครื่อง เป็นลวดลายทองรูปพรรณที่เลียนแบบตัวตะขบนิยมทำเป็นสร้อยข้อมือตะขบ ลายตะขบทรงเครื่องหากทำได้อย่างประณีต สร้อยตะขบทรงเครื่องจะมีลักษณะอ่อนตัว วางในแนวโค้งบิดซ้ายขวา สร้อยจะสามารถเคลื่อนไหวได้เหมือนลักษณะของตะขบที่กำลังเลื้อยอยู่

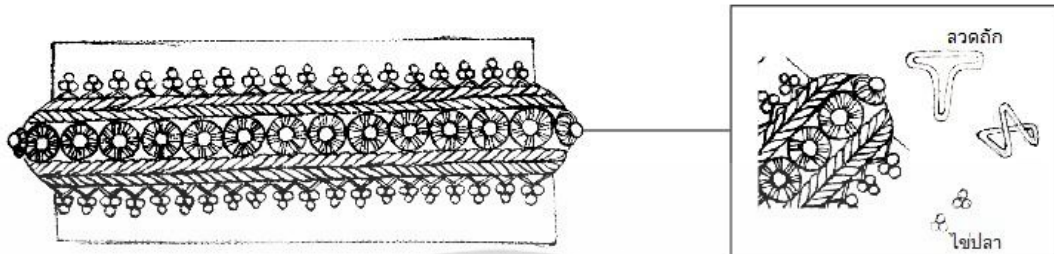
ภาพที่ 2.38 สร้อยข้อมือตะขบทรงเครื่อง

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทวิเคราะห์

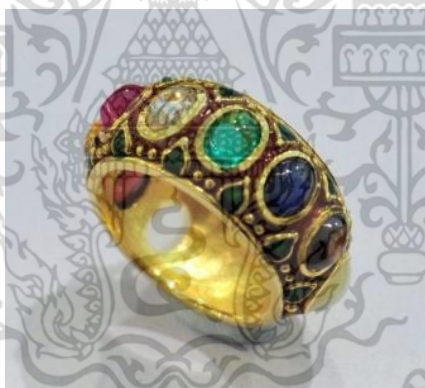
เป็นการสานกันระหว่างลวดทองขนาดเล็กมีดอกพิกุลอยู่ตรงกลางและประดับด้วยไขปลาในส่วน
ของเชิงโดยรอบทั้งสองแนวของสร้อย สามารถเคลื่อนไหวได้เหมือนลักษณะของตะขาบที่กำลัง
เลื้อยอยู่

ภาพที่ 2.39 ลายเส้นกำไลม้งกร

ภาพลายเส้นโดย : วรณชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

18. พिरอด ในสมัยโบราณ พिरอดคือ แหวนเครื่องรางถักด้วยฝ้ายนัตหรือสายสิญจน์นิยมใช้เป็น
เครื่องราง เชื่อกันว่าบันดาลให้แคล้วคลาด จากภัยอันตรายโชคร้ายและความชั่วร้าย แหวนพिरอด
ประดับพลอย นิยมฝังพลอยนพเก้า แบบสมบุรณ์ จะฝังพลอยนพเก้า และลงยาสีแดงกับเขียว

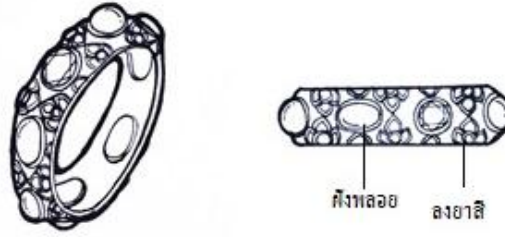

ภาพที่ 2.40 แหวนพिरอด

ภาพโดย : วรณชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

มีรูปทรงวงกลมลักษณะโครงสร้างคล้ายของแหวนการถักของเชือก ลักษณะลวดลายโดยทั่วไป
ของแหวนพिरอดส่วนใหญ่จะใช้วิธีการฝังพลอดแบบหลายๆสีที่เรียกว่านพเก้าตามความเชื่อของคน
โบราณตลอดรอบเรือนแหวนและลงยาสีแดงกับเขียว

ภาพที่ 2.41 ลายเส้นแหวนพริอด

ภาพลายเส้นโดย :วรัญชลิย์ ทวีชัย (2556)

19. ตะไบ เป็นแหวนฝังพลอยหรือเพชรซีกต่างๆไปแต่ช่างทองเมืองเพชรบุรีใช้วิชาการสลัก ลวดลายโดยการตะไบขอบทั้ง 2 ข้างของเรือนแหวนให้เป็นร่องลึก แหวนดังกล่าวจึงเรียกว่าแหวน ตะไบ

ภาพที่ 2.42 แหวนตะไบ

ภาพโดย : วรัญชลิย์ ทวีชัย (2556)

บทวิเคราะห์

ลักษณะลวดลายของแหวนตะไบ จะมีแต่ฝังพลอยหรือเพชรซีก แต่ช่างทองเพชรบุรีจะ สร้างสรรค์ลวดลายโดยการตะไบขอบทั้ง 2 ข้างให้เป็นร่อง

ภาพที่ 2.43 ลายเส้นแหวนตะไบ

ภาพลายเส้นโดย :วรัญชลิย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทองรูปพรรณของช่างทองเมืองเพชรดังกล่าวมาข้างต้น ส่วนใหญ่จะมีแรงบันดาลใจจากรูปแบบของธรรมชาติรอบตัวช่าง ทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต โดยมีความเชื่อแอบแฝงอยู่ทั้งสิ้น ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลวดลายทองกับธรรมชาติและความสำเร็จ

ลวดลาย	แหล่งที่มาของการสร้างสรรค์	ความเชื่อ	วิเคราะห์
 ปะวะหล่ำ	 ไหมไฟจีน	ไหมไฟให้แสงสว่าง ไสวเปรียบประดุจ ความก้าวหน้า ความ เจริญรุ่งเรือง	มีลักษณะเด่นที่รูปทรงกระบอกโปร่งหกเหลี่ยม นิยมใช้ปะวะหล่ำในการทำเป็นสร้อยคอ สร้อยข้อมือ สร้อยตัว และต่างหู เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเฉพาะของงานเครื่องทองเพชรบุรี
 ลูกสน	 ลูกสนทะเล	ความหนักแน่น และความน่ารัก	ลูกสนเป็นทองรูปพรรณที่ละเอียดและใช้เวลาในการประดิษฐ์นานมาก นิยมใช้ลูกสนทำเป็นสร้อยคอ สร้อยตัว สร้อยข้อมือ และต่างหู
 เต่าร้าง	 พวงเต่าร้าง	อิสระ พลิ้วไหว เหมือนใบต้นเต่าร้าง ถูกลมพัด	ต่างหูเต่าร้างมีลักษณะคล้ายพวงของผลต้นเต่าร้าง ซึ่งเป็นพืชที่มีลักษณะคล้ายหมากไทย เมื่อผู้สวมใส่ต่างหูเต่าร้างนี้แล้ว เคลื่อนไหวจะทำให้พวงเต่าร้างพลิ้วไหว เช่นเดียวกับลมต้องไปเต่าร้าง
 ดอกพิกุล	 ดอกพิกุล	กลิ่นหอมและความ งาม	ดอกพิกุล เป็นลวดลายทองนิยมใช้ตกแต่งหรือประกอบทองรูปพรรณลวดลายอื่นๆ ช่างจะประดับดอกพิกุลซึ่งทำด้วยไขปลาคบนสร้อยตะขาบทรงเครื่อง หรือประดับดอกพิกุลซึ่งทำด้วยไขปลาคบนโครงของลูกสน ในการประกอบดอกพิกุลเพื่อเสริมแต่งทองรูปพรรณให้มีความสวยงามโดดเด่นซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของช่างเพชรบุรี
 แหวนงู กระดก	 พญานาค	ความยิ่งใหญ่ น่าเกรงขาม	ลวดลายทองซึ่งดัดแปลงจากสัตว์ประเภทงูช่างนิยมทำเป็นแหวนงูประเภทต่างๆ แหวนพญานาคมีลักษณะพิเศษคือ ลิ่นสามารถเลื่อนเข้าออกและกระดกได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่งานวิจัยสำหรับใช้ในการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปโดยไม่ขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ลวดลาย	แหล่งที่มาของการสร้างสรรค์	ความเชื่อ	วิเคราะห์
 กระดุม	 บัวสัตตบงกช	ความศรัทธา ความสงบสง่างาม	ลายทองรูปพรรณเลียนแบบบัวสัตตบงกชมีชื่อเรียกในหมู่ช่างทองเมืองเพชรบุรีว่า “กระดุม” ทั้งนี้อาจเนื่องจากลวดลายนี้ในระยะแรกๆ ช่างจะทำเป็นกระดุม 5 เม็ดสำหรับติดเสื้อราชปะแตน รูปทรงของกระดุมจะป้อมคล้ายรูปทรงของบัวสัตตบงกช
 ตะขาบทรงเครื่อง	 ตะขาบ	แสดงถึงการเคลื่อนไหว ความมั่นคงและสง่างาม	เป็นลวดลายทองรูปพรรณที่เลียนแบบตัวตะขาบนิยมทำเป็นสร้อยข้อมือตะขาบ ลายตะขาบทรงเครื่องหากทำได้อย่างประณีต สร้อยตะขาบทรงเครื่องจะมีลักษณะอ่อนตัว สร้อยจะสามารถเคลื่อนไหวได้เหมือนลักษณะของตะขาบที่กำลังเลื้อยอยู่
 จี้เสมา	 ใบเสมา	ทรงความรู้ เปี่ยมศรัทธา	เป็นลวดลายที่ช่างทองสมัยโบราณนิยมทำเป็นแผ่นทอง และดุนให้เป็นลวดลายเสมา
 แหวนพิรอด	 แหวนพิรอด	เครื่องราง แคล้วคลาดจากภัย	พิรอด ในสมัยโบราณ พิรอดคือ แหวนเครื่องรางถักด้วยฝ้ายย่นหรือสายสิญจน์ นิยมใช้เป็นเครื่องราง เชื่อกันว่าบันดาลให้แคล้วคลาด จากภัยอันตรายโชคร้ายและความชั่วร้าย แหวนพิรอดประดับพลอยนิยมฝังพลอยนพเก้า แบบสมบูรณม์ จะฝังพลอยนพเก้า และลงยาสีแดงกับเขียว
 กำไลมังกร	 รูปมังกรของจีน	ความยิ่งใหญ่ สง่างาม	ลวดลายที่ดัดแปลงมาจากลวดลายมังกร เป็นการแกะสลักผสมผสานการเคาะและดุนลวดลายลงบนแผ่นทองคำซึ่งตีขึ้นเป็นรูปกำไลตามจินตนาการของช่าง กำไลบางชิ้นก็ไม่มีลวดลายจะมีแต่ส่วนปลายกำไลที่เป็นรูปหัวมังกรอีกปลายหนึ่งเป็นหางมังกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 วัสดุอุปกรณ์และกรรมวิธีการผลิตเครื่องประดับ

2.2.1 วัสดุที่ใช้ในการทำเครื่องประดับ

วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ (2526:52) ถ้าคิดในด้านใช้ประโยชน์ใช้สอยอย่างจริงจังแล้วเครื่องประดับ จะให้ประโยชน์น้อยแต่มีประโยชน์โดยตรงด้านความสวยงาม และความสุขทางใจให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ ดังนั้น วัสดุที่นำมาใช้ส่วนใหญ่มักจะใช้สิ่งของที่มีความสวยงามหรือมีราคาแพง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเลือกวัสดุช่างทำเครื่องประดับจะเลือกโลหะที่มีราคาแพงไม่เปลี่ยนสภาพได้ง่าย โลหะที่เหมาะสมจะนำมาใช้ทำเครื่องประดับได้แก่ ทองคำ นาค เงิน ทองแดง ทองเหลือง ทองเค ทองขาว เป็นต้น

2.2.1.1 ทองคำ(Gold)

โลหะทองคำ ทองคำได้รับความนิยมอย่างสูงสุดในวงการเครื่องประดับทองคำ เพราะเป็นโลหะมีค่าชนิดเดียวที่มีคุณสมบัติพื้นฐาน 4 ประการซึ่งทำให้ทองคำโดดเด่น และเป็นที่ต้องการเหนือบรรดาโลหะมีค่าทุกชนิดในโลก คือคงงามมันวาว (lustre) สีสันทึบสวยงามตามธรรมชาติผสมกับความมันวาวก่อให้เกิดความงามอันเป็นอมตะ ทองคำสามารถเปลี่ยนเฉดสีทองโดยการนำทองคำไปผสมกับโลหะมีค่าอื่น ๆ ช่วยเพิ่มความงดงามให้แก่ทองคำได้อีกทางหนึ่งคงทน (durable) ทองคำไม่ขึ้นสนิมไม่หมอง และไม่ผุกร่อน แม้ว่ากาลเวลาจะผ่านไป 3000 ปีก็ตามหายาก (rarity) ทองเป็นแร่ที่หายากกว่าจะได้ทองคำมาหนึ่งออนซ์ (31.167 gram) ต้องหลุ่ยก้อนแร่ที่มีทองคำอยู่เป็นจำนวนหลายตัน และต้องขุดเหมืองลึกลงไปหลายสิบลเมตร จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายที่สูง เป็นเหตุให้ทองคำมีราคาแพงตามต้นทุนในการผลิตนำกลับไปใช้ได้ (reuseable) ทองคำเหมาะสมที่สุดต่อการนำมาทำเป็นเครื่องประดับเพราะมีความเหนียวและอ่อนนิ่มสามารถนำมาทำขึ้นรูปได้ง่าย อีกทั้งยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่โดยการทำให้บริสุทธิ์ (purified) ด้วยการหลอมได้อีกโดยนับครั้งไม่ถ้วน

คุณสมบัติสำคัญของทองคำอีกประการหนึ่งคือ ทองคำเป็นโลหะที่อ่อนและเหนียวทองคำหนัก 1 ออนซ์ สามารถทำให้เป็นเส้นได้ยาวถึง 50 ไมล์ และสามารถตีแผ่ทองคำให้เป็นแผ่นบาง ขนาด 0.00005 นิ้วได้ (หรืออาจเป็นแผ่นจนมีความหนาน้อยกว่า 0.0001 มิลลิเมตรได้) นอกจากนี้ทองคำยังเป็นโลหะที่ไม่ละลายในกรดชนิดใดเลย แต่สามารถละลายได้อย่างช้าๆ ในสารละลายผสมระหว่างกรดดินประสิวและกรดเกลือ

ภาพที่ 2.44 โลหะทองคำ

ภาพโดย : วรณชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดเด่นสำคัญของทองคำอยู่ที่สี กล่าวคือ ทองคำมีสีเหลืองสว่างสดใส และมีความสุกปลั่ง (Brightness) มีประกายมันวาวระยิบระยับ นอกจากนี้ยังไม่เป็นสนิมแม้จมน้ำจืดจมน้ำเค็ม มีความแข็งเหนียว เนื้อแน่น ไม่สกปรก ไม่หมอง ไม่เป็นคราบโคลง่ายเหมือนวัตถุชนิดอื่นๆ

คุณสมบัติเหล่านี้ประกอบกับลักษณะภายนอกที่เป็นประกายจึงทำให้เป็นที่หมายปองของมนุษย์มาเป็นเวลานาน โดยนำมาตีมูลค่าสำหรับการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศและใช้เป็นวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับวงการเครื่องประดับ

ทองคำได้รับความนิยมอย่างสูงสุดในวงการเครื่องประดับ เพราะเป็นโลหะมีค่าชนิดเดียวที่มีคุณสมบัติพื้นฐาน 4 ประการซึ่งทำให้ทองคำโดดเด่นและเป็นที่ต้องการเหนือบรรดาโลหะมีค่าชนิดอื่นในโลก คือ

1. ความงามมันวาว (Lustre) สีที่สวยงามตามธรรมชาติผสานกับความมันวาวก่อให้เกิดความงามอันเป็นอมตะทองคำสามารถเปลี่ยนเฉดสีทองโดยการนำทองคำไปผสมกับโลหะมีค่าอื่นๆ ช่วยเพิ่มความงามให้แก่ทองคำได้อีกทางหนึ่ง
2. ความคงทน (Durable) ทองคำไม่ขึ้นสนิม ไม่หมอง และไม่ผุกร่อน แม้ว่ากาลเวลาจะผ่านไปนานเท่าไรก็ตาม
3. ความหายาก (Rarity) ทองคำเป็นแร่ที่หายาก กว่าจะได้ทองคำมาหนึ่งออนซ์ ต้องกลุ่กก่อนแร่ที่มีทองคำอยู่เป็นจำนวนหลายตัน และต้องขุดเหมืองลึกลงไปหลายสิบลเมตรจึงทำให้มีค่าใช้จ่ายที่สูงเป็นสาเหตุให้ทองคำมีราคาแพงตามต้นทุนในการผลิต
4. การนำกลับมาใช้ประโยชน์ (Reuseable) ทองคำเหมาะสมที่สุดต่อการนำมาทำเป็นเครื่องประดับ เพราะมีความเหนียวและอ่อนนิ่ม สามารถนำมาทำขึ้นรูปได้ง่าย อีกทั้งยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้โดยการทำให้บริสุทธิ์ (Purified) ด้วยการหลอมได้อีกนับครั้งไม่ถ้วน

การเกิดของแร่ทองคำ ตามการสรุปจากเอกสารของกรมทรัพยากรธรณี ได้มีการแบ่งการเกิดของแร่ทองคำออกเป็น 2 แบบ ตามลักษณะที่พบในธรรมชาติได้ดังนี้

1. แบบปฐมภูมิ คือกระบวนการทางธรณีวิทยา มีการผสมทางธรณีเคมีจากน้ำแร่ร้อนผสมผสานกับสารละลายพวกซิลิกา ทำให้เกิดการสะสมตัวของแร่ทองคำในหินต่างๆ เช่น หินอัคนี หินชั้น และหินแปร มีการพบการฝังตัวของแร่ทองคำในหิน หรือสายแร่ที่แทรกอยู่ในหิน ซึ่งส่วนใหญ่จะมองไม่เห็นด้วยตาเปล่า
2. แบบทุติยภูมิหรือลานแร่ คือการที่หินที่มีแร่ทองคำแบบปฐมภูมิได้มีการสึกกร่อน และถูกน้ำพัดพาไปสะสมตัวในที่แห่งใหม่ เช่น ตามเชิงเขา ลำห้วย หรือในตะกอนกรวดทรายในลำน้ำการผลิตทองคำของโลกส่วนใหญ่จะได้จากแหล่งลานแร่ซึ่งพบได้ในทุกทวีปแหล่งแร่ที่สำคัญที่สุดอยู่ที่มณฑลทรานสวาลในประเทศแอฟริกาใต้ ซึ่งเป็นประเทศที่ผลิตทองคำได้ถึงร้อยละ 40 ของผลผลิตทั่วโลก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แหล่งแร่ทองคำในประเทศไทย ในประเทศไทยได้พบแหล่งแร่ทองคำมาแล้วในหลายจังหวัดที่รู้จักกันดี ได้แก่ แหล่งแร่ทองคำโต๊ะโมะ อยู่ที่อำเภอสุคริพ จังหวัดนครราชสีมา และแหล่งทองคำในเขตอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากนี้ยังมีแหล่งแร่ทองคำในอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำพูน และจังหวัดเลย ปัจจุบันมีการทำเหมืองแร่ทองคำในเชิงพาณิชย์ที่แหล่งแร่ทองคำชาติในบริเวณอำเภอบ้านฝาง จังหวัดพิจิตร และอำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยได้พัฒนาเปิดเป็นเหมืองทองคำรวมทั้งตั้งโรงงานถลุงแร่ทองคำและเงิน เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544

หน่วยน้ำหนักของทองคำที่ใช้โดยทั่วไปมีดังนี้

1. กรัม : ใช้กันเป็นส่วนใหญ่ ถือว่าเป็นหน่วยสากล
2. ทรอยออนซ์ : ใช้ในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย
3. โทลา : ใช้กันทางประเทศแถบตะวันออกกลาง อินเดีย ปากีสถาน
4. ตำลึง : ใช้ในประเทศที่ใช้ภาษาจีน เช่น จีน ไต้หวันฮ่องกง
5. บาท : ใช้ในประเทศไทย
6. ชี : ใช้ในประเทศเวียดนาม

การแปลงน้ำหนักทองคำ

ทองคำความบริสุทธิ์ 96.5% (มาตรฐานในประเทศไทย)

ทองคำรูปพรรณ น้ำหนัก 1 บาท (Baht) = 15.16 กรัม (Grams)

ทองคำแท่ง น้ำหนัก 1 บาท (Baht) = 15.244 กรัม (Grams)

ทองคำ 1 กิโลกรัม (Kilogram) = 65.6 บาท

ทองคำความบริสุทธิ์ 99.99%

ทองคำ 1 กิโลกรัม (Kilogram) = 32.1508 ออนซ์ (Troy Ounces)

ทองคำ 1 ออนซ์ (Troy Ounce) = 31.1034768 กรัม (Grams)

ทองคำ 1 กิโลกรัม (Kilogram) = 65.6 บาท

เปอร์เซ็นต์ทองคำแท่งมาตรฐานที่ใช้ซื้อขายโดยทั่วไปมีดังนี้

99.99% ซื้อขายเป็นมาตรฐานสากลทั่วโลก

99.9% ซื้อขายในประเทศอินเดีย

99.5% ซื้อขายในประเทศแถบตะวันออกกลาง

99.0% ซื้อขายเฉพาะในประเทศฮ่องกง

96.5% ซื้อขายเฉพาะในประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 ตารางการเปรียบเทียบทองคำ

กะรัต	หน่วย	เปอร์เซ็นต์ทองคำ	สี	ประเทศที่ใช้
24	24 K	100%	ทอง	สวิสเซอร์แลนด์ จีน ฮองกง อินโดนีเซีย
23.16	23.16K	96.5%	เหลืองทองเข้ม	ไทย
22	22K	91.7%	เหลืองทอง	อินเดีย ตะวันออกกลาง มาเลเซีย สิงคโปร์
21	21K	84.5%	เหลืองทอง	กลุ่มประเทศทางตะวันออกกลาง
18	18K	75%	เหลือง ขาว	อิตาลี สวิสเซอร์แลนด์ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น
14	14K	58.3%	เหลือง ขาว	สหรัฐอเมริกา อเมริกาเหนือ อังกฤษ เยอรมัน
10	10K	41.6%	เหลือง	สหรัฐอเมริกา อเมริกาเหนือ
9	9K	37.5%	เหลืองปนเขียว	อังกฤษ
8	8K	33.3%	เหลืองซีด	เยอรมัน อิตาลี กรีซ

หากมีการพิจารณาจากรูปลักษณ์สี และวิธีที่จะนำทองคำมาใช้งานหรือแปรรูปให้เหมาะกับงานนั้นอาจนิยมเรียกกันคือ

1. ทองดอกบวบ คือทองคำที่มีสีดอกบวบเป็นทองเนื้อหก มีสีเหลืองอ่อนคล้ายดอกบวบ ซึ่งเรียกกันมาตามความรู้สึกของคนโบราณนิยมนำมาทำเป็นภาชนะต่างๆ และพระพุทธรูป
2. ทองนพคุณ เป็นทองคำแท้ทองคำบริสุทธิ์ หรือทองเนื้อเก้า
3. ทองแล่ง เป็นทองคำที่นำมาแล่งหรือทำเป็นเส้นลวดเล็กๆ มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางต่างกันหลายขนาดแล้วแต่ว่าจะนำไปใช้งานลักษณะใด เช่น สาน ชัด หรือทอ เป็นลักษณะผ้าหรือใช้ปักเป็นเครื่องนุ่งห่มที่ทำขึ้นพิเศษ หรือใช้จักรสานเป็นเครื่องประดับต่างๆ

2.2.1.2 เงิน Silver(Agu)

เงินเป็นโลหะที่เสถียรมากโลหะหนึ่ง มีราคาแพงพอสมควร มีสมบัติอยู่ระหว่างกลางของทองแดง (Cu) และทองคำ (Au) ดีเป็นแผ่นและดึงเป็นเส้นลวดได้ดีรองมาจากทองคำ และแพลทินัม เงินบริสุทธิ์สามารถนำไฟฟ้าและความร้อนได้ดีที่สุด เงินก็เช่นเดียวกับทองคำ สามารถทำเป็นรูปต่างๆ ได้ง่ายและสึกกร่อนได้ยากมาก แต่สำหรับเครื่องใช้ที่ทำด้วยเงินที่อยู่ในเมือง ผิวเงินจะกลายเป็นสีดำได้ง่ายเนื่องจากมีกำมะถัน (sulphur) อยู่ในอากาศมาก เงินเป็นตัวนำไฟฟ้าและความร้อนได้ดีที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.45 โลหะเงิน

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

ในสมัยก่อน เคยนิยมทำเหรียญกษาปณ์ ด้วยเงินล้วนๆแต่ในปัจจุบันทำด้วยโลหะผสม ของ ทองแดงและนิกเกิล เครื่องใช้ประจำโต๊ะส่วนมากใช้เคลือบด้วยเงินเพื่อให้มีราคาถูกลงในการทำเครื่อง เพชรนิลจินดาจะผสมทองแดงไปด้วยเพื่อให้เนื้อเงินมีความแข็งมากขึ้น ปัจจุบันนี้ เงินได้ถูกนำไปใช้ในการ ทำสารประกอบทางเคมี (chemical compound) มากที่สุดสารประกอบที่ประกอบด้วยเงินมีความไวแสงดีมาก จึงถูกนำมาใช้ในการทำฟิล์มถ่ายภาพเป็นจำนวนมากชื่อแร่ มาจากภาษาอังกฤษเก่า ซึ่งหมายถึงโลหะ

คุณสมบัติทางกายภาพ มักเกิดเป็นเส้นแผ่นบางๆ คล้ายกิ่งไม้และเป็นก้อนสีขาวหรือเหลืองซีดๆ สีผงละเอียดสีขาวเงิน แต่มักมีเป็นสีน้ำตาล หรือเทาดำ ความถ่วงจำเพาะ 10.5 ความแข็ง 2.5-3 ทบ เป็นแผ่นบางๆ ได้ มีความวาวโลหะคุณสมบัติทางเคมี สูตรเคมี Ag มักปนกับทอง และทองแดง ละลายในกรด HNO_3 ถ้ากรด HCl จะให้ตะกอนสีขาว (AgCl) แต่ถ้าทิ้งไว้จะเปลี่ยนเป็นสีม่วง ละลายใน NH_4OH ลักษณะเด่น และวิธีตรวจ ทบด้วยค้อน ให้เป็นแผ่นบางๆ ได้ง่าย ผิวดำมีหมองจะมีสีดำ ค่ะเนด้วยมือจะรู้ว่าหนักพอสมควร

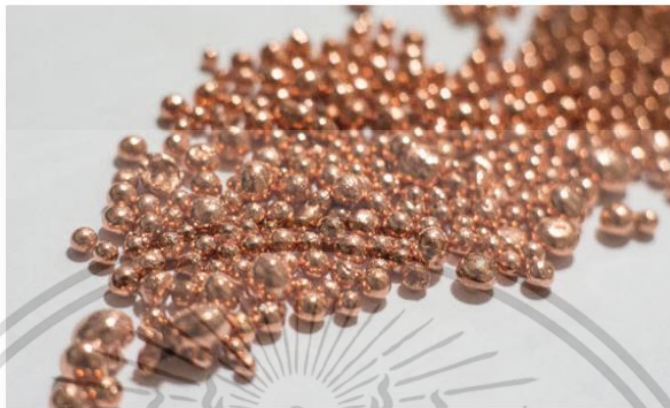
การกำเนิด เป็นแร่ปฐมภูมิ พบในสายแร่พวกซิลไฟด์ เช่นแร่กาลีน่า สฟาเลอไรท์ ฯลฯ ในสมัย โบราณมีผู้นำแร่ตะกั่ว (กาลีน่า) มาถลุงโดยเข้าใจว่าเป็นเงิน แต่ความจริงก็มีเงินปนอยู่ด้วยเล็กน้อย เมื่อแรกถลุงก็ได้ตะกั่วปนโลหะเงิน เผาเลยไปตะกั่วจะกลายเป็นเถ้าอยู่ในเถ้าเหลือแต่เงิน ประเทศ ไทย พบปนในแร่ตะกั่วที่ จังหวัดกาญจนบุรี ในแหล่งแร่ตะกั่วเกือบทุกแห่งต่างประเทศ พบในเยอรมนี เปรู เม็กซิโก สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย

ประโยชน์ ใช้ทำภาชนะต่างๆ ในสมัยโบราณ ทำโลหะผสม ทำเครื่องประดับ ทำตัวยาลต่างๆ เงิน ปลอมเป็นเงินเยอรมัน (German Silver) ประกอบด้วยเงินนิกเกิล (Nickel Silver) ซึ่งไม่มีโลหะเงิน ผสมอยู่เลย แต่ชาวคล้ายเงิน ประกอบด้วยทองแดงผสมนิกเกิล ตั้งแต่ 4-35% ใช้มากในการทำขันเงิน และทำที่สะท้อนแสงสำหรับดวงไฟ หน้ารถยนต์ ใช้ทำเหรียญตรา ทำน้ำยาล้าง และอัดรูปใช้บัดกรี ทองแดงชุบเงินใช้ในอุตสาหกรรมไฟฟ้าเพราะเป็นตัวนำไฟฟ้าที่ดีมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.3 ทองแดง Copper (Cu)

ทองแดงเป็นโลหะที่ใช้กันมากในรูปของโลหะอิสระ เพราะมีคุณสมบัติดีเยี่ยมหลายประการ เช่น สมบัติการนำไฟฟ้าและนำความร้อนดีเยี่ยมทนต่อการผุกร่อน แข็งแรง ดึงเป็นเส้นและตีเป็นแผ่น บางๆ ได้

ภาพที่ 2.46 โลหะทองแดง

ภาพโดย : วรัญชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

การค้นพบโลหะทองแดงรู้จักกันตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์ และได้มีการนำมาใช้ประโยชน์มากกว่า 6,000 ปีแล้ว ถึงแม้จะมีหลักฐานค่อนข้างแน่ชัดว่ามนุษย์เรารู้จักเอาทองคำ และเหล็กมาใช้ก่อนทองแดง แต่ก็เป็นที่มั่นใจได้ว่าทองแดงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยพัฒนาวัฒนธรรมในสมัยโบราณ

สมบัติทางกายภาพทองแดงบริสุทธิ์มีสีแดงมีความแวววาว มีความแข็งและเหนียว สามารถดึงออกเป็นเส้นและตีเป็นแผ่นบางๆ ได้ มีสมบัติการนำไฟฟ้าและความร้อนดีเยี่ยม (เป็นที่สองรองจากโลหะเงิน)

คุณสมบัติทางกายภาพอื่นๆ ของทองแดง มีดังนี้

- จุดหลอมเหลว 1083 องศาเซลเซียส
- ความหนาแน่น 8.94 g/cc ที่ 20 องศาเซลเซียส
- โครงสร้างของผลึก Face-centered cubic

การใช้ประโยชน์ของทองแดง

ใช้ทำโลหะผสมทองเหลือง (Brass) โลหะผสมทองแดง (700%) กับสังกะสี (300%) ทองสัมฤทธิ์ (Bronze) คือ โลหะผสมทองแดงกับดีบุกและสังกะสีเล็กน้อย เหยี่ยงทั่วไปที่เราใช้กันอยู่ทั่วไปเป็นโลหะเจือที่มีทองแดงเป็นองค์ประกอบอยู่ด้วย

วัตถุดิบในการผลิตตัวเรือนของเครื่องประดับที่ใช้ในปัจจุบัน ส่วนมาจะผลิตจากวัตถุดิบซึ่งได้มาจากโลหะต่างๆ เช่น ทองคำ เงิน แพลทินัม เป็นต้น โลหะมีค่าต่างๆ เหล่านี้ ล้วนแต่มีคุณสมบัติเฉพาะตัวแตกต่างกันออกไปทั้งกายภาพและทางเคมีจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ช่างรูปพรรณจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในคุณสมบัติเฉพาะของโลหะมีค่าชนิดต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตตัวเรือนเพราะหน้าที่ของช่างรูปพรรณจะต้องนำโลหะมีค่าต่างๆ เหล่านี้มาใช้ในการ ทำชิ้นตัวเรือนของเครื่องประดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่หรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยวิธีการต่างๆ ช่างรูปพรรณต้องรู้ว่าจุดหลอมเหลวของโลหะมีความต่างกันและจะต้องรู้ว่าจุดหลอมเหลวของโลหะต่างๆนั้นอยู่ที่กึ่งศาเพื่อประโยชน์ในการเชื่อมประสาน เป็นต้น

ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงค่าของโลหะ

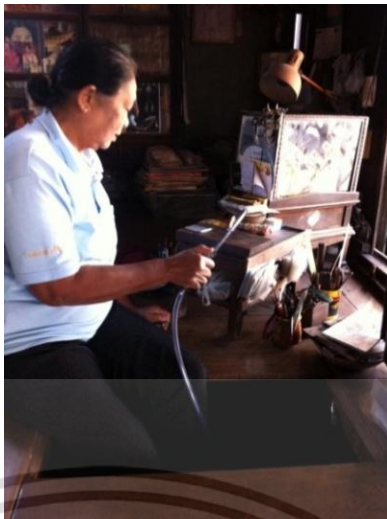
ชนิดโลหะ	อุณหภูมิจุดหลอมเหลว (องศาเซลเซียส)	ความถ่วงจำเพาะ
ทอง 24 K	1064	19.36
ทอง 22 K	977	17.7
ทอง 18 K	882	15.58
ทอง 14 K	802	13.4
ทอง 10 K	876	11.3
เงิน 100%	961	10.6
เงิน 92.5	920	10.4
ทองแดง	1083	8.9
ทองเหลือง	954	8.8
แพลตตินัม	1774	21.4
ไททาเนียม	1800	4.5

2.2.2 อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำทองรูปพรรณของเพชรบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการทำเครื่องทองทั้งในอดีตและปัจจุบัน ไม่ปรากฏผู้คิดค้นและสร้างเป็นคนแรก ช่างเมืองเพชรได้รับเครื่องมือและอุปกรณ์ส่วนใหญ่จากครูที่สอนการทำทองรูปพรรณ แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยคือ อาศัยเครื่องมือไฟฟ้าเข้าช่วย เช่น เครื่องเจาะ และเครื่องปั๊มขึ้นรูป เครื่องมือเหล่านี้เพียงช่วยชิ้นงานได้มาตรฐานและมีขนาดตรงตามที่ต้องการมากขึ้น แต่ก็ยังต้องผ่านกระบวนการตกแต่งอีกในปัจจุบันการผลิตชิ้นงานทองรูปพรรณ มีแนวโน้มจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่โดยการนำเครื่องจักรอุตสาหกรรมเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตมากขึ้น เช่น เครื่องรีดทองปั๊มขึ้นรูป แกะสลัก เจาะ ชัด ฯลฯ เมื่อผลิตชิ้นงานได้แล้วก็จัดระบบการตลาดสมัยใหม่ โดยใช้สื่อต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์แต่พื้นฐานการผลิตทองรูปพรรณที่ถือว่า เป็นงานหัตถศิลป์ที่สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ยังจำเป็นต้องมีเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆในการผลิตดังนี้คือ

1. โต๊ะทำทองในอดีตบ้านเรือนแถบถนนพาณิชย์เจริญจะเป็นบ้านทรงไทยร้านค้า โดยหน้าบ้านจะทำเป็นพื้นยกสูงจากพื้นดินประมาณ 80 เซนติเมตร ด้านข้างปิดทึบ ด้านบนจะทำเป็นช่องๆ ขนาดราว 30×50 เซนติเมตรตลอดแนวพื้น แล้วใช้กระดานขนาดเท่าช่องที่พื้นที่นั่งได้ทุกช่อง แล้วเก็บอุปกรณ์ไว้ด้านใน เมื่อเปิดป่าแล้วก็สามารถใช้นั่งได้ ส่วนบนของพื้นที่นั่ง ก็สามารถตั้งตู้แสดงสินค้าได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.47 ลักษณะการนั่งทำงาน ของช่างทองเมืองเพชร

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

โต๊ะทำทองโดยทั่วไปโต๊ะทำทอง มีความสูงจากพื้น 75 - 80 เซนติเมตรหรือแล้วแต่ความสะดวกสบายของช่างทอง เมื่อนั่งบนเก้าอี้ที่มีความสูงประมาณ 45 เซนติเมตร ความสะดวกสบายนี้หมายถึง ในการนั่ง สรีระของร่างกาย เช่น ขา แขน มือสะดวกต่อการหยิบจับอุปกรณ์และใช้เครื่องมือทำทองต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่วโดยทั่วไปโต๊ะทำทองมีความยาวประมาณ 90 - 100 เซนติเมตร กว้าง 50 - 60 เซนติเมตรมีลิ้นชัก 1 - 2 ตัว เพื่อใช้เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์บางชนิดรวมทั้งรองรับผงทองด้วย ด้านบนของโต๊ะทำทองอาจเป็นพื้นเรียบทั้งหมดหรือทำเป็นช่องเล็กๆ ด้านบน หรือด้านข้าง โดยใช้ไม้ซอยเป็นเส้นหนาประมาณ 1 เซนติเมตร ความยาวแล้วแต่ความกว้าง หรือยาวตามสัดส่วนของโต๊ะ เมื่อได้ไม้ซอยแล้วจึงนำมาตีเข้ากับด้านบนของโต๊ะ เพื่อกันเป็นช่องเล็กๆโดยมีความกว้างจากขอบโต๊ะประมาณ 10 เซนติเมตร จะกันขวาก็ช่องแล้วแต่ความต้องการของช่างทอง สำหรับวางอะไหล่ชิ้นงาน และเครื่องมือบางอย่างที่จะอำนวยความสะดวกในการทำทองซึ่งช่างทองที่ชำนาญจะเป็นผู้ออกแบบด้วยตนเอง

ภาพที่ 2.48 โต๊ะช่างทอง

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

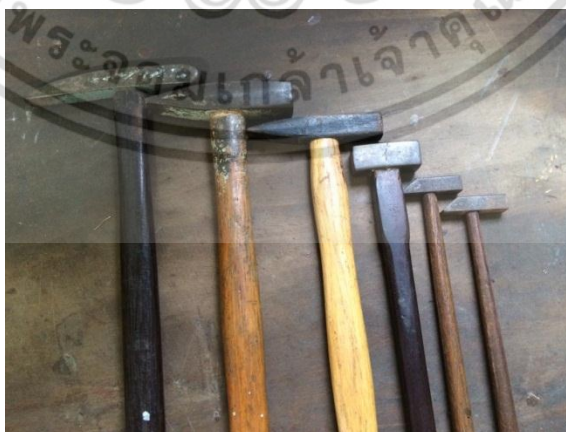
2. เครื่องมือเป่าเล่นและหลอมทองในการทำทองรูปพรรณเครื่องมือที่จำเป็นมากในการผลิตงานคือ เครื่องเป่าไฟด้วยลม ให้น้ำทองหลอมละลายเพื่อให้ชิ้นงานทองเชื่อมติดเข้าด้วยกัน และเครื่องเป่าเล่น เพื่อให้ชิ้นงานอ่อนตัวง่ายต่อการเคาะขึ้นรูป ดัด หรือหลอมละลาย สะดวกในการเททองลงแบบพิมพ์ต่างๆตามต้องการ เครื่องเป่าเล่นประกอบด้วย ทีบลมใช้เท้าเหยียบเพื่อให้เกิดลมลงไปในถังน้ำมันเบนซิน และขั้วแก๊สที่ได้จากน้ำมันออกมาจากถังส่งต่อไปตามท่ออย่าง ถึงหัวเป่าเล่นจะมีรูเล็ก พร้อมปุ่มปรับปริมาณของแก๊สให้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับว่าช่างทองต้องการให้เกิดความร้อนตรงหัวเป่าเล่นมากน้อยเพียงใดวิธีการใช้ เริ่มจากช่างทองเหยียบทีบลมให้เกิดแรงดันของแก๊ส จากน้ำมันเบนซินส่งผ่านท่อถึงหัวเป่า จากนั้นจุดไฟที่ปลายหัวเป่า ปรับเปลวไฟตามที่ต้องการเปลวไฟจะเป็นสีน้ำเงินปลายเรียวแหลมและให้ความร้อนมากและต้องเหยียบทีบลมตลอดเวลาที่ใช้งาน เครื่องเป่าเล่นจะวางอยู่ใต้โต๊ะทำงานและต่อสายยางที่เป็นท่อนำแก๊สพร้อมหัวเป่าวางอยู่บนโต๊ะทำงาน

ภาพที่ 2.49 เครื่องมือเป่าเล่น

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

3. อุปกรณ์และเครื่องมือตีทองในการทำทองจำเป็นต้องตีทอง เพื่อให้ชิ้นงานขึ้นรูปตามต้องการซึ่งมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่สำคัญคือทั่งกับค้อน

ภาพที่ 2.50 ค้อน

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.51 ทัง

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทีวีชัย (2556)

4. เครื่องมือชักลวดการชักลวดเป็น การทำทองให้เป็นเส้นตามขนาดที่ต้องการเครื่องมือชักลวดประกอบด้วยคีมแป้นดิ่งลวดกว่านชักลวดซี่ผึ้ง

ภาพที่ 2.52 ม้าดิ่งลวด

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทีวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.53 แป้นดิ่งลวด

ภาพโดย : วรัญชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

5. เครื่องมือสำหรับแกะทองในการผลิตทองรูปพรรณที่มีความหลากหลายของชิ้นงานทั้งส่วนที่เป็นลวดลาย ซึ่งปรากฏลงบนชิ้นงานหรือลวดลายของส่วนประกอบที่ประดับลวดลายต่างๆ นั้น เกิดจากการแกะทองซึ่งมีเครื่องมือและอุปกรณ์สำคัญคือ แท่นรองแป้นแกะทอง แป้นแกะทอง ค้อนไม้ สิวแกะเหล็กตีตุ้ตู่ สิวลักษณะเฉพาะ

ภาพที่ 2.54 แท่นรองแป้นแกะทองกับเหล็กแกะ

ภาพโดย : วรัญชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

6. เครื่องมือจับและตัดทองได้แก่ คีม และกรรไกรมีหลายลักษณะและหลายขนาดตามลักษณะงานที่จำเป็นต้องใช้คีมจับกรรไกร

ภาพที่ 2.55 กรรไกร

ภาพโดย : วรัญชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับนักเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.56 คีม

ภาพโดย : วรรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

7. เครื่องมืออื่น ๆ ที่มีส่วนในการทำทองรูปพรรณเพื่อใช้ประกอบ ขึ้นรูปเทียบขนาด ชัดถูและ ตกแต่งชิ้นงานให้ดูประณีตสวยงาม เช่น ไม้พันทอง ตะไบ หินขัดทอง แปรงปิดทองเป้าแบบทอง กะลาแต่งทอง แป้นวัดส่วนโค้ง เครื่องขัด

ภาพที่ 2.57 ตะไบ

ภาพโดย : วรรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

8. วัสดุอื่นๆ นอกเหนือจากเนื้อทองคำ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ แล้วในการทำทองรูปพรรณยังต้องใช้วัสดุอื่นๆ อีก คือ น้ำยาล้างทองผงลงยาและน้ำประสานทอง

ภาพที่ 2.58 น้ำประสานทอง

ภาพโดย : วรรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับวิชาการเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 กระบวนการผลิตทองรูปพรรณของเพชรบุรี

วิธีการทำทองรูปพรรณของช่างทองเมืองเพชร มีขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.3.1 วิธีการทำขั้นต้น เริ่มต้นจากช่างทองจะนำทองคำบริสุทธิ์มาดำเนินการตามกรรมวิธีดังต่อไปนี้

1. **การหลอมทอง** โดยการนำทองแท่งไปใส่เข้าหลอมละลายด้วยความร้อน 1063 องศาเซลเซียสเมื่อทองละลาย จึงเททองลงในแบบพิมพ์ซึ่งเป็นรางเหล็กแล้วนำไปรีดหรือเทลงเบาให้มีลักษณะเป็นแผ่นหรือวงกลมขนาดต่างๆ ตามแต่จะนำไปทำชิ้นงานลักษณะใด เช่นถักเป็นสายสร้อยบุ (เคาะขึ้นรูป) รีด ฉลุ แกะสลัก ตกแต่งเป็นลูกประดับได้แก่ลูกประดับทรงกระบอกกลมเหลี่ยมเตาร้าง และลูกสนในอดีตถ้าช่างทองต้องการขึ้นรูปเครื่องประดับทองให้มีรูปแบบเฉพาะ อาทิ แหวน จี้ กำไล ช่างทองจะใช้กระดองปลาหมึกแกะเป็นแบบพิมพ์สำหรับหล่อขึ้นรูปทอง โดยวิธีการนี้ยังเป็นเทคนิคที่ช่างทองบางคนในปัจจุบัน ก็ยังคงใช้กันอยู่

ภาพที่ 2.59 การหลอมทอง

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย 2556

2. **การตีทอง** ช่างจะนำทองที่แกะจากแบบพิมพ์ที่เป็นแท่งไปตี โดยการตีทองจะใช้ทั่งที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและใช้ค้อนเหล็กที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในการตีทองให้เป็นแผ่น หรือหากเป็นแท่งเหลี่ยมเล็ก ก็ตีให้มีขนาดเล็กลงไปอีกเพื่อความสะดวกในการนำไปขึ้นรูป แกะลวดลาย ฉลุ หรือรีดเป็นเส้นการตีทองจะต้องตีให้ละเอียดและสม่ำเสมอ การตี บางครั้งเรียกว่า “การบุ” หรือ “การเคาะ” ซึ่งเป็นการตีเพื่อขึ้นรูปตามแบบต่างๆ โดยช่างทองเป็นผู้ออกแบบลวดลายในชิ้นงานนั้นส่วนมากบุเป็นลายไทย เช่น ลายพันธุ์พฤกษา ลายก้านเทศ นอกจากนี้ยังบุตามแบบพิมพ์อีกด้วย เช่น สร้อยข้อมือ กำไล การตี บุ หรือ เคาะเป็นกระบวนการที่อยู่ในขั้นตอนเตรียมการประกอบเป็นทองรูปพรรณ

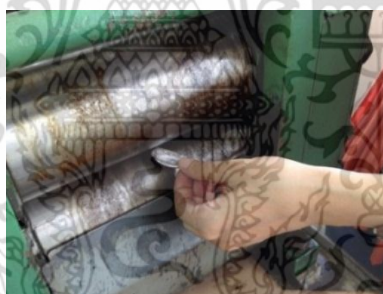
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.60 การตี

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

3. การชักลวดหรือการรีดเป็นการนำทองที่หลอมเป็นแท่งแล้ว มารีดตามขนาดที่ต้องการ ส่วนมากจะมีเครื่องรีดด้วยมือช่างทองสามารถปรับแต่งลูกรีดได้ขึ้นอยู่กับงานและมีขนาดต่างกันตามที่ช่างทองต้องการ ตั้งแต่ขนาดโตสุดจนเล็กสุด ในส่วนของการดึงลวดนั้นนำทองสอดเข้ารูแป้นดึง จากนั้นใช้คีมดึงออกมาอีกด้านหนึ่ง ลวดที่ออกมาจะมีเนื้อสม่ำเสมอ ส่วนมากจะดึงออกมาเป็นเส้นลวดขนาดเล็ก แต่ไม่จำเป็นว่าการดึงลวด หรือการรีดก็มีจุดประสงค์เดียวกันคือ ต้องการให้ชิ้นทองเป็นเส้นขนาดเล็กจนนำมาสานหรือถักเป็นชิ้นงานได้

ภาพที่ 2.61 การรีด

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย (2556)

ภาพที่ 2.62 การชักลวด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามนำไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การทำไขปลาไขปลาเป็นชื่อเรียกของทองคำทรงกลมขนาดเล็กเท่าปลาตะเพียน ได้จากการนำทองที่ได้จากการชักลวดหรือการรีดแล้ว มาตัดเป็นท่อนเล็กๆ ขนาด๑๓ มิลลิเมตร จากนั้นนำไปเผาไฟหรือเผาแล่น จนทองหลอมละลายเป็นก้อนกลมเล็กๆคล้ายไขปลา ไขปลาชิ้นนำไปเป็นส่วนประดับตกแต่งชิ้นงาน

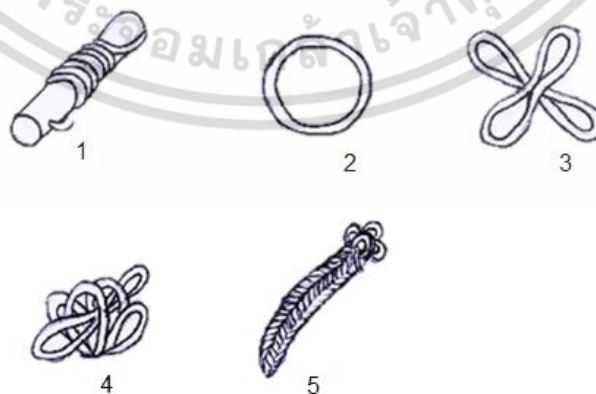

ภาพที่ 2.63 การทำไขปลา

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

2.2.3.2 การประกอบทองรูปพรรณ เป็นขั้นตอนซึ่งช่างทองจะนำส่วนต่างๆ ซึ่งผ่านกรรมวิธีในขั้นต้นซึ่งอาจจะเป็นทองที่หลอมเตรียมไปหวน ทองแผ่น สวดทองคำขนาดต่างๆ ไขปลาขนาดต่างๆ นำมาประกอบตามกรรมวิธีของทองรูปพรรณแต่ละแบบ โดยวิธีการทำดังนี้

1. การสานหรือการถักเป็นการถักหรือสานทองจากการนำเส้นทองมาเชื่อมต่อกันหรือนำลวดทองขนาดเล็กมาทำเป็นห่วงแล้วสานเป็นสร้อยคอ สร้อยข้อมือ การถักสร้อยต่างๆ เหล่านี้นิยมถักแบบสร้อย 4 เส้า 6 เส้า 8 เส้า แบบสมอเกลียว วิธีการถักเริ่มจากช่างทองจะวัดขนาดความยาวของสายสร้อยตามที่ลูกค้าต้องการ เมื่อได้ขนาดและความยาวแล้วช่างจะลงมือถักจากลวดที่ชักมาแล้ว สายสร้อยจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับความต้องการของลูกค้า ถ้าใช้ลวดทองเส้นใหญ่เมื่อถักเสร็จแล้ว ก็จะได้สายสร้อยเส้นใหญ่ด้วย

ภาพที่ 2.64 ภาพวาดขั้นตอนการถักสร้อยสี่เส้า

เอกสารนี้เผยแพร่โดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556) การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **การต่อประกอบ** เป็นการนำทองแผ่น เส้นลวด ไขปลา มาเชื่อมประกอบกันเป็นลวดลายต่างๆ ในปัจจุบันลวดลายที่ช่างทองเมืองเพชรยังคงมีการต่อประกอบ ได้แก่ ปะวะหล่ำ ลูกสน กระดุม และเต่าร้าง ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละลวดลายดังนี้

ลายปะวะหล่ำ กระทำปะวะหล่ำแต่ละลูก เริ่มจากการนำลวดขนาดเล็ก (ได้จากการชักลวด)ซึ่งมีลักษณะผิวเป็นทรงกลม มาตีให้แบนหรือใช้เครื่องรีดรีดให้แบน จากนั้นปลายด้านหนึ่งเจาะทำเป็นห่วงเล็กๆ สำหรับคล้องกับห่วงของเครื่องมือที่ใช้ในการบิดเกลียวทอง เมื่อเริ่มทำการบิดจะต้องเป่าลมทองให้ร้อน จากนั้นหมุนไปเรื่อยๆให้เป็นเกลียว นำลวดเกลียวมาตัดเป็นรูปหกเหลี่ยมเพื่อเป็นโครงของลาย

ภาพที่ 2.65 ลวดทองเกลียว

ภาพโดย :วรัญชลิย์ ทวีชัย (2556)

ขั้นตอนถัดมาช่างจะทำดอกจัน ซึ่งเป็นส่วนประกอบภายในรูปหกเหลี่ยม โดยการตัดเส้นลวดกลมยาวตามมาตรวัดลายหรือไม้หักชั้น ส่วนการหักชั้นเป็นดอกแต่ละดอกก็ใช้เครื่องมือดังกล่าวในการหักมุม เมื่อได้เส้นลวดที่ถูกหักมุมแล้วช่างจะใช้คีมช่วยบีบปลายตามรอยหยักซึ่งได้วัดไว้ จะได้โครงรูปดอกจัน 1 ดอก จากนั้นก็ใช้มาตรวัดเดิมวัดความยาวของลวดแล้วทำจันอีก 2 ดอก แต่ 2 ดอกนี้จะมีส่วนกลีบหนึ่งของดอกจันจะยื่นยาวออก ช่างเรียกว่าหางปลา เมื่อได้ส่วนประกอบ 3 ส่วนนี้แล้ว จะนำมาเรียงต่อกันแล้วทำการเป่าไฟเชื่อมต่อกันจะเป็นแบบดอกปะวะหล่ำ 1 ด้าน พร้อมทำจันครบ 5 ชั้น ก็นำมาเชื่อมติดกัน และตัดส่วนปลายให้โค้งเข้าหากัน และเชื่อมปลายของเหลี่ยมทั้งหกด้านหัวท้ายด้วยห่วงกลม จากนั้นใช้ไขปลาขนาดใหญ่ติดเป็นเกสรของดอกจัน ก็จะได้ปะวะหล่ำ 1 ลูก ปะวะหล่ำชนิดนี้เรียกว่า ปะวะหล่ำ หากเกสรของดอกจันทำด้วยพลอย เรียกว่า ปะวะหล่ำทรงเครื่อง

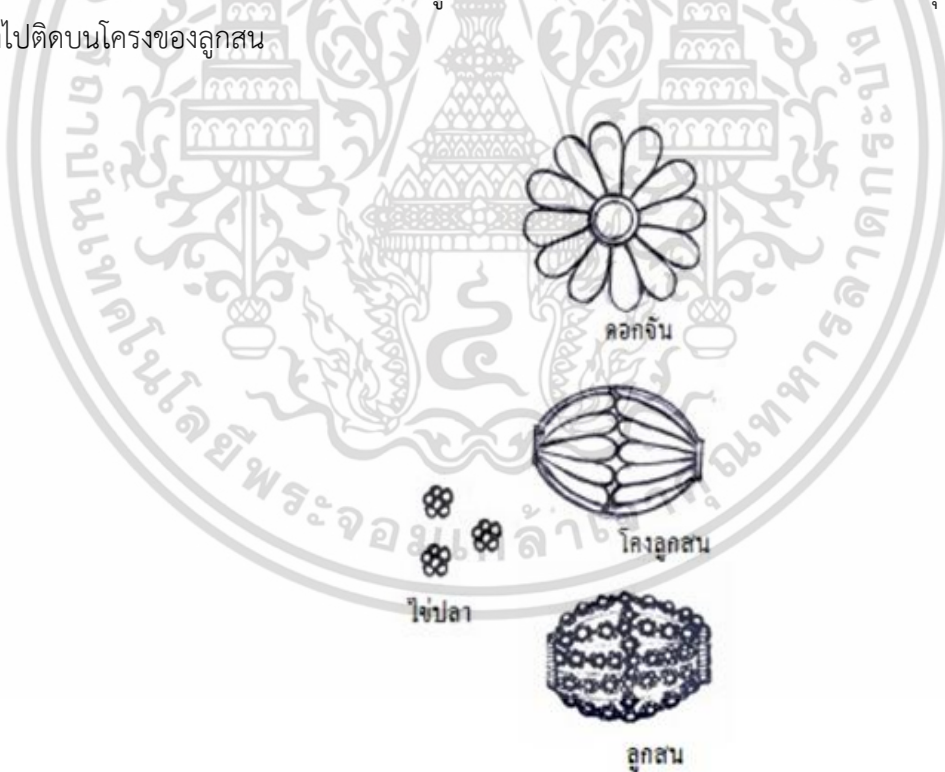
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.66 ส่วนประกอบต่างๆ ของประวะหล่ำ

ภาพโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

ลายลูกสนเริ่มจากนำลวดทองขนาดเล็กมาหยักลายโดยใช้เครื่องมือวัดเช่นเดียวกันกับประวะหล่ำ แต่หยักเป็นลายดอกพิกุลซึ่งมีกลีบดอก 12 ดอก จากนั้นใช้คีมช่วยบีบและจัดให้เป็นลายดอกพิกุลแล้วเป่าแผ่นให้ปลายติดกันโดยในส่วนของเกสรใช้ลวดทองคำเป็นวงกลมเพื่อเป็นเกสรของดอกพิกุล ลูกสน 1 ลูก จะต้องทำโครงดอกพิกุล 2 โครง จากนั้นนำโครงตัดโค้งโดยใช้กระทะแบบทองแล้วนำมาเชื่อมประกบกันจะได้โครงของลูกสน จากนั้นจะใช้ไขไปลามาเชื่อมเป็นดอกพิกุลเล็กๆ แล้วนำไปติดบนโครงของลูกสน

ภาพที่ 2.67 ภาพวาดลายเส้นส่วนประกอบลูกสน

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลายกระดุมการประกอบลายกระดุมเริ่มจากการทำส่วนประกอบซึ่งมีอยู่ 2 ส่วน คือ ส่วนฐาน และส่วนยอด ในส่วนของฐานเริ่มจากนำลวดทองขนาดเล็กมาทำโครงดอกจันดอกใหญ่ 1 ดอก และดอกจันเล็ก 1 ดอก ในกลีบดอกใหญ่แต่ละกลีบจะใช้ดอกจันชนิดหางปลาและเกสรทำด้วยไขปลา เชื่อมติดในโครงกลีบดอกแต่ละดอก จากนั้นใช้โครงดอกจันดอกเล็กเชื่อมติดซ้อนกับดอกใหญ่ โดยให้ เกสรอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน จากนั้นนำไปขึ้นรูปเป็นทรงโค้งโดยใช้กระทะแบบช่วยในการตัดโครงลวด ให้โค้ง ตัดแผ่นทองและตัดให้โค้งแล้วนำมาเชื่อมติดส่วนของดอกจัน

ภาพที่ 2.68 การตัดกลีบดอกจัน

ภาพโดย : วรัญชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

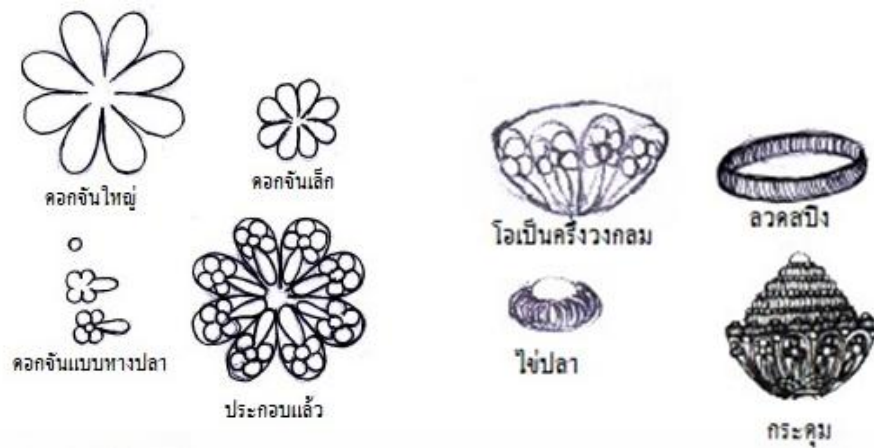
ในส่วนยอดช่างจะใช้ลวดทองขนาดเล็กม้วนให้กลมคล้ายลวดสปริงโดยใช้ลวดพันแบบแท่งเหล็ก ขนาดเล็ก จากนั้นนำลวดที่พันแล้วม้วนเป็นวงกลมที่ละวง นำแต่ละวงมาซ้อนกันสูงขึ้นเป็นรูปกรวย คว่า โดยวงที่ใหญ่ที่สุดจะมีขนาดเท่ากับเส้นผ่าศูนย์กลางของส่วนฐานแล้วเรียงขึ้นไปเรื่อยๆ ถึงส่วน ยอดสุดของกระดุม จะประดับด้วยไขปลา

ภาพที่ 2.69 ส่วนประกอบต่างๆ ของลายกระดุม

ภาพโดย : วรัญชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.70 ภาพวาดลายเส้นกระจุดม

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลิย์ ทวีชัย (2556)

เต่าร้าง ช่างทองจะใช้ส่วนฐานของกระจุดมในการทำเต่าร้าง โดยใช้ส่วนฐานของกระจุดมคว่ำลง แล้วติดห่วงกลมที่เกสรของดอกจันดอกใหญ่ เพื่อใช้แหวนกับลวดเกี่ยวหูส่วนปลายของกลีบดอกใหญ่ ช่างจะใช้ห่วงขนาดเล็กติดปลายกลีบแต่ละห่วง ต่อจากนั้นจะติดดอกจันเล็กๆ จำนวน 4 ดอก เชื่อมต่อกันด้วยห่วงกลมเล็กๆ ส่วนปลายสุดของแต่ละสายจะใช้แผ่นทองแบนๆ เล็กๆ ติดเป็นรูปข้าวหลามตัดแขวนอยู่

ภาพที่ 2.71 ภาพวาดขั้นตอนการทำเต่าร้าง

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลิย์ ทวีชัย (2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้กับโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.72 ต่างหูเต่าร้าง

ภาพโดย : วรณชสิทธิ์ ทวีชัย (2556)

3. การตัด เคาะโลหะขึ้นรูป ในปัจจุบันช่างทองเมืองเพชร ใช้วิธีการนี้ในการทำทองรูปพรรณ น้อยมาก วิธีการในการทำกำไลม้งกร อันเป็นกำไลที่ทำจากการเคาะโลหะให้เข้ารูปกำไล โดยใช้ชั้น เป็นสันของตัวกำไล เมื่อเคาะโลหะได้รูปกำไลแล้ว จึงจะเคาะให้ลวดลายนูนขึ้นและลึกลงตามลวดลาย ที่ต้องการ บางครั้งใช้การแกะลายผสมผสานการเคาะลวดลายต่างๆ นอกจากนี้ วิธีการดังกล่าวยังใช้ ในการทำปิ่นในส่วนยอดของปิ่นซึ่งใช้แผ่นทองหุ้มชั้นแล้วเคาะโลหะขึ้นรูปเป็นลวดลาย

4. การแกะ และการดุน เป็นการขุดเนื้อทองออกเป็นลวดลายตามที่ช่างต้องการ เช่น การแกะ ลวดลายบนเนื้อทองคำหลังจากการขึ้นรูปต่างๆแล้ว ส่วนการดุนเป็นการทำลวดลายบนทองรูปพรรณ โดยการเคาะหรือกดให้เนื้อทองเป็นรอยลึกลงไป จะทำให้ส่วนที่เหลื่อมเด่นขึ้น ซึ่งวิธีการทั้งคู่นี้ใช้ในการ ทำกำไลม้งกร แหวนงูลิ้นกระดก (แหวนพญานาค) เป็นต้น

5. การฉลุเป็นวิธีการฉลุลวดลายตามแบบที่กำหนดบนแผ่นทองคำ พื้นที่ส่วนที่เหลื่อมอาจใช้การ ตัดหรือฝังพลอยประกอบ ขึ้นอยู่กับลวดลายที่ช่างออกแบบ ในปัจจุบันวิธีใช้ในการทำจี้ลวดลาย ประจำยาม

6. การติดพลอย เป็นวิธีการติดพลอยบนทองรูปพรรณบริเวณตำแหน่งที่ช่างทองต้องการใช้ชั้น เป็นวัสดุติด ส่วนมากช่างจะตีขอบบริเวณที่จะติดพลอยในบริเวณที่ช่างต้องการ

7. การฝังพลอย วิธีการฝังพลอยของช่างทองเมืองเพชรมี 2 แบบ คือ การฝังหุ้ม การฝัง หนามเตย

2.2.3.3 การตกแต่งทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณฝีมือช่างเมืองเพชรมีลักษณะเด่นก็คือ การ ตกแต่งรายละเอียดของทองรูปพรรณด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. การประดับด้วยไขปลา อาจจะประดับยอดของทองรูปพรรณ หรือตกแต่งลวดลายดอก พิกุลเล็กๆ ซึ่งใช้ไขปลาขนาดเล็กเชื่อมติดกัน 5 เม็ด แล้วเทินไขปลาอีกหนึ่งเม็ดข้างบน หลังจากนั้น จะนำไปประดับบนส่วนต่างๆ ของทองรูปพรรณ เช่น ประดับบนโครงดอกจันของลูกสน หรือใช้ไข ปลา 3 เม็ด เชื่อมติดกันเป็นรูปสามเหลี่ยมแล้ววางประดับขอบตลอดแนวของตะขาบทรงเครื่อง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. **กระตะไป**ใช้ในการตกแต่งเรือนแหวน โดยการฝังพลอยบนเรือนแหวนแล้วจึงใช้ตะไปถูขอบแหวนให้เป็นร่องๆ

3. **การขีดและจุดให้เป็นรอย** ช่างทองจะใช้ในกรณีที่ลวดช่องว่างของทองรูปพรรณเช่น ด้านหลังของจี้ เกล็ดของแหวนงูลั่นกระดก (แหวนพญานาค) เป็นต้น

4. **การต้มและย้อมทอง** ขั้นตอนนี้ช่างทองจะทำหลังจากการทำทองรูปพรรณเสร็จแล้ว การต้มเป็นการทำความสะอาดทองรูปพรรณให้ปราศจากน้ำประสานทองซึ่งจะติดอยู่ตามขอบและซอกต่างๆ ในระหว่างการทำทองรูปพรรณ ส่วนการย้อมทองเป็นการทำทองให้มีสีสวย มีความสุขปลั่งยิ่งขึ้น

2.2.4 ลักษณะเด่นของเครื่องประดับทอง

ทองเพชรบุรีเป็นงานศิลปหัตถกรรมของช่างฝีมือท้องถิ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความละเอียดงดงามซึ่งจำแนกลักษณะเด่นของทองเพชรบุรีได้ดังนี้

1. **กระบวนการผลิต** จะผลิตด้วยมือ เป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มีความประณีต กระบวนการผลิตไม่ใช่เครื่องจักร มีเครื่องทุ่นแรงบ้าง แต่เป็นแบบภูมิปัญญาไทย การผลิตยังเป็นแบบโบราณทุกขั้นตอน

2. **เนื้อทอง** ใช้ทอง 99.99% ซึ่งเป็นเนื้อทองบริสุทธิ์ เป็นทองที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ และทองที่ทำการสกัดในประเทศ ซึ่งเป็นทองที่บริสุทธิ์โดยการใช้ไฟฟ้าแยกความบริสุทธิ์ มีเนื้อทอง 99.99% คุณสมบัติเมื่อนำมาหลอมแล้วยืดหยุ่นดี สามารถประดิษฐ์ลวดลายต่างๆ ได้ง่าย

3. **ลักษณะงานทองและลวดลาย** มีความละเอียดมาก แสดงถึงทักษะฝีมือชั้นสูงของช่าง เนื่องจากลวดลายโดยส่วนใหญ่ เกิดจากการประดิษฐ์ด้วยเส้นทองหรือเม็ดทองที่มีขนาดเล็กมากนำมาต่อประกอบกันเป็นลวดลายต่างๆ

4. **มีคุณค่าทางจิตใจ** เพราะช่างประดิษฐ์ด้วยมือ ต้องใช้ร่างกายและแรงใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีความละเอียดอ่อน ประณีต งดงาม มากกว่าทองรูปพรรณทั่วไป

5. **มีราคาแพงกว่าทองรูปพรรณที่ใช้เครื่องจักรในการผลิต** เพราะมีความละเอียด งดงาม และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีลวดลายที่ไม่ซ้ำแบบกัน ซึ่งแตกต่างจากทองรูปพรรณที่ใช้เครื่องจักรผลิตตามรูปแบบที่กำหนด

2.3 เครื่องประดับในอดีตและปัจจุบัน

2.3.1 ประวัติความเป็นมาของเครื่องประดับ

วรรณรัตน์ อินทร์อำ (2545 : 5) กล่าวว่า เครื่องประดับเป็นสิ่งหนึ่งในกระแสวัฒนธรรมที่ใช้ควบคู่มาพร้อมกับเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายอื่นๆ ในสมัยโบราณการตกแต่งร่างกาย ใช้วิธีสักร่างกาย หรือใช้สีเขียนบนผิวหนัง การเขียนสีบนผิวหนังพบครั้งแรกในสมัยอียิปต์ เมื่อประมาณ 2000 ปี ก่อนคริสต์ศักราช คำว่า " สัก " ในภาษาไทย ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Tattoo และคำว่า Tattoo มาจากภาษาไฮติวา Tatau ซึ่งมีความหมายเกี่ยวกับ การทาเครื่องหมาย

การสักผิวหนัง เริ่มต้นในประเทศญี่ปุ่น ก่อนประมาณศตวรรษที่ 6 ก่อนคริสต์ศักราช และได้เผยแพร่จากเอเชียเข้าไปใน เกาะทะเลใต้ สื่อดลใจในการสักร่างกาย ส่วนใหญ่จะสัมพันธ์กับความเชื่อทางอิทธิฤทธิ์ และศาสนา และพวกนิยมสักผิวหนัง ก็มักจะ เป็นพวกนักรบ ต่อมาการสักผิว และการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เขียนสีบนร่างกาย ก็กลายมาเป็นการตกแต่งเพื่อความงาม โดยเฉพาะนักเดินทางเรือชาวยุโรป หลังคริสต์ศตวรรษที่ 15 นิยมที่จะสักบนร่างกายเป็นเรื่องราวของสถานที่ที่เขาได้เดินทางไปถึง เพื่อเก็บไว้เป็นที่ระลึกว่า เขาได้เคย เดินทางไปยังที่ใดบ้าง ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 19 พวกอเมริกันอินเดียนได้ระบายสีร่างกายก่อนที่จะออกสู้รบและได้กลายเป็น ศิลปะที่อยู่ในความนิยม จนกระทั่งถึงประมาณ สงครามโลกครั้งที่สอง

ส่วนการแต่งกายด้วยวัตถุมีการตกแต่งด้วยทองคำ พบหลักฐานการใช้ทองคำมาทาเป็นเครื่องประดับ ในสมัยอียิปต์และกรีก โบราณ เครื่องประดับเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถบอกประวัติความเป็นไปในสมัยประวัติศาสตร์ได้ เป็นสื่อสัญลักษณ์ที่บอกถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม นิสัยใจคอของผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการศึกษาทางประวัติศาสตร์ศิลป์ จึงนิยมที่จะศึกษาเรื่องราวของ เครื่องประดับไปด้วย เพราะเครื่องประดับนอกจากจะใช้ประดับร่างกายเพื่อความสวยงามแล้ว ยังบอกตำแหน่ง ฐานะยศศักดิ์ได้ อเมริกันอินเดียนที่อยู่ตามเผ่าต่างๆ จะใช้สีหรือขนนกประดับประดาร่างกาย และสี หรือขนนกจะบอกตำแหน่งของผู้ใช้ ในขณะเดียวกันเครื่องประดับยังบอกฐานะทางเศรษฐกิจของเจ้าของได้อีกด้วย

แต่แรกเริ่มงานเครื่องประดับเริ่มจากฝีมือช่างจากฝีมือช่างไปสู่ชนชั้นสูง งานเครื่องประดับสนองความต้องการของชนชั้นสูง มากกว่าชนชั้นต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากอำนาจ และสภาพทางเศรษฐกิจนั่นเอง สาเหตุที่งานเครื่องประดับเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เพราะ ลักษณะงานเครื่องประดับในยุคนั้นทำจากวัสดุที่มีราคาแพง เช่น ทองคำ เพชร พลอย เป็นต้น และจนถึงปัจจุบันนี้งานเครื่องประดับ ก็ยังเป็นลักษณะงานที่ทำจากวัสดุที่มีราคาแพงอยู่ แม้จะเปลี่ยนวัสดุมาใช้สิ่งของราคาถูกบ้างก็ตาม ทางตะวันตก ประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 16 การตกแต่งร่างกายอย่างเสมอภาคได้เริ่มขึ้น เครื่องประดับมีบทบาทต่อชนชั้นกลาง และจากผลงานที่ทำด้วยมือเริ่มเปลี่ยนเป็นใช้เครื่องจักร และเริ่มเป็นอุตสาหกรรม ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ศิลปะเครื่องประดับ ในสมัยที่รับใช้ชนชั้นสูง ผู้มีอำนาจ จะมีลักษณะเป็นงานฝีมือ เน้นความวิจิตรพิสดารเป็นหลัก มีรูปแบบประเพณีสืบต่อกันมา ถึงสมัยอุตสาหกรรมรูปแบบเครื่องประดับก็ถูกผลิตเหมือนๆ กันเป็นงานตลาด ขาดความเด่นชัด และสร้างสรรค์เฉพาะชิ้นเฉพาะอัน พอถึงศตวรรษนี้ เมื่อศิลปะรอบตัวเน้นความคิดสร้างสรรค์ และบุคลิกเฉพาะของศิลปินแต่ละคน เครื่องประดับก็พัฒนาไปอีกก้าวหนึ่ง เริ่มหันมาเน้นการออกแบบเฉพาะชิ้น เน้นความคิดสร้างสรรค์ของรูปแบบโดยมีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ของศิลปินแต่ละคน

เครื่องประดับในปัจจุบัน ถือกันว่าเป็นงานวิจิตรศิลป์เป็นลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียภาพ มีความงดงามสมบูรณ์อยู่ในตัวของมันเองและในขณะเดียวกันก็เป็นสื่อสัญลักษณ์ของการแต่งงานเป็นสัญลักษณ์ของการเกิดและชัยชนะในบางครั้ง ในขณะเดียวกันก็เป็นสัญลักษณ์ของความมั่นคงด้วย แม้จะได้มีการวิเคราะห์กันแล้วว่าประโยชน์ของเครื่องประดับจะมีอยู่น้อยมากก็ตาม แต่ตราบดีที่คนมีสุนทรียภาพอยู่ในจิตใจศิลปะเครื่องประดับก็จะยังคงมีอยู่ตลอดไป งานเครื่องประดับเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์อันทรงคุณค่าของนักออกแบบ การออกแบบจึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการทำเครื่องประดับใครพอที่จะออกแบบได้และชิ้นที่จะนำสิ่งต่างๆ มาปะติดปะต่อเข้าด้วยกัน ก็สามารถที่จะสร้างสรรค์เครื่องประดับสำหรับตนเองขึ้นได้ตามวิถีทางเศรษฐกิจ และวิถีทางแฟชั่นปัจจุบันผลักดันให้เครื่องประดับประดาร่างกายที่ราคาแพงเช่นเพชรนิลจินดาเริ่มลดความสำคัญลง จะยังหลงเหลืออยู่ในสังคมที่เห่อเหิมฟุ้งเฟ้ออวดความมั่งมีต่อกัน การได้ออกแบบเองได้สร้างสิ่งของขึ้นใช้เองเป็นความ ภาคภูมิใจ ประหยัด และงดงามอย่างมีเอกลักษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 เครื่องประดับกับเครื่องแต่งกาย

คุณประโยชน์ของเครื่องประดับที่ใช้อย่างจริงจังนั้นคุณจะมีอยู่น้อยมาก ถ้าจะเปรียบคุณประโยชน์กับสิ่งของอื่นๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน แต่เครื่องประดับก็มีความสวยงามเป็นจุดประทับใจ ส่วนประโยชน์ใช้สอยเป็นผลพลอยได้ ดังนั้นการออกแบบ เครื่องประดับจึงเน้นจุดสนใจด้านความสวยงามก่อนเป็นสำคัญ ซึ่งรวมไปถึงความละเอียดประณีตด้วย ประโยชน์ใช้สอยเป็นสิ่งรองลงไป ในขณะที่เดียวกันเครื่องประดับมักจะเป็นเรื่องของผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย

ผู้ใช้เครื่องประดับควรรู้จักเลือกเสื้อผ้า ให้มีความเหมาะสมไปกันได้กับเครื่องประดับที่ใช้ด้วย หากผู้ใช้เครื่องประดับไม่มีรสนิยม ในการเลือกซื้อเลือกใช้เครื่องประดับที่มีราคาแพงจะดูด้วยราคาเหมือนของราคาถูกไม่มีคุณค่าแก่ผู้พบเห็นทอย่างไรจึงจะใช้เครื่องประดับเป็น การเลือกซื้อและการใช้เครื่องประดับนั้นขึ้นอยู่กับความชอบและไม่ชอบ อันเป็นรสนิยมที่มีต่อเครื่องประดับและเครื่องแต่งกายนั่นเอง พื้นฐานที่ทำให้รสนิยมของผู้ใช้เครื่องประดับแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสาเหตุ 3 ประการ คือ

1. พื้นฐานที่แตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจ คนที่มีเศรษฐกิจดีย่อมมีโอกาสเลือกซื้อและใช้ของดีมีคุณค่ามากกว่าคนที่ไม่มีเศรษฐกิจไม่ดี
2. พื้นฐานที่แตกต่างกันทางด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความคุ้นเคยเป็นเสมือนอิทธิพลที่ทำให้เกิดการคล้อยตามกันและเมื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมใหม่ บางคนอาจจะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ได้เร็ว บางคนอาจปรับตัวได้ช้าหรือไม่สามารถปรับตัวให้กับสิ่งแวดล้อมได้เลยเป็นต้น
3. พื้นฐานที่แตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนจนเสื้อผ้า เครื่องประดับ แตกต่างกันได้มาก

คุณประโยชน์ของเครื่องประดับที่มีต่อเครื่องแต่งกาย

- ช่วยเน้นจุดเด่นที่ควรเน้นให้เด่นชัดขึ้น
- ช่วยแก้ข้อบกพร่องของเครื่องแต่งกายให้ลดลง
- เปลี่ยนความจำเจของเครื่องแต่งกายไม่ให้ซ้ำซากจืดจาง
- เสริมบุคลิกของผู้สวมใส่ให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- บอกรสนิยมของผู้ใช้

การเลือกใช้เครื่องประดับให้สัมพันธ์กับเครื่องแต่งกาย

- ความเหมาะสมในรูปทรงเครื่องประดับต่อเครื่องแต่งกาย
- วัสดุและสีของเครื่องประดับที่นำมาใช้กับเครื่องแต่งกาย
- เครื่องประดับสัมพันธ์กับรูปร่าง ผิว และอวัยวะที่จะเสริมแต่ง
- โอกาสและสถานที่ที่จะใช้เครื่องประดับ

ประเภทของเครื่องประดับเราพอจะจำแนกเครื่องประดับได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

- เครื่องประดับที่ใช้ในเวลากลางคืน
- เครื่องประดับที่ใช้ในเวลากลางวัน

เกี่ยวกับการใช้เครื่องประดับในเวลากลางคืนและกลางวัน มีข้อแตกต่างกันคือเครื่องประดับที่ใช้ในเวลากลางคืนควรเป็นเครื่องประดับที่หากจากวัตถุที่มีแสงแวววาวเมื่อกระทบแสงไฟแล้วเกิดประกายแสงวูบวาบ แบบของเสื้อผ้าที่จะใส่กับเครื่องประดับ ไม่ควรเป็นแบบรุงรัง ระบาย มีปกหรือลวดลายของเสื้อผ้าเลอะเทอะเป็นต้น เพราะแบบรุงรังจะไม่ทำให้เครื่องประดับเด่น สีของเครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบกับเครื่องประดับในเวลากลางคืน ควรเป็นสีทึบ สีที่มีสีตามสม หรือเป็นสีที่อยู่ในวรรณะเย็น เช่น สีดำ สีน้ำเงิน สีเขียวเข้ม สีม่วงเข้ม เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 เครื่องประดับกับร่างกาย

รูปร่างของผู้ใช้มีส่วน ที่จะเน้นให้เห็นความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสมระหว่างเครื่องประดับกับเครื่องแต่งกายได้มาก เช่น คนรูปร่างผอมสูง ใช้เครื่องประดับสีเข้ม ขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นต่างหู สร้อยคอ เข็มกลัด ความขัดแย้งจะเห็นออกมาอย่างชัดเจน ตรงกันข้ามกับคนที่รูปร่าง อ้วนใหญ่ ถ้าใช้สร้อยคอสีใหญ่ ติดคอจะทำให้เห็นความไม่เหมาะสมนั้นอย่างชัดเจนเช่นกัน ดังนั้นก่อนที่จะเลือกเครื่องประดับ ผู้ใช้จะต้องศึกษาถึงสภาพแท้จริงของรูปร่าง สีผิว บุคลิก ของตัวเองก่อน เพื่อให้สามารถเลือกเครื่องประดับได้เหมาะสม

ก่อนที่จะเลือกใช้เครื่องประดับ ควรศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้ เช่น คนรูปร่างอ้วนใหญ่ควรเลือกใช้เครื่องประดับขนาดกลาง ไม่เล็ก หรือใหญ่เกินไป ควรเลือกแบบที่เรียบง่าย อย่าใช้ลวดลาย เสื้อผ้าที่มีความใหญ่โตชนิดที่เป็นดอกกระจายใหญ่ ๆ สีที่สดใส หรือผ้าที่เป็นมันไม่ควรใช้ แบบเครื่องแต่งกาย ไม่ควรใช้ชนิดที่มีปีกกระบาย หรือจีบพองฟู เครื่องประดับที่ใช้ ควรเป็นประเภท ที่ถ่วงยาว สีเครื่องประดับใช้สีเข้มจะดีกว่าสีอ่อนแบบไม่ควรใหญ่เทอะทะสำหรับคนผอมเลือกเครื่องประดับได้ง่าย แต่ควรดูความเหมาะสมของเสื้อผ้าประกอบไปด้วยความคิดสร้างสรรค์กับการประดิษฐ์เครื่องประดับ การสร้างสรรค์คืออะไร การสร้างสรรค์คือการหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาถ้ารวมคำว่า "คิดสร้างสรรค์" หมายถึง การคิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นการแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ทั้งด้านความคิด และการกระทำ สิ่งที่ดีที่นั่นริเริ่มเป็นสิ่งแปลกใหม่ไม่ซ้ำกับแบบเดิมที่มีอยู่ ดัดแปลงให้เปลี่ยนไป โดยมีแนวโน้มไปสู่สิ่งที่ดีกว่า มีผู้ให้คำนิยามของความคิดสร้างสรรค์ไว้หลายแนวคิดดังนี้

" ความคิดสร้างสรรค์ คือความสามารถเฉพาะของบุคคล เป็นการรวมความคิด และการสร้างสิ่งใหม่เข้าด้วยกัน ซึ่งความคิด และสิ่งที่ทำขึ้นนั้นต้องเป็นสิ่งแปลกใหม่ ยังไม่มีผู้ใดคิดทามา ก่อน "

" ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความก้าวหน้าของความสามารถด้านประสบการณ์ และความคิดนั้น เป็นการคิดค้นด้วยตนเอง "

" ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่น่าสนใจมาสู่ชีวิต เป็นความก้าวหน้าที่เข้ามาพร้อมกับสิ่งเร้า และทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง "

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นค่าที่คุ้นเคยมากในวงการศึกษปัจจุบัน

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ที่ได้ใจความเด่นชัดคือ การคิดสร้างสิ่งใหม่ที่ดีกว่าสิ่งเก่า นา ความแปลกใหม่ที่ไม่เคยมีผู้คิดค้นมาก่อน สร้างให้ปรากฏเป็นผลงานและนาออกมาสู่สายตาของคนทั่วไป เพื่อประโยชน์ส่วนรวมทั้งความงามและความเหมาะสม การฝึกให้เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ความเคยชินจากการฝึกให้คิดอยู่เป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีบรรยากาศที่เป็นเสรีภาพ มีอิสระทางความคิด ไม่ถูกบีบบังคับให้ติดอยู่ในแวดวงจำกัด เสรีภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความคิดสร้างสรรค์มาก

ลักษณะบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์

- มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่เสมอ
- มีความคิดแปลกใหม่ ค้นคว้าทดลองอยู่เสมอ
- แก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้ และเต็มใจที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น
- มีจุดมุ่งหมายในการทำงาน ไม่กระท้ออย่างเลื่อนลอย
- มีความคิดอย่างอิสระและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
- สามารถสร้างจินตนาการเป็นผลงานได้อย่างมีคุณภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดสร้างสรรค์

1. ความคิดสร้างสรรค์ด้านด้านความคิด ลักษณะความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดเน้นเรื่องความคิดที่แปลกใหม่ ไม่เคยมีผู้ใด คิดมาก่อน ความคิดนั้นสามารถนำมาใช้ได้จริง หรือเป็นความคิดที่ไม่ต้องสร้างสรรค์วัตถุก็ได้

2. ความคิดสร้างสรรค์ด้านประโยชน์ใช้สอย ได้แก่ ความคิดดัดแปลง การสร้างสรรค์วัตถุ การนำสิ่งของไปใช้หลาย ๆ ด้าน และการสร้างสิ่งของให้เหมาะสม กับประโยชน์ใช้สอย สำหรับความคิดสร้างสรรค์ด้านนี้ นับว่ามีบทบาทต่อสิ่งของเครื่องใช้ ในชีวิตประจำวัน

3. ความคิดสร้างสรรค์ด้านด้านความงาม สำหรับความคิดสร้างสรรค์ในด้านนี้ จะมุ่งที่ความงามแปลกใหม่เป็นหลัก เป็นความสวยงามที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งความคิดสร้างสรรค์ด้านความงามนี้นับเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรค์งานศิลปะ ทุกประเภท และเป็นหัวใจของการสร้างงานเครื่องประดับด้วย

อย่างไรก็ตาม ในแง่ของการประดิษฐ์เครื่องประดับ หากสามารถหาความคิดสร้างสรรค์ทั้งสามลักษณะ มารวมเข้าไว้ ในงานชิ้นเดียวกันได้ งานชิ้นนั้นจะเป็นงานสมบูรณ์มากที่สุด และจัดได้ว่าเป็นงานที่มีคุณค่าอย่างพร้อมมูล และในขณะเดียวกัน ผู้สร้างงานอาจจะมุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์ ไปทางด้านใดด้านหนึ่งได้เช่นกัน ผลงานเครื่องประดับจำเป็นต้องมีความคิด สร้างสรรค์ทั้ง 3 ประเภท เข้ารวมอยู่ด้วยกัน โดยเฉพาะนักออกแบบ จะต้องเป็นบุคคลที่มีความฉับไวในด้านความคิด และสรรหาวัสดุแปลกใหม่มาใช้ให้สัมพันธ์กับแบบ โดยคำนึงถึงคุณค่าของงานด้านประโยชน์ และความงามร่วมกัน

2.4 หลักการออกแบบเครื่องประดับ

การออกแบบเครื่องประดับสามารถใช้แนวทางความคิดจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ได้ไม่เหมือนกัน เนื่องจากนักออกแบบทุกคนมีความสามารถในการคิดจินตนาการและสร้างสรรค์ผลงานในมุมมองที่แตกต่างกันออกไป เพราะมีความถนัดไม่เหมือนกัน ดังนั้น การออกแบบไม่มีสูตรสำเร็จ แต่มีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกัน คือ การออกแบบควรมีพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎี ความเข้าใจความสัมพันธ์ทางวัสดุ และกระบวนการกรรมวิธีผลิต เพื่อสะดวกในการวินิจฉัยแบบและง่ายต่อการผลิต

2.4.1 พื้นฐานทางการออกแบบ

มนุษย์รู้จักการออกแบบมานานแล้ว โดยผลงานการออกแบบในระยะแรกเป็นไปในรูปของการใช้ความคิดสร้างสรรค์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ และวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ต่อมาเมื่อสังคมวิวัฒนาการเข้าสู่รูปแบบสังคมสมัยใหม่ที่พึ่งธรรมชาติน้อยลง การออกแบบจึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้น จนกล่าวได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นล้วนมาจากการออกแบบก่อนเสมอ

การออกแบบ (design) คือการกำหนดความนึกคิดตามความต้องการที่จะแสดงออกซึ่งเป็นการสร้างสรรค์สิ่งใหม่และรู้จักการปรับปรุงแก้ไขสิ่งเดิมที่มีอยู่ให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย และการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย จากความหมายนี้จะเห็นได้ว่า การออกแบบจะต่างจากคำอีกสองคำ นั่นคือ การลอกแบบและการเลียนแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การลอกแบบ หมายถึง การทำตาม ทำให้เหมือนโดยไม่ผิดเพี้ยนจากต้นแบบเลย เช่น การลอกลาย

การเลียนแบบ หมายถึง การกระทำตามสภาพที่ดัดแปลงหรือปรับปรุงให้แปลงใหม่ขึ้น

การออกแบบเครื่องประดับก็เหมือนกับการออกแบบงานชนิดอื่น ๆ ที่ผู้ออกแบบต้องประยุกต์หลักเกณฑ์พื้นฐานทางศิลปะมาเป็นชิ้นงานที่มีความสวยงาม ส่งเสริมบุคลิกของผู้สวมใส่ซึ่งจะพบอยู่เสมอว่าการออกแบบเครื่องประดับชิ้นหนึ่งๆ นั้น นอกจากจินตนาการทางการออกแบบแล้ว ผู้ออกแบบยังต้องมีความรอบรู้ในเรื่องของโครงสร้างของชิ้นงาน ที่ต้องการจะออกแบบด้วย คือ จะต้องศึกษาในเรื่องของลักษณะรูปร่าง ช่องว่าง เนื้อวัสดุ น้ำหนักของวัสดุที่จะใช้มาตราส่วนและขนาด เพื่อให้ชิ้นงานมีความสัมพันธ์กันระหว่างแบบและวัสดุที่ใช้ โดยตั้งแต่ขั้นตอนของการออกแบบเครื่องประดับจนถึงขั้นตอนของการประดิษฐ์ชิ้นงานเครื่องประดับแต่ละชิ้นนั้น ช่างจะต้องใช้ความประณีต และละเอียดอ่อนเป็นอย่างมากในการสร้างสรรค์งานแต่ละชิ้น เพื่อให้สอดคล้องตาผู้พบเห็น

2.4.1.1 ความสำคัญของการออกแบบ

วัตถุประสงค์ของการใช้เครื่องประดับของมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์มีความแตกต่างกันมากมายหลายประการ แต่ข้อที่น่าจะใกล้เคียงกันมากที่สุดคือ เพื่อสร้างคุณค่าให้เกิดความสวยงามแก่ตนเอง ซึ่งความสวยงามนี้เป็นลักษณะหนึ่งที่มีอายุวัดด้วยมาตรฐานอย่างหนึ่งอย่างใด เพราะเป็นสิ่งที่ยั่งยืนอยู่กับค่านิยม บรรทัดฐานของสังคมนั้นๆ อาจเหมือนหรือแตกต่างจากสังคมอื่นก็ได้และการสร้างสรรค์ความงามอย่างลงตัวนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยด้วย ดังนั้นการออกแบบจึงเข้ามาช่วย เพื่อสื่อให้ชิ้นงานที่ประดิษฐ์ขึ้นมานั้นตอบสนองต่อผู้ใช้ได้อย่างสมบูรณ์ โดยสามารถแบ่งประโยชน์ของการออกแบบได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นเครื่องช่วยในการถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกให้ผู้อื่นทราบและเข้าใจ โดยการใช้นั้น สี รูปทรง นำมาประกอบกันเข้าให้เป็นรูปร่าง โดยให้ผู้อื่นมาความเข้าใจในสิ่งนั้น
2. ช่วยในการวางรูปแบบและโครงสร้างให้เหมาะสมกับหน้าที่การใช้นั้น
3. ช่วยให้ผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกคล้อยตามในด้านความงามและคุณค่า
4. เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการค้นคว้าทดลอง ทั้งในด้านวัสดุและวิธีการใหม่

2.4.1.1 คุณสมบัติของนักออกแบบที่ดี

1. เป็นผู้สามารถประยุกต์ใช้หลักการและประสบการณ์ที่ได้พบเห็นเพื่อการออกแบบได้อย่างเหมาะสม
2. ศึกษาความต้องการของคน เพราะการออกแบบที่ดีนั้นต้องมาจากความเป็นจริงและสามารถสนองความต้องการของคนในขณะนั้นได้
3. สามารถออกแบบจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวได้
4. มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องวัสดุต่าง ๆ และกระบวนการทำงานเป็นอย่างดี
5. สามารถถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานใหม่ๆ เสมอ
7. มีใจกว้างไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลใด
8. เป็นผู้เข้าใจขั้นตอนของการออกแบบตามจุดมุ่งหมาย และสามารถแก้ไขปัญหาได้ฉับไว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2 หลักการออกแบบเครื่องประดับ

การออกแบบเครื่องประดับที่ดีนั้นนอกจากมีการยึดหลักเกณฑ์ทั่ว ๆ ไปของการออกแบบแล้ว นักออกแบบต้องคำนึงถึงความสวยงามเหมาะสมเป็นประการสำคัญ เพราะเครื่องประดับเกิดขึ้นด้วยจุดประสงค์ของการส่งเสริมความมั่นใจให้ผู้สวมใส่ ฉะนั้นงานทุกชิ้นจึงต้องมีความเด่นในตัวเองซึ่งก่อนขั้นตอนของการร่างแบบ นักออกแบบต้องตอบตัวเองเสมอว่าเครื่องประดับชิ้นนั้นๆ ออกแบบมาเพื่อใคร นั่นคือ ต้องมีความชัดเจนของกลุ่มเป้าหมาย เมื่อรู้เป้าหมายก็จะทำให้ความคิดไม่กระจัดกระจาย เพราะกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มมีบุคลิกเฉพาะกลุ่มอยู่แล้ว เช่น กลุ่มสุภาพสตรีวัยทำงาน ต้องการเครื่องประดับที่เรียบแต่เด่นด้วยแบบและลวดลาย กลุ่มสุภาพสตรีออกงานสังคมบ่อย จะชอบเครื่องประดับที่เน้นความใหญ่โตหรือมีลวดลายวิจิตรบรรจง มองดูอลังการ ส่วนกลุ่มเด็กวัยรุ่น จะชอบอะไรที่เล็กๆ ดูน่าเอ็นดูสมวัย สำหรับสุภาพบุรุษ มีอยู่สองแบบคือ แบบที่ชอบเรียบๆ และแบบที่เน้นขนาด

ความงามของตัวเครื่องประดับจึงเป็นเรื่องของมุมมองของแต่ละคน อย่างไรก็ตามมีหลักการที่นักออกแบบเครื่องประดับควรท่องไว้ในใจอยู่ 3 ประการ

1. ความเป็นหน่วยเดียวกัน

การออกแบบเครื่องประดับก็เช่นเดียวกับงานออกแบบอื่น จะมองแบบแยกส่วนไม่ได้ นักออกแบบจึงต้องคำนึงถึงภาพรวมของงานแบบกลุ่มก่อน มองทุกอย่างสัมพันธ์กันหมดแล้วจึงค่อยแยกพิจารณาส่วนย่อย เช่น จะออกแบบสร้อยคอหนึ่งเส้นจะต้องรู้ก่อนเลยว่าจะมีจี้ประกอบหรือไม่ คือต้องคิดความสัมพันธ์กันหมดทั้งตัวสร้อยและจี้ แล้วพอถึงขั้นลงรายละเอียด ตัวสร้อย แบบ ลาย ขนาด ก็ต้องไปด้วยกัน หากมีจี้ด้วยก็ต้องสัมพันธ์กับตัวสร้อยคือทุกอย่างต้องสอดคล้องกันเพื่อแสดงความเป็นหนึ่งเดียว แล้วงานจะมีพลัง

2. ความสมดุล

ความสมดุลเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของการออกแบบทุกประเภทอยู่แล้ว แต่เมื่อพูดถึงการออกแบบเครื่องประดับ ดูจะเป็นข้อแรกที่สัมพันธ์กับจุดประสงค์ในเรื่องของความงาม เพราะความงามของเครื่องประดับอยู่ที่ความพอดีไม่มากหรือน้อยเกินไป เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในส่วนของความคิดที่ดำเนินควบคู่ไปกับความรู้สึกทางสมดุล ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ ความสมดุลในลักษณะเท่ากัน ตัวอย่างเช่น จะออกแบบตุ้มหู ก็ต้องคำนึงถึงความสมดุลที่เท่ากันในภาพรวมเพื่อเวลามองดูจะได้ไม่รู้สึกผิดส่วนผิดมาตรฐาน ถ้าออกแบบสร้อยคอ ก็อาจนำหลักการความสมดุลในลักษณะที่ไม่เท่ากันมาใช้ เพราะความสมดุลในลักษณะไม่เท่ากันนี้ หมายถึงการที่ลักษณะของแบบไม่เท่ากัน แต่ดูในด้านความรู้สึกแล้วเกิดความสมดุลในตัว ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วย การใช้องค์ประกอบอื่นเข้ามาช่วย เช่น อาจสมดุลกันที่ผิวด้วยสีอัญมณี หรือด้วยแสงเงาของวัสดุที่ใช้ทำเครื่องประดับนั้นๆ

3. ความสัมพันธ์ทางด้านศิลปะ

หมายถึงการวางองค์ประกอบทางการออกแบบอย่างเหมาะสม เพราะเครื่องประดับมีจุดขายที่มีความงามและลักษณะเด่นเฉพาะอย่าง นักออกแบบจึงต้องออกแบบให้เห็นส่วนที่ดีของงานอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความรู้สึกประทับใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้พบเห็น ซึ่งไม่เป็นเสมอไปว่าจะต้องมีจุดเด่นเพียงหนึ่งเดียว อาจมีมากกว่าหนึ่ง เพียงแต่เมื่อดูโดยรวมแล้ว จุดเด่นที่สองนั้นยังด้อยกว่าจุดแรกฉะนั้นในเรื่องของการแสวงหาจุดเด่นให้กับงานเครื่องประดับนั้น นักออกแบบควรคิดเผื่อไว้สองชั้น เช่น การออกแบบกำไลข้อมือ ก็อาจเน้นจุดสนใจแบบความทันสมัยคลาสสิก ขณะเดียวกันก็ไม่ลืมเผื่อถึงลักษณะผิวที่เน้นความแตกต่างของเนื้อวัสดุ เพื่อให้เกิดมิติความงามด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากจุดที่จุดเด่นแล้ว ความสัมพันธ์ทางศิลปะยังหมายถึงจังหวะและระยะหรือความถี่ห่างในตัวเอง กล่าวสำหรับงานเครื่องประดับแล้ว จังหวะในชิ้นงานของเครื่องประดับนั้นที่มีความสำคัญไม่น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเครื่องประดับที่มีลวดลายมาก เช่น การออกแบบเครื่องประดับโดยใช้ลายไทย ความงามก็จะอยู่ในระยะช่องไฟและการวางลายอย่างเหมาะสมกับตัวโครงสร้างเครื่องประดับนั้นๆ หรือการออกแบบสร้อยข้อมือแบบมีตุ้มตุ้มห้อยรอบๆ หากนักออกแบบวางโครงสร้างของขนาดของตุ้มตุ้มไม่สัมพันธ์กับตัวสร้อย และระยะเวลาความถี่ห่างผิดพลาดแล้ว สร้อยข้อมือเส้นนั้นก็จะมีจุดเด่น

ธรรมชาติของงานศิลปะกับงานเครื่องประดับอีกประการก็คือ หลักการเรื่องความแตกต่างและความกลมกลืน ความรู้สึกในเรื่องของความกลมกลืนและความแตกต่างเป็นสิ่งที่นักออกแบบแทบทุกคนได้หยิบใช้ โดยความกลมกลืนที่ว่านี้หมายถึงความกลมกลืนในภาพรวมถึงแม้โดยส่วนย่อยจะมีความขัดกัน ทั้งแบบลวดลาย พื้นผิว หรือเส้น หากพิจารณาในส่วนรวมทั้งหมดแล้วไม่เกิดความรู้สึกขัดแย้งก็คือว่างานเครื่องประดับชิ้นนั้นบรรลุถึงองค์ประกอบศิลป์ อย่างไรก็ตาม การที่นักออกแบบเลือกใช้ความแตกต่างในส่วนใหญ่เพื่อดึงดูดความสนใจ ก็สามารถสร้างความประทับใจได้เช่นกัน

แม้ว่าลักษณะเด่นของงานการออกแบบเครื่องประดับจะเน้นความสวยงามเป็นประการแรก หากแต่เรื่องที่น่าที่ผู้ใช้สอย ความทนทาน ก็เป็นสิ่งที่นักออกแบบควรคำนึงถึงด้วยเช่นกัน การออกแบบที่ดีจึงต้องวางโครงสร้างของงานอย่างพอดี เลือกใช้วัสดุให้ตรงกับแบบและลวดลาย รวมไปถึงคำนึงถึงหน้าที่ใช้สอยและความทนทานของวัสดุที่ใช้ให้สัมพันธ์กัน จึงถือได้ว่าการออกแบบนั้นประสบผลสำเร็จ

ปกรณ โปธิ์แสงดา (2555) ได้กล่าวถึงแนวการออกแบบเครื่องประดับ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องอยู่หลายประการ ที่จะทำให้งานเป็นที่พอใจจากการแสดงแบบที่วาดเสร็จแล้วให้ดูเหมือนชิ้นงานจริง การเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและการที่ทำให้งานสำเร็จ จะทำให้คุณได้รับรู้ถึงข้อจำกัดทางเทคนิคและความเป็นไปได้ ซึ่งจะทำให้คุณสามารถปรับปรุงแบบให้มีคุณภาพมากขึ้น และพยายามทำให้แบบเหล่านั้นมีความเป็นไปได้และใกล้เคียงกับความจริงยิ่งขึ้นในการออกแบบเครื่องประดับมีหลักในการออกแบบเครื่องประดับในแต่ละประเภทไว้ ดังนี้

1. การออกแบบแหวน

แหวนเป็นเครื่องประดับที่ใช้กับส่วนที่เป็นนิ้วมือ ดังนั้นจึงต้องมีการออกแบบที่เหมาะสมกลมกลืนสัมพันธ์กับนิ้วและมีความทนทาน เนื่องจากเป็นเครื่องประดับจะต้องสัมผัสและกระทบกับสิ่งต่างๆ การออกแบบแหวนจะต้องคำนึงถึงผู้ใช้นี้

- ออกแบบสำหรับผู้ชาย ผู้หญิง หรือเด็ก
- ลักษณะแหวนใช้สวมนิ้วใด
- สำหรับใช้ในงานอะไร หรือเพื่อสวมใส่ติดนิ้วในชีวิตประจำวัน

การพิจารณาเรื่องประโยชน์เป็นจุดสำคัญที่ทำให้เลือกวัสดุได้ถูกต้อง และเกณฑ์ความงามอันเป็นพื้นฐานทางศิลปะมาใช้ในการออกแบบแหวน ลักษณะการออกแบบจะต้องมีคุณค่าทางความงาม มีจุดเด่นประทับใจแก่ผู้พบเห็น และสามารถสวมใส่ได้อย่างสบาย มีความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทั้งหมด มีความเรียบง่ายจะทำให้สวมใส่ได้หลายโอกาส ซึ่งแบบ วัสดุ ประโยชน์ และความสวยงามต้องสัมพันธ์กันโดยแยกแหวนที่เป็นแบบของผู้ชายกับผู้หญิงให้มีความแตกต่างกัน โดยยึดหลักธรรมชาติของผู้ใช้เป็นสิ่งประกอบการออกแบบ

การออกแบบแหวนของผู้ชายจะมีรูปทรงที่บตัน มีความแข็งแรงดูแล้วเรียบง่าย ไม่มีลวดลายซับซ้อน สวมใส่สบาย และควรใช้ได้ทุกโอกาส ไม่ควรแยกใช้กลางวันหรือกลางคืน

การออกแบบแหวนผู้หญิง จะแยกลักษณะแหวนที่ใช้เวลากลางคืนและกลางวัน แหวนที่ใช้ในเวลากลางคืนแบบมักจะมีลวดลายละเอียด ใช้วัสดุที่มีประกาย ส่วนแหวนที่ใช้ในเวลากลางวันจะมีความเรียบง่ายในรูปทรงโปร่งบาง สวมใส่สบาย มีความงามตามธรรมชาติ

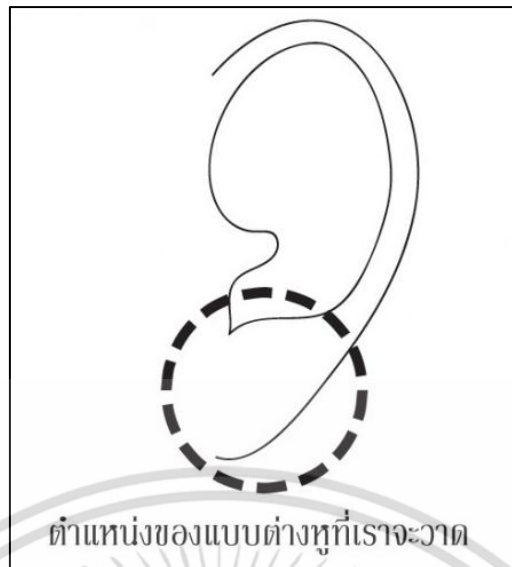
ภาพที่ 2.73 ขนาดมาตรฐานในการออกแบบแหวน
ที่มา : [Internet] <http://www.inattt.com/2010>

2. การออกแบบต่างหู

ต่างหูเป็นเครื่องประดับที่เน้นให้ใบหน้าดูสวยงาม เป็นเครื่องประดับอย่างเดี่ยวที่อยู่ใกล้ชิดติดกับใบหน้ามากที่สุด ดังนั้น นักออกแบบจำเป็นต้องพิถีพิถันเป็นพิเศษ และผู้เลือกก็ต้องดูตามความเหมาะสมกับลักษณะของใบหน้าประกอบด้วย รูปแบบที่นิยมใช้ในการทำต่างหู มีทั้งแบบรูปทรงเรขาคณิต แบบรูปทรงธรรมชาติ และรูปทรงอิสระ โดยวัสดุที่นำมาใช้ควรมีน้ำหนักพอสมควร

การออกแบบต่างหู ส่วนใหญ่นักออกแบบนิยมที่จะออกแบบเป็นชุดเข้ากับเครื่องประดับชนิดอื่นๆ แต่ถ้าจะออกแบบเป็นต่างหูอย่างเดี่ยวควรมีลักษณะเฉพาะตัวเหมือนกัน คือ มีความสมดุล มีความเหมือนกันในรูปทรง สำหรับการออกแบบในปัจจุบัน อาจจะทำต่างหูประดับต่างหูในแบบที่ไม่เหมือนกัน ให้ดูมีแรงถ่วงไม่เท่ากัน

การออกแบบต่างหูในเชิงสร้างสรรค์ ไม่จำเป็นต้องเน้นเรื่องการใช้หูเพียงอย่างเดียว อาจออกมาในรูปของการใช้ประโยชน์ร่วมกับอย่างอื่นได้ เช่น ใส่ต่างหูแต่อาจนำมาประยุกต์เป็นสร้อยคอหรือเป็นที่ติดผมได้ แต่ต้องคำนึงถึงความสะดวกของการนำไปใช้ร่วมด้วย

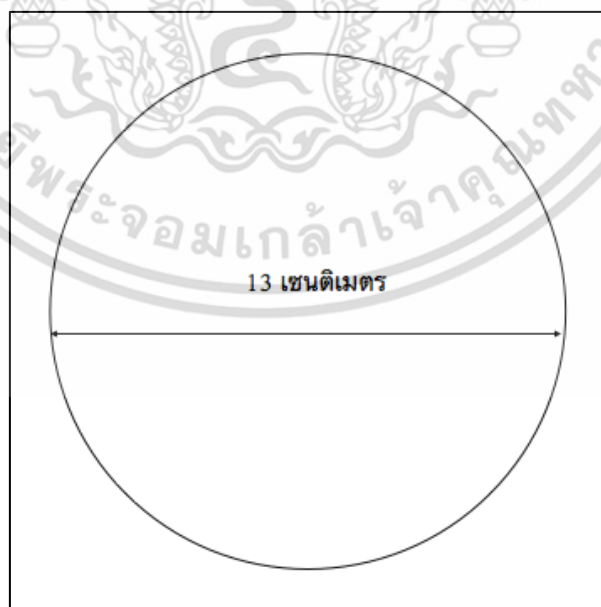

ภาพที่ 2.74 ตำแหน่งของต่างหู

ที่มา :[Internet]http://www.inattt.com/2010

3. การออกแบบสร้อยคอ

สร้อยคอส่วนใหญ่จะออกแบบให้เรียบง่ายเพื่อใช้ได้หลายโอกาส สามารถใช้ร่วมกับจี้ ดังนั้นการออกแบบสร้อยคอจะต้องการรูปแบบที่มากประโยชน์ใช้สอย ใช้เส้นอิสระในการออกแบบให้เกิดความสมดุลกับร่างกาย การออกแบบสร้อยคอจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ของสร้อยคอและจี้ที่ห้อยแขวนลงมา โดยความสวยงามเป็นจุดเน้นอันดับแรกและการใช้สอยมาเป็นอันดับรอง คำนึงถึงความสะดวกสบายในการสวมใส่เป็นสำคัญ

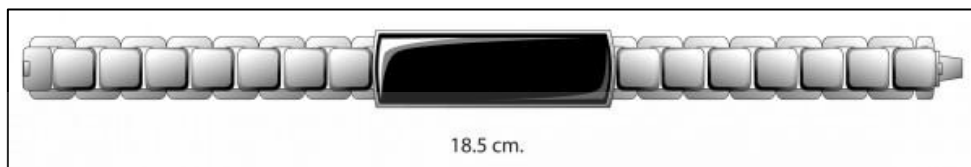
ภาพที่ 2.75 แสดงภาพขนาดมาตรฐานของสร้อยคอ

ที่มา :[Internet]http://www.inattt.com/2010

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับนักเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

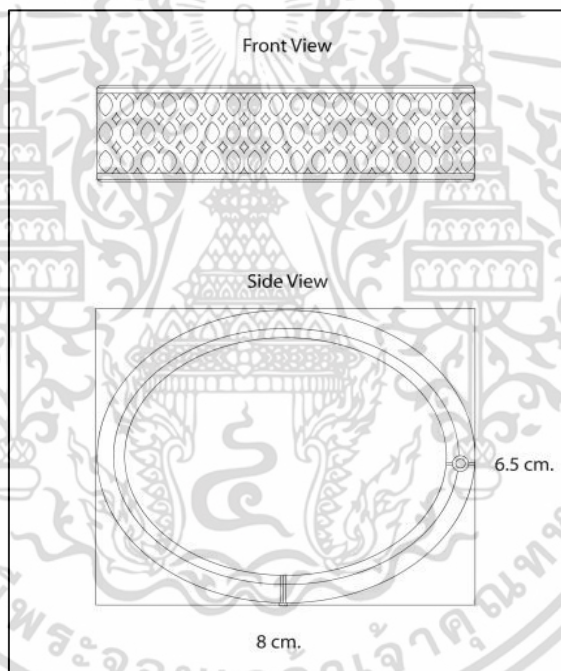
4. การออกแบบสร้อยข้อมือและกำไล

กำไลข้อมือและสร้อยข้อมือมีประโยชน์ด้านใช้ตกแต่งข้อมือเหมือนกัน แต่รูปร่างเครื่องประดับไม่เหมือนกัน สร้อยข้อมือจะมีความอ่อนไหวทั้งตัว ส่วนกำไลข้อมือจะมีลักษณะแข็งไม่ทั้งตัวเวลาสวมใส่ การออกแบบกำไลมักจะเป็นแบบเรียบ มีความสวยงามเฉพาะตัวมีความสมดุลของลวดลายต่างๆ มักจะเน้นความสวยงามด้านหน้าให้เด่นชัดกว่าส่วนอื่น

ภาพที่ 2.76 ขนาดมาตรฐานการออกแบบสร้อยข้อมือ

ที่มา :[Internet]http://www.inattt.com/2010

ภาพที่ 2.77 แสดงภาพขนาดมาตรฐานของกำไลข้อมือ

ที่มา :[Internet]http://www.inattt.com/2010

5. การออกแบบเข็มกลัด

เข็มกลัด เป็นเครื่องประดับที่สุภาพสตรีที่มีอายุนิยมใช้มากกว่าสุภาพสตรีที่มีอายุน้อย แต่ปัจจุบันก็เป็นที่แพร่หลายไต่เด็กสาววัยรุ่นเช่นกัน แต่แบบและวัสดุที่ใช้ทำแตกต่างกันออกไป การออกแบบเข็มกลัดควรจะออกแบบให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ได้หลายๆโอกาส เน้นจุดเด่นเพียงด้านหน้าเพียงด้านเดียว ไม่ใช่วัสดุที่มีน้ำหนักมาก ออกแบบไม่ควรให้รุงรัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 การวิเคราะห์เครื่องประดับในจังหวัดเพชรบุรี

2.5.2 การวิเคราะห์สถานการณ์ธุรกิจอัญมณีและเครื่องประดับในจังหวัดเพชรบุรี

ในอดีตจังหวัดเพชรบุรีที่ขึ้นชื่อในเรื่องของการทำเครื่องประดับทองที่มีลวดลายวิจิตรบรรจงโดยเทคนิคในการทำเครื่องประดับทองเพชรบุรีนั้นจะเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นและมักจะเป็นการถ่ายทอดเฉพาะภายในครอบครัว มากกว่าที่จะถ่ายทอดไปสู่คนภายนอก ทำให้ช่างฝีมือทำเครื่องประดับเพชรบุรีในปัจจุบันเหลือน้อย ประกอบกับในปัจจุบันราคาทองสูงขึ้นมาก ส่งผลให้การรับรู้และความต้องการในเครื่องประดับทองเพชรบุรีเริ่มลดน้อยลง เหลือเพียงกลุ่มคนบางกลุ่มในสังคมชั้นปานกลางถึงสูงที่ยังคงมีการเก็บสะสมเครื่องประดับทองเพชรบุรีอยู่บ้าง เครื่องประดับทองในจังหวัดเพชรบุรี แบ่งได้สองประเภท ดังนี้

1. เครื่องประดับทองคำ 99.99% เช่น สร้อยคอ สร้อยข้อมือ กำไล แหวน จี้ ต่างหู เข็มขัดตาบ ที่มีลวดลายดั้งเดิมของเพชรบุรี โดยช่างทองในจังหวัดที่เหลืออยู่น้อยรายจะรับจ้างผลิตให้กับร้านทองภายในจังหวัดและร้านทองจากกรุงเทพฯ
2. เครื่องประดับทองคำ 96.5% รูปแบบเหมือนทองเยาวราช จำหน่ายในร้านทองของจังหวัด โดยรับจากกรุงเทพฯ มาจำหน่าย

2.5.2.1 ปัญหาและอุปสรรค

ปัจจุบัน ผู้ประกอบการเครื่องประดับทองในจังหวัดเพชรบุรี ประสบกับปัญหาและอุปสรรคดังต่อไปนี้

1. การขาดแคลนช่างฝีมือในการทำเครื่องประดับทองเพชรบุรี เนื่องจากคนรุ่นใหม่ไม่นิยมเป็นช่างฝีมือ ส่วนใหญ่เข้าไปทำงานเป็นลูกจ้างโรงงานเครื่องประดับในกรุงเทพฯ
2. ภาวะเศรษฐกิจและราคาทองคำในปัจจุบัน ส่งผลให้ลูกค้ามีกำลังซื้อเครื่องประดับทองเพชรบุรีลดน้อยลง
3. ภาวะค่าเงินบาทที่มีความผันผวน ส่งผลให้ราคาทองคำไม่แน่นอน
4. ผู้ซื้อไม่รับรู้ถึงความแตกต่างระหว่างเครื่องประดับทองเพชรบุรีและเครื่องประดับทองเยาวราชเพราะการรับรู้ในเรื่องของเครื่องประดับทองเพชรบุรีอยู่ในวงจำกัด เฉพาะนักสะสม หรือผู้ซื้อมาก่อนแล้วเท่านั้นผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่เกิดการรับรู้ในความแตกต่างด้านค่าแรงในการผลิต ซึ่งการทำเครื่องประดับทองลวดลายโบราณจะมีขั้นตอนที่ซับซ้อน และใช้เวลาในการทำนานกว่าและต้องใช้ช่างฝีมือเท่านั้น
5. ผู้ประกอบการขาดความรู้ความสามารถในด้านของการตลาดส่งออก และกระบวนการทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง

2.5.2.2 การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT)

2.5.2.2.1 จุดแข็ง (S)

(1) รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามอ่อนช้อยแล้ว ลวดลายทองเมืองเพชรบุรีมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งปัจจุบันหาคนทำได้ยากยิ่งขึ้น รูปแบบส่วนใหญ่นั้นเป็นเครื่องทองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับเครื่องประดับในราชสำนักในสมัยรัตนโกสินทร์ จึงทรงคุณค่าทางทัศนศิลป์อันแสดงถึงภูมิปัญญาของช่างทองไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) งานเครื่องประดับทองเมืองเพชรบุรีได้อาศัยทักษะของช่างที่มีความชำนาญสูงทำให้เกิดผลงานเครื่องประดับที่ถูกผลิตขึ้นอย่างประณีต วิจารณ์บรรจง ควรค่าแก่การอนุรักษ์ให้เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

2.5.2.2.2 จุดอ่อน (W)

(1) เครื่องประดับทองเมืองเพชรบุรีต้องอาศัยช่างที่มีความชำนาญสูง ต้องอาศัยระยะเวลาการฝึกฝนช่างฝีมือเป็นเวลานาน

(2) รูปแบบเครื่องประดับที่เป็นแบบประเพณีนิยม จึงไม่สามารถตอบสนองกับความต้องการของผู้ซื้อในวงกว้างได้ การจำหน่ายยังคงเป็นเพียงการส่งผลิตสินค้า จึงไม่มีสินค้าที่เพียงพอต่อการขยายตลาดทางการค้า

(3) กรรมวิธีการผลิตยังอาศัยกรรมวิธีแบบโบราณเท่านั้น ทำให้ระยะเวลาในการผลิตมากขึ้นไปด้วย ทำให้เกิดต้นทุนในการผลิตสูง การแข่งขันทางการตลาดยังทำได้ไม่ดีนักหากเปรียบเทียบกับงานทองรูปพรรณของสินค้าในกลุ่มเดียวกัน

2.5.2.2.3 โอกาส (O)

(1) จังหวัดเพชรบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่มากมายเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

(2) หน่วยงานของท้องถิ่นมีการส่งเสริมให้เครื่องทองเมืองเพชรบุรีเป็นสินค้าหัตถกรรมที่สำคัญยังบ่งบอกถึงภูมิปัญญาของชาวเพชรบุรี

2.5.2.2.4 อุปสรรค (T)

(1) ความนิยมต่อรูปแบบเครื่องประดับไทยแบบดั้งเดิมของกลุ่มลูกค้าชาวไทยในปัจจุบันมีจำนวนลดลง วิถีชีวิตของคนในปัจจุบันทำให้รูปแบบการใช้เครื่องประดับที่ทำจากทองรูปพรรณเปลี่ยนแปลงไป

(2) ช่างฝีมือปัจจุบันต่างมีอายุสูงขึ้นเรื่อยๆ การหันมาประกอบอาชีพอื่นก็มีมากขึ้นทำให้ช่างฝีมือในระบบอุตสาหกรรมไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโต

(3) การเพิ่มขึ้นของราคาทองคำให้ความลังเลในการตัดสินใจซื้อเครื่องประดับทองเพชรบุรี ซึ่งมีราคาสูงกว่าราคาทองทั่วไป

2.6 แนวคิดและพฤติกรรมผู้บริโภค

โมเดลพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการศึกษาถึงเหตุจูงใจผู้บริโภคในการตัดสินใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ โดยเกิดจากสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดความต้องการในความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ ซึ่งผู้ขายไม่สามารถคาดคะเนได้ ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อจะได้รับอิทธิพลต่างๆ ดังนั้น จุดเริ่มต้นของรูปแบบจำลองนี้อยู่ที่มีสิ่งกระตุ้น (Stimulus) ให้เกิดความต้องการแล้วทำให้เกิดการตอบสนอง (Response) ดังนั้น รูปแบบจำลองนี้อาจเรียกว่าแบบจำลองตัวกระตุ้นปฏิกิริยาตอบสนอง (S-R Model) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สิ่งกระตุ้น หมายถึง สิ่งหลักต้นให้บุคคลเกิดการตอบสนองหรือการตัดสินใจ สิ่งกระตุ้นประกอบด้วย สิ่งกระตุ้นภายนอกและสิ่งกระตุ้นภายใน มีรายละเอียดดังนี้ คือ

1.1 สิ่งกระตุ้นทางการตลาด เป็นสิ่งกระตุ้นที่สำคัญมากที่นักการตลาดจะต้องจัดให้มีขึ้น

เพราะจะสร้างให้เกิดความต้องการผลิตภัณฑ์ จำแนกได้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สิ่งกระตุ้นด้านผลิตภัณฑ์ เช่น ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สวยงาม เพื่อกระตุ้นให้เกิดความต้องการ
- สิ่งกระตุ้นด้านราคา เช่น การกำหนดราคาสินค้าให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ โดยพิจารณาลูกค้าเป้าหมาย
- สิ่งกระตุ้นด้านช่องทางการจัดจำหน่าย เช่น การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ให้ทั่วถึงเพื่อความสะดวกแก่ผู้บริโภค ถือว่าเป็นการกระตุ้นความต้องการสินค้า
- สิ่งกระตุ้นด้านการส่งเสริมการตลาด เช่น การโฆษณาสม่ำเสมอ การใช้ความพยายามของพนักงานขาย การลด แลก แจก แถม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลทั่วไปเหล่านี้ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการซื้อ

1.2 สิ่งกระตุ้นอื่นๆ เป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการของผู้บริโภคที่อยู่ภายในองค์กร ซึ่งบริษัทไม่สามารถควบคุมได้ สิ่งกระตุ้นเหล่านี้ ได้แก่

- สิ่งกระตุ้นทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ภาวะเศรษฐกิจ รายได้ของผู้บริโภค สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความต้องการของบุคคล
- สิ่งกระตุ้นทางด้านเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีใหม่ ด้าน ฝาก-ถอน อัตโนมัติสามารถกระตุ้นต่อความต้องการให้ใช้บริการของบุคคล
- สิ่งกระตุ้นทางด้านกฎหมายและการเมือง เช่น กฎหมายเพิ่มหรือลดภาษีสินค้าใดสินค้าหนึ่งจะมีอิทธิพลต่อการเพิ่มหรือลดความต้องการของผู้ซื้อ
- สิ่งกระตุ้นทางวัฒนธรรม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยในเทศกาลต่างๆจะมีผลกระทบให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อสินค้าในเทศกาลนั้น

2. ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ เปรียบเหมือนกล่องดำที่ผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่สามารถทราบได้ถึงความต้องการของผู้ซื้อ จึงต้องพยายามค้นหาความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภค และกระบวนการตัดสินใจซื้อที่มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ลักษณะของผู้ซื้อ มีอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ คือ ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา

2.2 กระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- การรับรู้ปัญหา การที่ผู้บริโภครับรู้ถึงปัญหา คือ ผู้บริโภคทราบความจำเป็นและความต้องการในสินค้า ในขั้นนี้ควรจัดสิ่งกระตุ้นความต้องการด้านผลิตภัณฑ์ ราคาช่องทางการจัดจำหน่าย หรือส่งเสริมการตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการในสินค้า

- การค้นหาข้อมูล เมื่อผู้บริโภครับรู้ปัญหานั้นคือความต้องการในขั้นที่ 1 และจะค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน คนรู้จัก แหล่งการค้าได้แก่ สื่อโฆษณา พนักงานขายงานของนักการตลาดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในขั้นนี้คือ พยายามจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ผ่านแหล่งการค้า และแหล่งบุคคลให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึง

2.3 การประเมินผลทางการเลือก การพิจารณาเลือกผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่รวบรวมได้ในขั้นที่ 2 หลักเกณฑ์ที่พิจารณา คือ

- คุณสมบัติผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น รูปร่าง รูปทรง
- การให้น้ำหนักความสำคัญสำหรับคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ เช่น ราคาเหมาะสม คุณภาพสูง
- ความเชื่อถือเกี่ยวกับตราสินค้าหรือภาพลักษณ์ ซึ่งความเชื่อถือนี้จะมีอิทธิพลต่อการประเมิน

ทางเลือกในการตัดสินใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เปรียบเทียบระหว่างยี่ห้อต่างๆ งานของนักการตลาดที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการขั้นนี้ คือ การจัดส่วนประสมทางการตลาดด้านต่างๆให้เหมาะสม

2.4 การตัดสินใจเลือกซื้อ ผู้บริโภคจะตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ชอบมากที่สุดและปฏิเสธที่จะซื้อสินค้าที่ตนเองไม่มีความพอใจที่จะซื้อ

2.5 พฤติกรรมภายหลังการซื้อ เป็นความรู้สึกพอใจ หรือไม่พอใจหลังจากมีการซื้อผลิตภัณฑ์ไปใช้แล้ว ความรู้สึกนี้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ และความคาดหวังของผู้บริโภค ถ้าคุณสมบัติตรงตามที่คาดหวังก็จะเกิดผลในทางบวก แต่ถ้าผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติไม่ครบตรงตามความต้องการหรือต่ำกว่าย่อมเกิดผลในทางลบ

3 การตอบสนองของผู้ซื้อ หมายถึง พฤติกรรมที่มีการแสดงออกมาของบุคคลหลังจากที่มีสิ่งกระตุ้น ซึ่งหมายถึงการตัดสินใจด้านผลิตภัณฑ์ การตัดสินใจด้านร้านค้า และการตัดสินใจที่เกี่ยวกับวิธีการซื้อ มีดังนี้

3.1 การตัดสินใจด้านผลิตภัณฑ์ การตัดสินใจของผู้บริโภคที่จะซื้อผลิตภัณฑ์หนึ่งจะขึ้นอยู่กับทัศนคติต่อผู้ประกอบการธุรกิจและยี่ห้อ ราคา การลดราคา การตัดสินใจด้านผลิตภัณฑ์จะทำการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- การตัดสินใจเกี่ยวกับยี่ห้อ
- การตัดสินใจด้านราคา และการลดราคา
- การตัดสินใจซื้อโดยฉับพลัน

3.2 การตัดสินใจด้านราคา การตัดสินใจเกี่ยวกับร้านค้าของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความรู้สึกต่อร้านค้าต่างๆ ประเภทของร้านค้า ราคา และการบริการ

3.3 การตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการซื้อ ลักษณะหรือวิธีการซื้อของผู้บริโภค จะใช้หัวข้อต่อไปนี้ในการพิจารณา คือ

- ทัศนคติต่อเวลาและระยะทาง โดยผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างระยะทางกับสินค้าที่จำหน่าย

- การตัดสินใจจ่ายหลายประเภท ผู้บริโภคนิยมไปร้านค้าที่สามารถหาซื้อของที่ต้องการได้ครบทุกอย่างภายในร้านเดียว

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ลักษณะผู้ซื้อได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางด้านจิตวิทยา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ปัจจัยด้านวัฒนธรรม เป็นเรื่องผูกพันบุคคลในกลุ่มไว้ด้วยกัน บุคคลจะเรียนรู้วัฒนธรรมของเขาภายใต้กระบวนการทางสังคม วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล

- ปัจจัยทางสังคม นั้นเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ ลักษณะทางสังคม ประกอบด้วย กลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาท และสถานะของผู้ซื้อ

- ปัจจัยส่วนบุคคล การตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลด้านต่างๆ ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิตครอบครัว อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพ และแนวความคิดส่วนบุคคล

- ปัจจัยทางจิตวิทยา การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากกระบวนการจิตวิทยาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายในตัวผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ การใช้สินค้า ประกอบด้วย การมุ่งใจ การรับรู้ การเรียนรู้ ความเชื่อถือ ทัศนคติ บุคลิกภาพ และแนวคิดของตนเอง พฤติกรรมผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องประดับไทยในปัจจุบัน ยังไม่ผ่านมรสุมเศรษฐกิจตกต่ำของไทย ภาวะดังกล่าวได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภค จากที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไปเป็นแบบใช้จ่ายประหยัด ซื่อหาสินค้าราคาย่อมเยา หรือกล่าวได้ว่า ผู้บริโภคในปัจจุบันมีความเคยชินกับการใช้จ่ายแบบประหยัด เป็นนิสัยไปแล้ว ซึ่งนักออกแบบเครื่องประดับมีความเชื่อว่า ภาวะการใช้จ่ายของผู้บริโภคแบบฟุ่มเฟือยหรือมีอติเติบเช่นในช่วงปี 2545-2550 จะไม่เกิดขึ้นอีกแล้ว ในเรื่องของวัสดุ ในการผลิตที่ถูกลง ผู้บริโภคในปัจจุบันและในอนาคตของไทย จะซื้อเครื่องประดับที่มีราคาระดับกลางหรือราคาย่อมเยา ยิ่งไปกว่านั้น ผู้บริโภคไทยจะขายเครื่องประดับราคาแพงที่เก็บหรือสะสมไว้ เพื่อนำเงินที่ได้รับไปใช้จ่าย และซื้อเครื่องประดับในราคาที่ย่อมเยา (ปกรณ โปธิแสงดา.2553)

ปัจจัยในการเลือกซื้อเครื่องประดับของคนไทยในยุคปัจจุบัน

- ราคาถูก
- ใส่ได้กับทุกชุด
- เอามาประยุกต์ใช้กับอย่างอื่นได้
- เข้ายุคไม่หลุดโลก
- เรียบง่ายไม่หวือหวา
- หาซื้อได้ง่ายไม่ยุ่งยาก
- โทนสีไม่ฉูดฉาดเน้นความสวยงามทางรูปร่างเพราะการเลือกซื้อย่อมาจากหลาย

ปัจจัยต่างๆ

บทวิเคราะห์ผู้บริโภคเครื่องประดับ

เครื่องประดับเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับสุภาพสตรีที่ชอบเครื่องประดับ โดยกลุ่มผู้บริโภคเครื่องประดับเงินทุกวันนี้เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่จนถึงวัยทำงาน อายุระหว่าง 25 - 30 ปี มีกำลังการใช้จ่ายเครื่องประดับ ส่วนผู้ชายจะซื้อเครื่องประดับไม่กี่ชิ้นและจะไม่เปลี่ยนบ่อยเท่าผู้หญิง จากการสอบถามผู้ผลิตเครื่องประดับพบว่า ประเภทของเครื่องประดับที่นิยมในปัจจุบัน คือ จี้ ต่างหู แหวน กำไลหรือสร้อยข้อมือ ในส่วนของรูปแบบของเครื่องประดับต้องมีน้ำหนักเบา และมีความสวยงามทันสมัย สามารถสวมใส่ได้จริงในชีวิตประจำวัน

2.7 การอนุรักษ์ศิลปะไทย

2.7.1 การอนุรักษ์ ตามพจนานุกรม หมายถึง การรักษาให้คงเดิมตั้งนั้น การอนุรักษ์ศิลปกรรมไทย จึงหมายถึง การรักษาศิลปกรรมที่สร้างขึ้นบนผืนแผ่นดินไทย อันเป็นวัฒนธรรมของเผ่าพันธุ์ให้คงอยู่เป็นมรดกของชนรุ่นหลังต่อไป โดยศึกษาถึงสาเหตุและการเสื่อมสลายและหาแนวทางเพื่อการอนุรักษ์ให้ศิลปะไทยดำรงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์เท่าที่จะทำได้

2.7.2 วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่คนไทยกำหนดสร้างขึ้น มีการเรียนรู้สืบทอดกัน มามีลักษณะที่แสดงออกถึงความมั่งคั่ง ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว ตลอดจนการมีศีลธรรมอันดีของสมาชิกไทย เช่น การใช้ภาษาไทย การรู้จักเคารพผู้อาวุโส การไหว้ ศิลปกรรม แบบไทย อาหารไทย รวมทั้งการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะเหมาะสมตามฐานะและวัย วัฒนธรรมมีความสำคัญต่อคนไทยและสังคมไทยหลายประการ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญและเชิดชูเกียรติของบุคคลและประเทศชาติ
2. เป็นเครื่องที่แสดงถึงบุคลิกลักษณะประจำชาติและดำรงความเป็นชาติไทย
3. เป็นเครื่องกลมเกลียวจิตใจมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข
4. เป็นเครื่องช่วยให้คนไทยภูมิใจในชาติไทย
5. เป็นเครื่องช่วยในการสร้างสัมพันธภาพกับนานาชาติ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกันและนำมาปรับใช้กับสังคมไทย

ลักษณะของวัฒนธรรมไทย

1. วัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมแบบเกษตรกรรม นับตั้งแต่อดีตคนไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะการเพาะปลูกข้าว ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนไทย เช่น พิธีแรกนาขวัญ พิธีสูข่วข้าว เป็นต้น
2. วัฒนธรรมไทยมีแบบแผนทางพิธีกรรม มีขั้นตอน รวมถึงองค์ประกอบในพิธีหลายอย่าง เช่น การทำพิธีกรรมเกี่ยวกับการทำศพ พิธีมงคลสมรส เป็นต้น
3. วัฒนธรรมไทยเป็นความคิด ความเชื่อ และหลักการ ที่เป็นองค์ความรู้ซึ่งเกิดจากการสั่งสมและสืบทอดกันมา เช่น ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และศาสนา ค่านิยมการรักษาวลสงวนตัวของสตรี เป็นต้น
4. วัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมแบบผสมผสาน นอกจากคนไทยจะมีวัฒนธรรมเป็นของตนเองแล้ว ยังมีการรับวัฒนธรรมของชาติอื่นมาด้วย เช่น การไหว้ จากอินเดีย การปลูกบ้านโดยใช้คอนกรีต จากวัฒนธรรมตะวันตก หรือการทำสวนหย่อม จากวัฒนธรรมจีน เป็นต้น
5. วัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพุทธ ไม่ว่าจะเป็น การดำเนินชีวิต บรรทัดฐานทางสังคม ศิลปกรรม วรรณกรรม พิธีกรรม ตลอดจนประเพณีต่างๆ เช่น การตักบาตรเทโว ประเพณีการตักบาตรเทโว ประเพณีทอดกฐิน ประเพณีถวายสลากภัต เป็นต้น จนอาจกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญต่อลักษณะทาง วัฒนธรรมไทย

7.2.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น Local Wisdom หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Indigenous Knowledge) คือ ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราที่ผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์ จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบขึ้นมาจากความรู้เฉพาะเรื่อง ไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ จึงจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้ใหม่ ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิต (กรมวิชาการ. 2538) “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” สะสมขึ้นมาจากประสบการณ์ของชีวิตสังคมและในสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน และถ่ายทอดสืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรม การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมจึงต้องใช้ปัญญาค้นหาสิ่งที่มีอยู่แล้ว พื้นฟู ประยุกต์ และประดิษฐ์ เสริมสร้างสิ่งใหม่ บนรากฐานสิ่งเก่าที่ค้นพบนั้น นักฟื้นฟู นักประยุกต์ และนักประดิษฐ์คิดค้นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านี้มีชื่อเรียกในเวลาต่อมาว่า “ปราชญ์ชาวบ้าน” หรือ “ผู้รู้ชาวบ้าน” และสติปัญญาที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์นี้เรียกว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” หรือ “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2534)

จากความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง พื้นความรู้ องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดและสั่งสมประสบการณ์ และถ่ายทอดสืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรม ช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และปรับตัวในการดำเนินชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในหน่วยงานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิวัฒน์ จุฑะวิภาต (2535) ศิลปหัตถกรรมของช่างทองเมืองเพชร งานวิจัยนี้เพื่อศึกษาถึงความ เป็นมาของช่างทองสกุลเพชรบุรี กระบวนการสร้างสรรค์ทองรูปพรรณในแง่วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ วิธีการ ทำ รูปแบบและลวดลายของทองรูปพรรณ รวมทั้งศึกษาถึงวิธีการถ่ายทอดความรู้วิชาช่างทอง และ แนวทางการดำรงรักษาสืบทอดฝีมือทำทองรูปพรรณของช่างสกุลเพชรบุรี

อารีย์ ทองแก้ว (2537) เครื่องเงินไทยเป็นศิลปหัตถกรรมโบราณ ที่แสดงถึงลำดับขั้นทางสังคม และแสดงถึงฐานะความเป็นอยู่ในระดับสามัญชน ชาวบ้านนิยมซื้อมาประดับได้ตามความพอใจตาม ฐานะ เช่น สร้อยคอ สร้อยข้อมือ กระดุม เข็มขัด ปิ่นปักผม ตุ่มหู กำไลข้อมือข้อเท้า สังกวาล เขียนหมาก ขันเงิน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้บางครั้งครวยังสะสมไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานด้วยความภาคภูมิใจ ในศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ต่อเนื่องมาช้านานช่างเครื่องเงินที่มีความสามารถและเป็นต้นแบบของการทำหัตถกรรมเครื่องเงินมี อายุมากแล้วถ้าไม่มีการศึกษาค้นคว้าและนำมาเผยแพร่ในวันจะสูญหายไป

วิวัฒน์ จุฑะวิภาต (2548) รายงานการศึกษาเรื่องสุขุโขทัยเล่มนี้ เป็นการศึกษาวิจัยที่มุ่งเน้นให้ เกิดการเรียนรู้และตระหนักในภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาฝีมือการทำงานทอง พื้นบ้านจนกระทั่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางถึงฝีมือการออกแบบลาย ความประณีตของชิ้นงาน รวมถึงกระบวนการทำงานและวิธีการถ่ายทอดความรู้เชิงช่าง และกระบวนการสืบทอดงานทอง สุขุโขทัยให้แก่ผู้สนใจ ของช่างทอง ตำบลท่าชัย และตำบลศรีสนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยทำการศึกษา ถึงแหล่งต้นกำเนิดของการผลิตงานหัตถกรรมนี้ โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ รูปแบบการ ดำเนินงาน ลวดลายและความเชี่ยวชาญเฉพาะของช่างทอง วิธีการถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยี การผลิตงาน ซึ่งเป็นเรื่องของภูมิปัญญาและการส่งเสริมประสพการณ์ จนเกิดความเชี่ยวชาญ โดยเน้น ทำการศึกษาวิจัยในเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ผลิตทองสุขุโขทัย ช่างทอง พื้นบ้าน ละคร่างสังเกตวิธีการทำงานของช่างทอง และสังเกตกระบวนการทำงานในแต่ละขั้นตอน แล้ว จัดบันทึกพร้อมทั้งถ่ายภาพประกอบ รวมทั้งค้นคว้าจากเอกสารรายงานต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ ต้องการ ซึ่งจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าทองสุขุโขทัยเป็นงานหัตถกรรมศิลป์ที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์แห่ง ความงดงามด้วยลวดลายไทยได้อย่างไม่เสื่อมคลาย โดยรูปแบบการสืบทอดยังคงอิงแบบประเพณีที่ ผูกพันกับระบบครอบครัว สังคม และการถ่ายทอดความรู้ทางช่างมิได้จำกัดแต่เฉพาะลูกหลาน หาก ยังเผื่อแผ่ไปยังคนในหมู่บ้านที่สนใจจะประกอบอาชีพทางด้านการทำงานทอง

สำหรับผลการวิจัยพบว่างานทองสุขุโขทัยเป็นตัวอย่างที่ดีของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอัน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และส่งผลต่อการวางแผนการพัฒนาในเชิงบูรณาการความร่วมมือ ภาครัฐและเอกชนเพื่อการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนางานหัตถกรรมท้องถิ่นเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบเครื่องประดับทองรูปพรรณที่ใช้ลวดลายไทยเป็นพื้นฐาน โดยงานทองสุขุโขทัยมีความใกล้เคียงกับงานทองเพชรบุรี ในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน ทอง โดยช่างทองจะใช้อุปกรณ์พื้นฐานเหมือนกัน จะแตกต่างกันในเครื่องมือบางชนิดที่ช่างทอง ดัดแปลงเพื่อเพิ่มความถนัดในการใช้งานมากขึ้น ส่วนในเรื่องของกระบวนการพบว่ามีแตกต่าง กันเนื่องจากงานทองสุขุโขทัยมีความทันสมัยและมีความอ่อนช้อยงดงามของลวดลายอย่างวิจิตรบรรจง ผลงานที่เกิดขึ้นจึงได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมชาย เอี่ยมผ่อง (2548:101) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนารูปแบบเครื่องประดับรูปพรรณอัญมณีไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบความเป็นไทยในการออกแบบเครื่องประดับรูปพรรณอัญมณีไทย เพื่อพัฒนารูปแบบเครื่องประดับรูปพรรณอัญมณีไทยและเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับอัญมณีไทย จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้รู้ว่า ภาพรวมรูปแบบเครื่องประดับไทยในสมัยอยุธยา พบว่ารูปแบบทรงตัวเรือนนิยมใช้เส้นโค้งและเส้นตรงไปตามลักษณะการใช้งานที่เหมาะสมกับสัดส่วน ในแต่ละส่วนของร่างกายส่วนเส้นรูปร่างบนรูปทรงเครื่องประดับ ใช้เส้นที่เกิดจากวงกลมและวงรีเป็นหลัก และเส้นที่ใช้เป็นเส้นต่อเนื่องในลักษณะลวดลาย รูปทรงของตัวเรือนนิยมใช้ทรงกลมและทรงกระบอก การเจียรระโนเป็นแบบหลังเต่าละแบบหน้าตัด รูปทรงที่นิยมใช้ในเครื่องประดับอยุธยา เป็นรูปทรงกลมทรงรีและรูปทรงอิสระเป็นรูปทรงกลมที่เกิดขึ้นจากลวดลายการใช้ที่ว่างในการออกแบบเครื่องประดับสมัยอยุธยาไม่นิยมใช้ที่ว่างในการออกแบบรูปแบบจึงดูแน่นด้วยลายและเส้น การใช้สีอัญมณีนิยมใช้หลากสีแต่เน้นจุดสนใจด้วยขนาด ดุลยภาพเป็นการจัดความสมดุลแบบซ้ายขวาเท่ากันและเป็นแบบซ้ำ ๆ การตกแต่งลักษณะผิวใช้ลวดลายและการฉลุแนวคิดเป็นรูปทรงธรรมชาติจากพืชนามาใช้เป็นลวดลายประดิษฐ์ แนวคิดที่แสดงลักษณะของรูปแบบเครื่องประดับที่ไม่ใช้สิ่งมีชีวิต ที่มีรูปทรงเลขาคณิตและรูปทรงอิสระแนวคิดที่เป็นนามธรรมชาติแนวความคิดจากความเชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ (2545:110) ได้ศึกษา เครื่องประดับสมัยกรุงศรีอยุธยาเด่นด้านความปราณีตของฝีมือ จากการใช้เส้นทองคาประกอบเป็นลวดลายละเอียดแก้ปัญหา บริเวณว่างด้วยการใช้รูปแบบซ้ำ อัญมณีที่ใช้ทำเครื่องประดับ ได้แก่ พลอยสีแดง ทับทิม มรกต ตาแมว โป่งขำม เพชรบุษราคัม นิล และไข่มุก ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับไทย จำแนกตามรายได้ ความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับไทย ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือผู้มีรายได้ หนึ่งแสนบาทขึ้นไป มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.83 มีความพึงพอใจในเรื่อง ความเหมาะสมของการตกแต่งเครื่องประดับด้วยเส้น และลวดลายที่ต่อเนื่องลงตัวและมีรูปแบบที่สามารถดึงดูดใจในการตัดสินใจ ความพึงพอใจที่ลำดับที่ของรายได้ มีความแตกต่างกันความพึงพอใจต่างกัน ความพึงพอใจที่ ลำดับของรายได้มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันในด้านความสวยงามของรูปทรงตัวเรือนเครื่องประดับ รูปแบบไทยความสัมพันธ์ภายในชุด มีคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ รูปแบบเหมาะสมในการสวมใส่ รายได้ที่ 10,000 ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่ = 3.47 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับไทย จำแนกตามอาชีพ ความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับไทย ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือผู้มีอาชีพลูกจ้างพนักงาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมากค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.70 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมากในเรื่อง มีคุณค่าความเป็นเอกลักษณ์ไทยในชุดเครื่องประดับ ความพึงพอใจอาชีพแม่บ้าน ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดที่ = 3.47 ในระดับความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับไทย จำแนกตามการศึกษา ความพึงพอใจในรูปแบบเครื่องประดับไทย ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุดคือผู้มีการศึกษาน้อยกว่ามัธยม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมากค่าเฉลี่ยสูงสุด = 3.83 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมากในเรื่อง ความเหมาะสมในการใช้อัญมณีสี ขนาด จำนวน และความสวยงามของรูปทรงตัวเรือนเครื่องประดับ ความพึงพอใจการศึกษาในระดับปริญญาขึ้นไป ค่าเฉลี่ยน้อย สุด ที่ = 3.23 ในระดับความพึงพอใจปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการทำวิจัยเรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 3.1 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการทำเครื่องทองเพชรบุรี
- 3.2 เพื่อพัฒนารูปแบบเครื่องประดับเพชรบุรีในเชิงอนุรักษ์
- 3.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับ

เพชรบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการจัดลำดับของการดำเนินงานวิจัย ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลของงานวิจัย แต่ละขั้นตอนประกอบด้วย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี

ศึกษากระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรีเพื่อพัฒนารูปแบบเครื่องประดับ

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนและผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษากระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาและพัฒนา

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนและผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี จำนวน ท่าน ได้แก่

1. คุณเนื่อง แผงสีคำ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ ประเภทประณีตศิลป์
 2. คุณมณฑา แผงสีคำ บุตรสาวคุณเนื่อง แผงสีคำ ผู้รับช่วงต่องานศิลป์ งานช่างทองโบราณ เมืองเพชร 368 ถนนพานิชเจริญ ต.ทวารบ อ.เมือง จ.เพชรบุรี
 3. คุณกิตติพร นาใจดี ช่างทองเมืองเพชร 8/12 ซ.2 ถ.พระทรง ต.ทวารบ จังหวัดเพชรบุรี
- ตัวแปรที่ศึกษา คือกระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.1.2.1 การสังเกต (Qbservation) เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษากระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี เพื่อพัฒนารูปแบบเครื่องประดับโดยบันทึกแบบบันทึกเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนากระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี เพื่อพัฒนารูปแบบเครื่องประดับ ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

- กล้องถ่ายภาพและขาตั้งกล้อง เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ ถ่ายภาพ

กรรมวิธีการผลิต ลักษณะและรูปแบบเครื่องประดับเพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สมุดบันทึก เพื่อนำมาใช้ในการบันทึกข้อมูลต่างๆ ในระหว่างการดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการจดบันทึกลงในสมุดเพื่อเก็บบันทึกข้อมูล การทำงานของช่างทองเพชรบุรี

โดยผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ เพื่อการสังเกต และเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ประชาชนและผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี

3.1.2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับข้อมูล การศึกษาและพัฒนากระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับเป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด โดยไปสัมภาษณ์จากประชาชนและผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี

3.1.2.3 การสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการลงพื้นที่ การสังเกต เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ภายใต้กรอบแนวคิดของถนิม วัฒนะ จุฑะวิภาต 2535: 3

- ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์เครื่องประดับ
- ลักษณะรูปแบบและลวดลาย
- วัสดุและกรรมวิธีการผลิต

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection) เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิต ลักษณะและรูปแบบเครื่องประดับเพชรบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำมาศึกษา วิเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไปในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ สอบถาม บันทึกด้วยการจดบันทึก และถ่ายภาพนำผลที่ได้มาทำการสรุป

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากประชาชนและผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี จากการสังเกต จดบันทึก และถ่ายภาพ นำผลมารวบรวมและนำไปวิเคราะห์ในรูปแบบความเรียง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ

3.2 เพื่อพัฒนาเครื่องประดับเพชรบุรีในเชิงอนุรักษ์

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรีจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. อาจารย์มิ่งคล สาระพวงค์ หัวหน้าสาขาวิชาช่างทองหลวง กาญจนานิเชกวิทยาลัยช่างทองหลวง

2. อาจารย์นิพนธ์ ยอดคำปิ่น ช่างทองหลวงประจำสำนักพระราชวังอาจารย์พิเศษวิทยาลัยกาญจนานิเชกวิทยาลัยช่างทองหลวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. อาจารย์ อาทรร เตชะพนาลัย นายช่างศิลปกรรม สำนักงานช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบของเครื่องประดับเพชรบุรี

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.2.2.1 แบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี ประเมินตามแบบมาตรฐานประเมินค่าระดับ (Rating Scale) คือเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และใช้อ่านค่าตามอัตราส่วน ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3.2.2.2 การสร้างเครื่องมือแบบประเมิน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

3.2.2.2.1 ทำการสร้างแบบสอบถามการพัฒนาเครื่องประดับเพชรบุรี จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อประเมินภายใต้กรอบแนวคิดทางการออกแบบเครื่องประดับของ วัฒนะ จุฑะวิภาต (2545 :133) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

(1) หลักการออกแบบเครื่องประดับด้านความสวยงาม

- ความสมดุล
- ความสัมพันธ์ทางศิลปะ
- หลักการออกแบบด้านความคิดสร้างสรรค์
- ความเป็นเอกลักษณ์
- การประยุกต์รูปแบบและลวดลาย

(2) ด้านประโยชน์ใช้สอย

- ความเหมาะสมตามสรีระของผู้ใช้
- ความสะดวกต่อการใช้งาน
- ความปลอดภัย
- ง่ายต่อการบำรุงรักษา

เพื่อประเมินภายใต้กรอบแนวความคิดทางการอนุรักษ์ของ วัฒนะ จุฑะวิภาต (2535 : 3) โดยผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

- อนุรักษ์งานหัตถกรรมท้องถิ่น
- สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ความเป็นเอกลักษณ์ของลวดลาย

3.2.2.2.2 ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือตรวจสอบเครื่องมือแบบสอบถาม โดยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index of Objective Congruence : IOC) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. อาจารย์ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง อาจารย์สาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริศนา บุญศักดิ์ อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีแม่พิมพ์เครื่องประดับ คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
 -1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

จากคะแนนนำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
R	หมายถึง	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ
N	หมายถึง	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้ ถ้าข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 50-100)

3.2.2.3 นำแบบสอบถามและตารางที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างข้างต้น

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเพื่อประเมินผลงานการออกแบบและพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

1. ผู้วิจัยศึกษาและลงพื้นที่เพื่อสำรวจ ถ่ายภาพ สอบถามและสัมภาษณ์ จัดบันทึกเพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี
2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในการออกแบบเครื่องประดับ หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องในการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรีเพื่อประเมินรูปแบบ
3. นำผลสรุปจากการศึกษา โดยสอบถาม สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลมาใช้ในการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี
4. นำแบบที่ได้ จากการออกแบบ ไปสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตด้านการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี เพื่อคัดเลือก ให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ความคิดเห็นที่มีต่อ ชุดเครื่องประดับเพชรบุรีโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยแบ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

3.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1.1 ประเมินความพึงพอใจของผู้ผลิตและผู้จำหน่าย

ประชากร คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและผู้จำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรี
กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี จำนวน 3ร้าน ได้แก่

1. ร้านทองโบราณเพชรบุรี 8/12 ซ.2 ถ.พระทรง ต.ท่าราบ จังหวัดเพชรบุรี
2. บ้านรักษ์ทอง19 ถนน กำแพงเมือง ตำบล ท่าราบ อำเภอ เมือง จังหวัด เพชรบุรี
3. ร้านกรูช่าง ดีโอดส์สยามพลาซ่า กรุงเทพมหานคร

3.3.1.2 ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค

ประชากร คือ ผู้บริโภคเครื่องประดับเพชรบุรีจากร้านจำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรี
กลุ่มตัวอย่าง ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรีจำนวน 3 ท่าน ผู้บริโภคเครื่องประดับเพชรบุรีจากร้านจำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรี จำนวน 100 คน เป็นแบบ การสุ่มแบบบังเอิญ

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

3.3.2.1 แบบประเมินความพึงพอใจ คือ แบบประเมินความพึงพอใจตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ชุดเครื่องประดับเพชรบุรีที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ประเมินตามแบบมาตรฐาน ประเมินค่าระดับ (Rating Scale) คือเหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และใช้อ่านค่าตามอัตราส่วน ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพอใจมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพอใจมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพอใจปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพอใจน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพอใจน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ทำการสร้างเครื่องมือ เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ผลิตผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ที่มีต่อชุดเครื่องประดับเพชรบุรีประเมินภายใต้กรอบแนวคิดของ วัฒนชะ จุฑะวิภาค (2545:73-113) ดังนี้

1. หลักการออกแบบเครื่องประดับด้านความสวยงาม

- ความสมดุล
- ความสัมพันธ์ทางศิลปะ
- หลักการออกแบบด้านความคิดสร้างสรรค์
- ความเป็นเอกลักษณ์
- การประยุกต์รูปแบบและลวดลาย

2. ด้านประโยชน์ใช้สอย

- ความเหมาะสมตามสรีระของผู้ใช้
- ความสะดวกต่อการใช้งาน
- ความปลอดภัย
- ง่ายต่อการบำรุงรักษา

3.3.2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงจากคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ไปนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ และมีกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านดังนี้

1. อาจารย์ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง อาจารย์สาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริศนา บุญศักดิ์ อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีแม่พิมพ์เครื่องประดับ คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

(โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบครอบคลุมของเนื้อหา Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

จากคะแนนนำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้อง
R	หมายถึง	คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ
N	หมายถึง	จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
ถ้าข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 50-100)

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

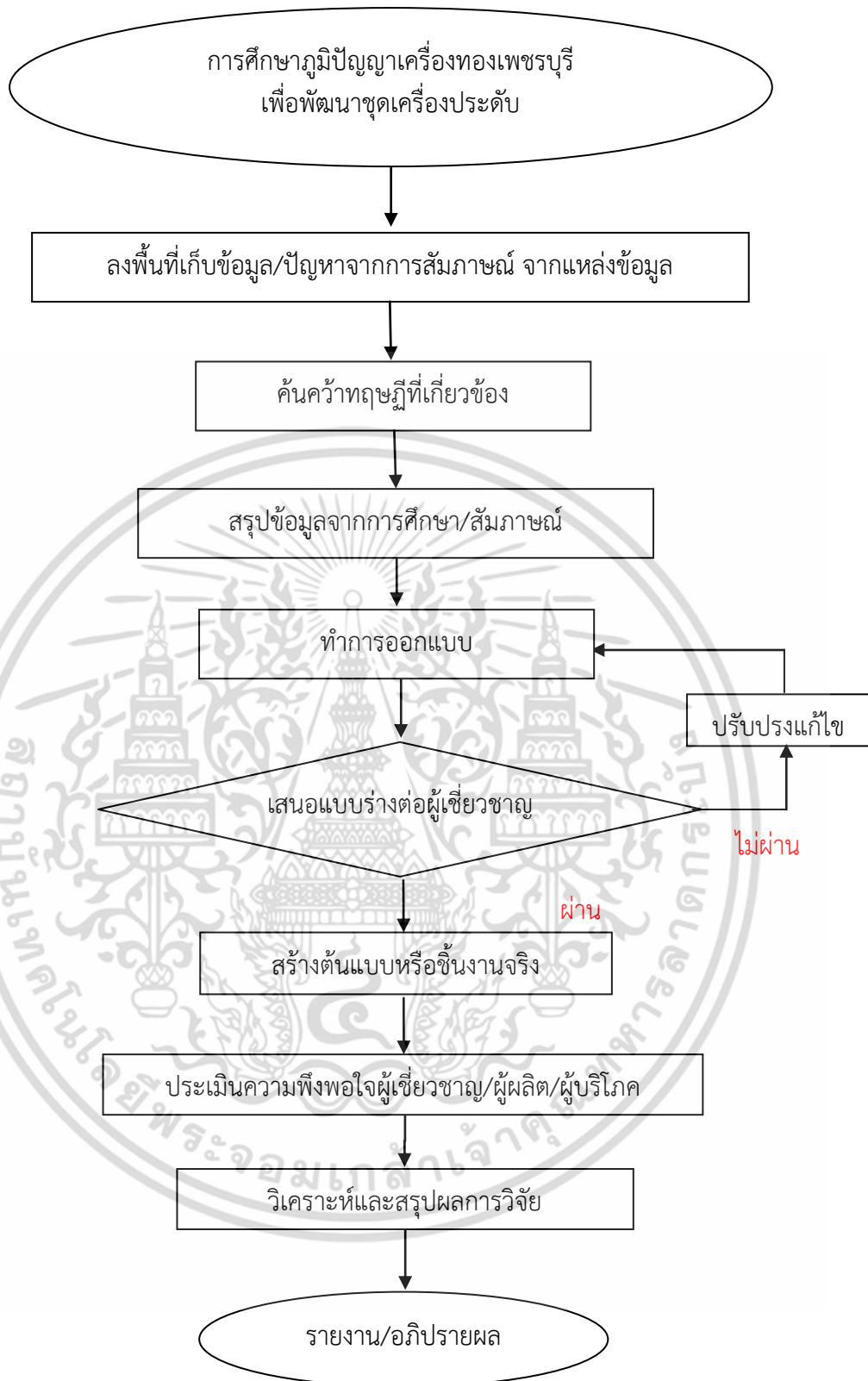
ผู้วิจัยนำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจจากผู้ผลิตผู้จำหน่ายและผู้บริโภค ที่มีต่อชุดเครื่องประดับเพชรบุรีจำนวน 100 คนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นนำกลับมาสรุปผลที่ได้ ในรูปแบบข้อมูลเชิงปริมาณ

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ความคิดเห็นที่มีต่อชุดเครื่องประดับเพชรบุรีมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) โดยแบ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพอใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพอใจมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพอใจปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพอใจน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพอใจน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.1 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ที่พัฒนาขึ้นใหม่ นำมาวิเคราะห์และเรียบเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอนดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี

4.1.1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ด้านผู้ผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี สรุปประเด็นได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การถ่ายทอดงานช่างทองจังหวัดเพชรบุรี มักสอนให้คนในครอบครัวและผู้ที่มีใจรักในศิลปะ ช่างทองที่ปรากฏหลักฐานคนแรกของจังหวัดเพชรบุรี คือ นายหวน ตาลวันนา หลังจากนั้น มีตระกูลช่างอื่นๆ ที่สืบสานงานศิลปหัตถกรรมเครื่องทองจนเป็นที่รู้จักกันดีใน เวลาต่อมา คือ ช่างทองตระกูล “สุวรรณช่าง” ตระกูล “ทองสัมฤทธิ์” ตระกูล “ชูบดินทร์” ตระกูลช่างทองเหล่านี้ ได้ถ่ายทอดความรู้ด้านงานช่างทองแก่ลูกหลานและศิษย์ไว้ หลายคน แต่ส่วนใหญ่เสียชีวิตไปเกือบหมดแล้ว บางคนอายุมากและสุขภาพไม่ดีจึงเลิกทำทอง ปัจจุบันมีเพียงนางสาวมณฑาแฝงสีคำ บุตรสาวของนางเนื่อง แฝงสีคำ ช่างทองเชื้อสายตระกูล “ชูบดินทร์” เป็นผู้รับช่วงต่องานศิลปงานช่างทองทองโบราณทองเมืองเพชรเพียงคนเดียวที่ยังคงคุณลักษณะที่สวยงามและคงความเป็นเอกลักษณ์แบบทองโบราณทองเมืองเพชรบุรีสืบมาจนถึงปัจจุบัน

ประเด็นที่ 2 เอกลักษณ์ของทองเพชรบุรีคือ รูปทรงและลวดลายจากธรรมชาติ เช่น ลูกสน ดอกพิกุล ไข่ปลา โดยการรีดทองเป็นเส้นแล้วดัดลวดลายต่าง ๆ ต้องทำที่ละส่วนประกอบด้วยมือผลิตได้ครั้งละชิ้น

ประเด็นที่ 3 ช่างทองเมืองเพชรโดยทั่วไปแบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือ ช่างทองรูปพรรณ และช่างทำภาชนะต่างๆ ช่างทองเมืองเพชรอยู่ในกลุ่มช่างทองรูปพรรณ รูปแบบทองรูปพรรณของเมืองเพชรมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนิยมทำเครื่องประดับประเภท สร้อยคอ สร้อยข้อมือ แหวน ต่างหู ลวดลายที่ได้สร้างสรรค์จนเป็นที่นิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ด้านเครื่องประดับเพชรบุรี

เครื่องประดับทองรูปพรรณในจังหวัดเพชรบุรีนั้น ปัจจุบันยังคงรูปแบบลวดลายดั้งเดิม นิยมทำเป็นเครื่องประดับประเภท ต่างหู สร้อยคอ สร้อยข้อมือ แหวน เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ จี้ ปิ่น เข็มกลัด ในส่วนลวดลายที่ช่างทองเมืองเพชรได้รังสรรค์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีดังนี้

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์ลวดลายเครื่องประดับเครื่องประดับเพชรบุรี

ลำดับ	ลวดลายเครื่องประดับ	วิเคราะห์
1.	 สร้อยขั้วมัน	ขั้วมัน เป็นชื่อสร้อยคอมีลักษณะเป็นห่วงกลมเกี่ยวกันเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องกัน โดยช่างจะใช้ตะไบลบเหลี่ยมห่วงของสร้อยตลอดเส้น
2.	 สร้อยหกลเสา	สี่ เสา หกเสา และแปดเสา เป็นการสานหรือการถัก โดยการนำเส้นลวดทองหรือเงินขนาดเล็กมาทำเป็นห่วงแล้วมาสานและถักกันตามแบบของลวดลายแต่ละชนิด ให้เป็นสร้อยคอและสร้อยข้อมือ โดยชื่อเรียกสร้อยสี่เสา สร้อยหกเสา และสร้อยแปดเสา
3.	 ต่างหูปะวะหล้าและ ปะวะหล้าทรงเครื่อง	ปะวะหล้า หรือปะวะหล้าทรงเครื่องเป็นงานที่ได้รับอิทธิพลจากชาวจีน โดยความเชื่อว่า โคมไฟให้ความสว่างไสวเปรียบประดุจความก้าวหน้า ความเจริญรุ่งเรือง มีลักษณะเด่นที่รูปทรงระบอบโปรงหกเหลี่ยม นิยมใช้ปะวะหล้าในการทำเป็นสร้อยคอ สร้อยข้อมือ สร้อยตัว และต่างหู เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเฉพาะของงานเครื่องทองเพชรบุรี
4.	 ลูกสน	ลูกสน เป็นลวดลายจากธรรมชาติที่มีลักษณะคล้ายลูกสนทะเล ลูกสนประกอบด้วยโครงลวดทองขนาดเล็กมาหยักเป็นลายดอกพิกุลซึ่งมีกลีบดอก 12 ดอก ลูกสน 1 ลูก ใช้โครงดอกพิกุล 2 โครง เชื่อมติดกันเป็นโครงลูกสน ใช้ไขปลาขนาดเล็กเชื่อมต่อเป็นดอกพิกุลขนาดเล็ก แล้วนำมาเชื่อมติดประดับบนโครงลูกสน สำหรับต่างหูลูกสนนั้นด้านบนของลูกสนมักจะตกแต่งด้วยดอกพิกุลซึ่งทำจากลวดทองขนาดเล็ก
5.	 ต่างหูเต่าร้าง	เต่าร้างเป็นชื่อเรียกต่างหูมีลักษณะคล้ายพวงของผลต้นเต่าร้าง ซึ่งเป็นพืชที่มีลักษณะคล้ายหมากไทย เมื่อผู้สวมใส่ต่างหูเต่าร้างนี้แล้วเคลื่อนไหวจะทำให้พวงเต่าร้างพลิ้วไหวเช่นเดียวกับลมต้องใบเต่าร้าง
6.	 สร้อยลูกไม้ปลายมือ	ลูกไม้ปลายมือหรือเล็บมือเป็นทองรูปพรรณประเภทสร้อยคอ ลูกไม้ปลายมือคล้ายใบของต้นป๊อบ เป็นต้นไม้ยืนต้นมีชุกชุมแถบจังหวัดเพชรบุรีซึ่งอาจได้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดินไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารทงสวนเวสสำหรับกรเซงนเพอกรศกษเทहनน ไมออนุญาตเหนาไปเซประยเชยขนดานการคานไมวารณนเดจกั ทังลัน อึกทังห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และดองอังกงถึงเจ้าของเอกสารทุกกรังที่ม่การนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ลวดลายเครื่องประดับ	วิเคราะห์
7.	 ดอกพิกุล	ดอกพิกุล เป็นลวดลายทองนิยมใช้ตกแต่งหรือประกอบทองรูปพรรณลวดลายอื่นๆ ช่างจะประดับดอกพิกุลซึ่งทำด้วยไข่ปลาบสร้อยตะขาบทรงเครื่อง หรือประดับดอกพิกุลซึ่งทำด้วยไข่ปลาบโครงของลูกสน
8.	 ต่างหูดอกมะลิ	ดอกมะลิ เป็นทองรูปพรรณมีลักษณะคล้ายดอกมะลิกำลังบาน โดยกลีบดอกมะลิแต่ละดอกจะประดับเพชรสีทึบ ยาวรี ด้วยวิธีการตีขอบ
9.	 กำไลกำนบัว	กำนบัว เป็นชื่อเรียกกำไลกำไลกำนบัวเป็นกำไลข้อเท้าสำหรับเด็กในสมัยก่อน มีลักษณะเป็นห่วงกลมใหญ่ ส่วนปลายทั้งสองมีรอยขีดเป็นเส้นรอบ เมื่อสวมใส่ใช้วิธีบิดไปด้านข้าง อีกชนิดหนึ่งเป็นกำไลซึ่งมีปลายเป็นรูปดอกบัวหลวงส่วนที่เป็นทองคำจะเป็นส่วนปลายทั้งสองข้าง ส่วนกลางของกำไลจะทำด้วยนาควิธีการใส่จะมีสลักและเต็ยเป็นเกลียวที่ปลายหนึ่งของกำไล
10.	 จี้กระดุม (บัวสัตตบงกช)	บัวสัตตบงกช (กระดุม) เป็นลายทองรูปพรรณเลียนแบบบัวสัตตบงกชมีชื่อเรียกในหมู่ช่างทองเมืองเพชรบุรีว่า “กระดุม” ทั้งนี้เนื่องจากลวดลายนี้ในระยะแรกๆ ช่างจะทำเป็นกระดุม 5 เม็ดสำหรับติดเสื้อราชปะแตน รูปทรงของกระดุมจะป้อมคล้ายรูปทรงของบัวสัตตบงกช
11.	 พินมณฑป	บัวจวงกลและมณฑปเป็นลวดลายของช่างเขียนลายไทยซึ่งช่างทองได้นำมาออกแบบเป็นพินปักผมในการใช้พินปักผมนั้นในอดีตใช้พินปักคู่กับเกี้ยว ซึ่งเป็นทองคำคล้ายกำไลฝังพลอยสีต่างๆ รอบเกี้ยวส่วนช่วงล่างช่างจะแกะเป็นลวดลายใบเทศ
12.	 จี้ประจายาม	ประจายาม เป็นลวดลายของช่างเขียนลายไทย ซึ่งช่างทองได้ดัดแปลงลายประจายามมาทำเป็นจี้มีสองชนิดคือจี้ตัวผู้ และจี้ตัวเมียโดยจี้ขนาดเล็ก ตรงกลางยกสูง ประดับพลอยสีเขียว ส่วนลวดลายประจายาม จะถูกดัดแปลงและฉลุเป็นลายโปร่งปลายของจี้ด้านล่างจะมีตุ้ดั่งตั้งห้อยอยู่ ซึ่งตุ้ดั่งตั้งนี้จะเคลื่อนไหวได้ตามการเคลื่อนไหวของผู้สวมใส่โดยตุ้ดั่งตั้งจะมีรูปคล้ายกลีบดอกไม้ 3 กลีบ ด้านหลังของจี้ช่างมักจะขีดเป็นรอยเส้น
13.	 เสมา	เสมาหรือปลา เป็นลวดลายที่ช่างทองสมัยโบราณนิยมทำเป็นแผ่นทอง และดุนให้เป็นลวดลายเสมาหรือปลาส่วนใหญ่นำมาประดับสร้อยคอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และห้ามการนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ลวดลายเครื่องประดับ	วิเคราะห์
14.	 ต่างหูผีเสื้อ	ผีเสื้อ เป็นทองรูปพรรณที่มีรูปแบบการสร้างสรรค์จากโครงสร้างของผีเสื้ออาทิแหวนรูปผีเสื้อฝังพลอยแดงเป็นชิ้นงานที่ได้จากความธรรมชาตินอกจากนี้ช่างทองได้ดัดแปลงโครงร่างรูปผีเสื้อมาใช้ในการทำตาบซึ่งสามารถนำมาแขวนคล้ายจี้ได้
15.	 แหวนพญานาค	ลวดลายทองซึ่งดัดแปลงจากสัตว์ประเภทงู ช่างนิยมทำเป็นแหวนงูประเภทต่างๆ แหวนพญานาคมีลักษณะพิเศษคือ ลิ้นสามารถเลื่อนเข้าออกและกระดกได้ เมื่อผู้สวมใส่เคลื่อนไหวมือ
16.	 กำไลมังกร	มังกร เป็นชื่อกำไลที่มีลวดลายที่ดัดแปลงมาจากลวดลายมังกร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรูปแบบของกำไลยังเป็นรูปแบบเดิมคือ ส่วนปลายจะมีลักษณะลวดลายเป็นรูปหัวมังกร อีกปลายหนึ่งเป็นหางมังกรสลักลายมังกรในส่วนกลางของกำไล นิยมสวมใส่กันทั้งชายและหญิง ตามความเชื่อของชาวจีนที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่ สง่างาม
17.	 สร้อยข้อมือตะขาบ ทรงเครื่อง	ตะขาบและตะขาบทรงเครื่อง เป็นลวดลายทองรูปพรรณที่เลียนแบบตัวตะขาบนิยมทำเป็นสร้อยข้อมือตะขาบ ลายตะขาบทรงเครื่องหากทำได้อย่างประณีต สร้อยตะขาบทรงเครื่องจะมีลักษณะอ่อนตัว วางในแนวโค้งบิดซ้ายขวา สร้อยจะสามารถเคลื่อนไหวได้เหมือนลักษณะของตะขาบที่กำลังเลื้อยอยู่
18.	 แหวนพิรอด	พิรอด ในสมัยโบราณ พิรอดคือ แหวนเครื่องรางถักด้วยฝ้ายยันต์หรือสายสิญจน์นิยมใช้เป็นเครื่องราง เชื่อกันว่าบันดาลให้แคล้วคลาด จากภัยอันตรายโชคร้ายและความชั่วร้าย แหวนพิรอดประดับพลอย นิยมฝังพลอยนพเก้า แบบสมบูรณ จะฝังพลอยนพเก้า และลงยาสีแดงกับเขียว
19.	 แหวนตะไค้	ตะไค้ เป็นแหวนฝังพลอยหรือเพชรซีกต่างๆไปแต่ช่างทองเมืองเพชรบุรีใช้วิชาการสลักลวดลายโดยการตะไค้ขอบทั้ง 2 ข้างของเรือนแหวนให้เป็นร่องลึก แหวนดังกล่าวจึงเรียกว่าแหวนตะไค้

จากตารางที่ 4.1 พบว่าจากการสังเกตและสัมภาษณ์เกี่ยวกับ รูปร่างรูปทรงลวดลาย วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของเครื่องประดับเพชรบุรี สรุปลำดับนี้รูปร่างรูปทรงและลวดลาย ส่วนมากเป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลวดลายจากธรรมชาติธรรมชาติเช่น ลูกสน ดอกพิกุล ไข่ปลา สิ่งรอบตัวในชีวิตประจำวัน (หรือขึ้นอยู่กับ การสั่งทำของลูกค้า) วัสดุและวิธีการผลิต มีทั้งทอง เงิน นาค และอัญมณี โดยใช้กรรมวิธีการรีดทองเป็นเส้นแล้วดัดลวดลายต่างๆ ต้องทำที่ละส่วนประกอบด้วยมือผลิตได้ครั้งละเพียงครั้งละชิ้น

4.1.2 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ด้านสกุลช่างทอง

จากการศึกษาและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสกุลช่างทอง สกุลช่างทองในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 สกุลช่างได้แก่ สกุลช่างทองเมืองเพชร สกุลช่างทองศรีสัชชาลัย สกุลช่างถนมนคร ที่มีเอกลักษณ์การออกแบบที่สวยงามแตกต่างกัน ดังนี้

ตารางที่ 4.2 การวิเคราะห์เครื่องประดับของสกุลช่างทอง

สกุลช่าง	รูปแบบเครื่องประดับ	วิเคราะห์
สกุลช่างเมืองเพชร		สกุลช่างทองเมืองเพชรเป็นการสืบทอดทักษะเชิงช่างจากสมัยอยุธยา แบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือ ช่างทองรูปพรรณและช่างทำภาชนะ โดยได้พัฒนาต่อยอดจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและลวดลายทองรูปพรรณของเมืองเพชรเอกลักษณ์ของทองเพชรบุรีคือรูปทรงและลวดลายจากธรรมชาติ เช่น ลูกสน ดอกพิกุล ไข่ปลา เป็นต้น
สกุลช่างศรีสัชชาลัย		สกุลช่างทองศรีสัชชาลัย หรือที่เรียกกันว่าทองรูปพรรณศรีสัชชาลัย มีชื่อเสียงจากลวดลายสวยงามเป็นเอกลักษณ์ โดยเป็นงานที่ทำขึ้นจากทองบริสุทธิ์ลอกเลียนจากเครื่องเงินเครื่องทองโบราณ มีลักษณะเฉพาะตัว คือ สร้อยถัก เป็นการรีดและดึงทองจนได้เส้นเล็กมาร้อยผูกกันตั้งแต่ 2 เส้นขึ้นไป เรียกว่า สร้อยถักสามเส้า สี่เส้า ห้าเส้า หกเส้า แปดเส้า นอกจากนี้ยังมีการทำลูกประคำติดลาย ประคำลงยา ซึ่งเป็นการประดิษฐ์ชิ้นงานลักษณะเป็นทรงกลม ข้างในกลวงพร้อมกับการเดินลายบนพื้นผิวแบบไทย เช่น ลายเครือวัลย์ ที่มีเถาไม้กระวัดรัดเกี่ยวเกยอ่อนช้อยงดงาม รวมทั้ง งานฉลุอีกด้วย
สกุลช่างถนมนคร		สกุลช่างถนมนคร สมัยก่อนถือเป็นของสูง เพราะเป็นเครื่องราชูปโภคของกษัตริย์ และใช้เป็นเครื่องบรรณาการแด่กษัตริย์ต่างชาติ โดยเฉพาะเครื่อง 'ถมทอง' ซึ่งก็คือเครื่องถมเงิน แต่ใช้น้ำปรอทที่มีทองคำเคลือบบนลวดลายทั้งหมดนิยมใช้ทำภาชนะหรือเครื่องประดับที่มีลายทองมากๆ บนพื้นสีดำ ส่วน 'ถมตะทอง' เป็นเครื่องถมเงิน แต่มีการนำน้ำปรอทที่มีทองคำบริสุทธิ์ละลายผสมอยู่ไปใน 'ตะ' ซึ่งหมายถึงการ ต้ม ตะ หรือทา ทับลงบนลวดลายที่เป็นเส้นเงิน เฉพาะตรงที่ต้องการให้เป็นสีทองเท่านั้น ทำให้ได้ลวดลายสีทองสลบเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.2 พบว่าลวดลายของเครื่องประดับทั้ง 3 สกุลช่าง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว วัสดุที่ใช้คล้ายกัน คือ เงินและทอง มีกรรมวิธีการผลิตที่แตกต่างกัน เช่น เครื่องประดับเพชรบุรีเป็นงานดัดลวดเครื่องประดับสุโขทัยเป็นงานลงยาสี และเครื่องถมนครเป็นงานถมเงินถมทอง สามารถแยกความแตกต่างของแต่ละสกุลช่างได้เทคนิคในการผลิต

ตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ลวดลายเครื่องประดับของสกุลช่างทอง

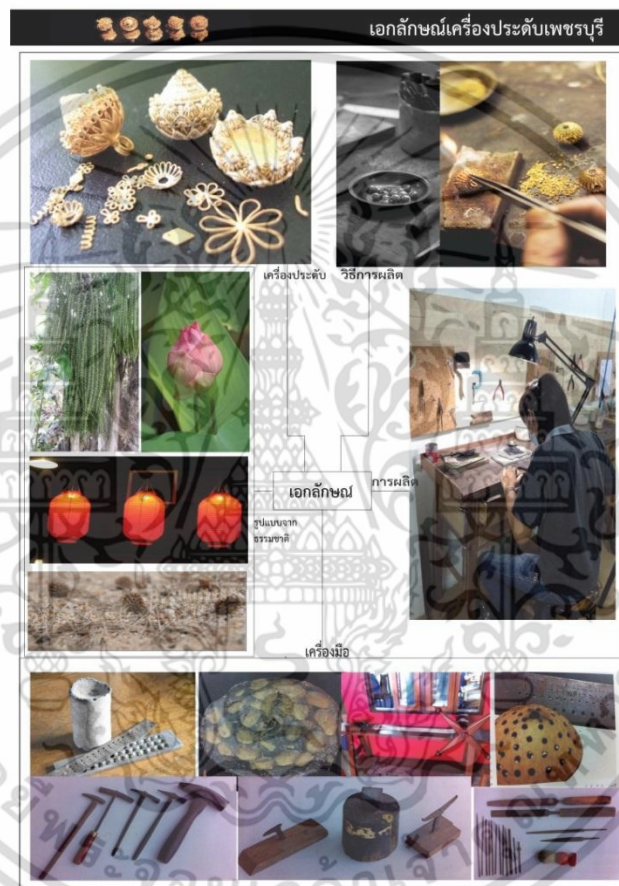
รูปทรงและลวดลายเครื่องประดับ	ช่างทองเพชรบุรี	ช่างทองสุโขทัย	ช่างถมนคร	ค่าความซ้ำกัน
1. สร้อยขี้ดมัน	/	/	-	-
2. สร้อยสี่เส้า	/	/	-	-
3. สร้อยหกเส้า	/	/	-	-
4. สร้อยแปดเส้า	/	/	-	-
5. ปะวะหล่ำ		-	-	-
6. ปะวะหล่ำทรงเครื่อง	/	-	-	-
7. ลูกสน	/	-	-	-
8. เต่าร้าง	/	-	-	-
9. ลูกไม้ปลายมือ	/	-	-	-
10. ดอกพิกุล	/	-	-	-
11. ดอกมะลิ	/	-	-	-
12. ก้านบัว	/	/	-	-
13. บัวสัตตบงกช (กระดุม)	/	-	-	-
14. บัวจกกล	/	-	-	-
15. มณฑป	/	-	-	-
16. ประจายาม	/	/	-	-
17. เสมา	/	/	-	-
18. ผีเสื้อ	/	/	-	-
19. พญานาค	/	/	-	-
20. มังกร	/	/	-	-
21. ตะขาบทรงเครื่อง	/	-	-	-
22. แหวนพิรอด	/	/	-	-
23. แหวนตะไบ	/	-	-	-

รูปทรงและลวดลายที่ใช้เพชรบุรีกับสุโขทัยมีรูปทรงและลวดลายที่คล้ายกันเป็นบางชนิดคือเป็นรูปทรงจากธรรมชาติที่ และใช้วิธีการถักและการสลักดุนที่เหมือนกัน ส่วนเครื่องถมนครไม่มีลวดลายและรูปทรงที่คล้ายกับเครื่องทองเพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบและการผลิตเครื่องประดับเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี สรุปได้ว่ารูปแบบของเครื่องประดับควรออกแบบให้คงเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรีไว้ สามารถสวมใส่ได้จริงในชีวิตประจำวันได้ เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้กับลูกค้าที่ชื่นชอบเครื่องประดับเพชรบุรี ออกแบบโดยการนำเอาจุดเด่นของลวดลายของเครื่องประดับแบบดั้งเดิมไว้ และคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยให้สามารถสวมใส่ได้ในหลายโอกาส รวมถึงวัสดุและกรรมวิธีการผลิต

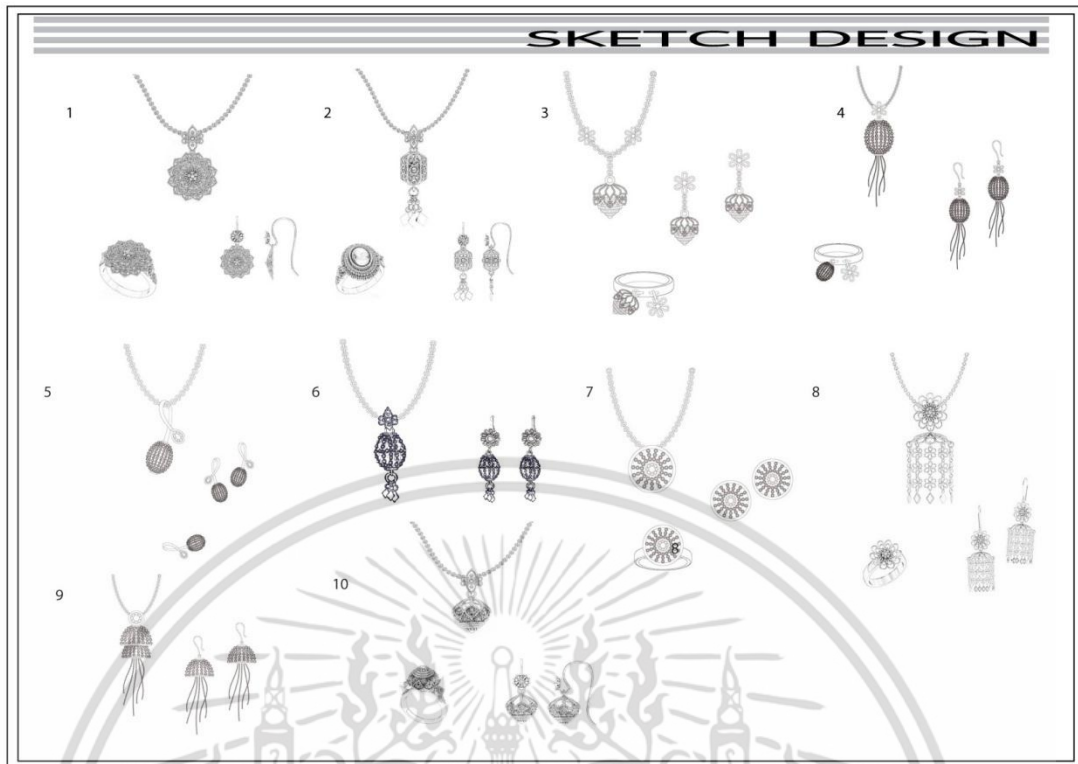

ภาพที่ 4.1 เอกลักษณ์เครื่องประดับเพชรบุรี

ภาพโดย :วรัญชลิย์ ทวีชัย 2556

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบและพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดยใช้แนวความคิดในการออกแบบจากรูปทรงและลวดลายจากธรรมชาติ มาใช้เป็นแรงบันดาลใจ รวมทั้งการดัดลวดปั่นเกลียวและไขปลา เป็นลวดลายที่ได้มาจากการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ โดยรูปแบบของงานเพชรบุรีจะมีเอกลักษณ์และจุดเด่นคือรูปทรงและลวดลายเลียนแบบจากธรรมชาติ เช่น ลูกสน เต่าร้าง ดอกพิกุล ไขปลา โดยการรีดทองเป็นเส้นแล้วดัดลวดลายต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดที่เป็นเอกลักษณ์ในการออกแบบและพัฒนาเครื่องประดับเพชรบุรีครั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.2 แบบร่างชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย 2556

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงการออกแบบตามตารางเมตริกสัมพันธ์

การออกแบบร่าง เพื่อหารูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดยใช้ทฤษฎีวิศวกรรมย้อนรอย โดยอาศัยหลักการออกแบบเครื่องประดับ (วิณะ จุฑะวิภาค 2545:73-113) นำมาสร้างเกณฑ์หลักการออกแบบเครื่องประดับ

ในการออกแบบครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีวิศวกรรมย้อนรอย มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์หารูปแบบในการออกแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดยการสร้างแบบร่าง แล้วนำมาตัดทอนด้วยเกณฑ์พิจารณาค่าน้ำหนักคะแนน โดยใช้หลักการออกแบบเครื่องประดับ 14 หลักการเพื่อหาค่าคะแนนที่อยู่ในระดับสูงและรองลงมาตามลำดับ นำเข้าสู่เกณฑ์การพิจารณาต่อไปโดยการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องเงินชาวเขาและผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตและการออกแบบเครื่องประดับ พิจารณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาแบบเครื่องประดับ โดยการสร้างตารางมีเกณฑ์ตัดสินค่าคะแนนดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 แสดงการพิจารณาารับระดับเพชรบุรี โดยใช้หลักการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย่อย

ตารางการกระจายหน้าที่การวิเคราะห์เชิงการออกแบบผลิตภัณฑ์

อ้างอิง : กระบวนการกระจายหน้าที่การวิเคราะห์เชิงการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยอาศัยหลักการกระจายหน้าที่ตามตารางเมทริกซ์

หลักการของ : วัฒนะ กุฑวิภาค การออกแบบเครื่องประดับ (2545:73-113)

- ★ มีความสอดคล้องมาก (3)
- มีความสอดคล้องปานกลาง (2)
- มีความสอดคล้องน้อย (1)

ชื่อ	หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์
1.	ความสวยงาม
2.	การจัดวางจุดขายที่ลงตัว
3.	ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน
4.	รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน
5.	ความประณีตของชิ้นงาน
6.	ตลาดและลูกค้ามีความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี
7.	รูปทรงและวัสดุมีความเหมาะสมในการใช้
8.	รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์
9.	ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ
10.	รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่
11.	เครื่องประดับมีความสอดคล้องต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่
12.	ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา
13.	สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส
14.	รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก
1.	Design Development 1.
2.	Design Development 2.
3.	Design Development 3.
4.	Design Development 4.
5.	Design Development 5.
6.	Design Development 6.
7.	Design Development 7.
8.	Design Development 8.
9.	Design Development 9.
10.	Design Development 10.
ขั้นตอนการพัฒนาในรูปแบบผลิตภัณฑ์	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.4 ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดยใช้แนวความคิดในการออกแบบจากลักษณะรูปแบบดั้งเดิมคือรูปทรงและลวดลายจากธรรมชาติ มาใช้ในการออกแบบร่างจำนวน 10 ชุด จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตัดทอนจำนวนรูปแบบชุดเครื่องประดับให้ลดลง โดยการสร้างตารางเพื่อพิจารณาให้ได้ผลออกมาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ โดยได้นำกรอบแนวคิดของ (วิวัฒน์ จูทะวิภาค 2545:73-113) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา 14 ข้อ ดังนี้ 1.ความสวยงาม 2.การจัดวางลวดลายที่ลงตัว 3.ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน 4.รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน 5.ความประณีตของชิ้นงาน 6.ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี 7.รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้ 8.รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์ 9.ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ 10.รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่ 11.เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่ 12.ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา 13.สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส 14.รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก

ภาพที่ 4.3 แบบร่างชุดเครื่องประดับเพชรบุรี แบบที่ 1-10

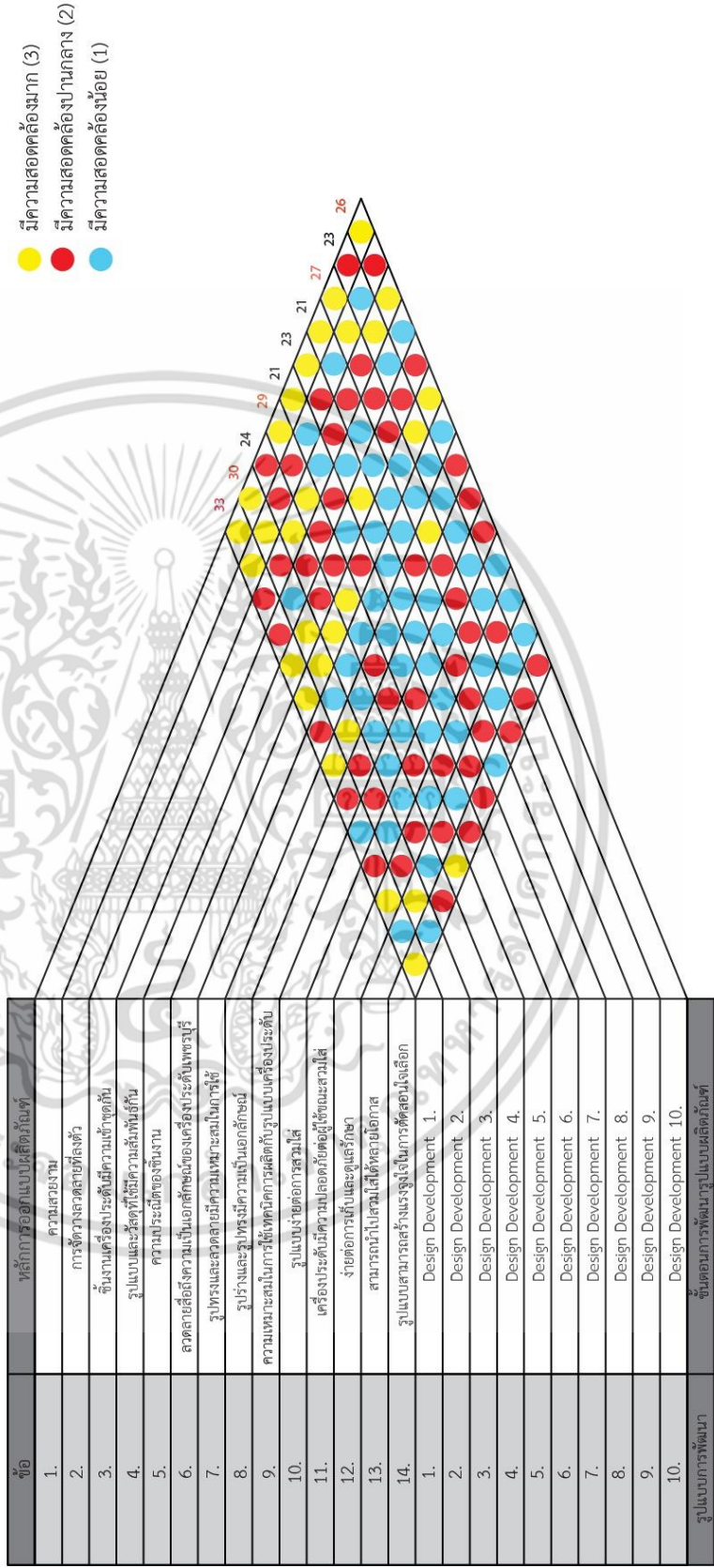
ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย 2556

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์รูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี 10 แบบ โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อน

ตารางการกระจายหน้าที่การวิเคราะห์เชิงการออกแบบผลิตภัณฑ์

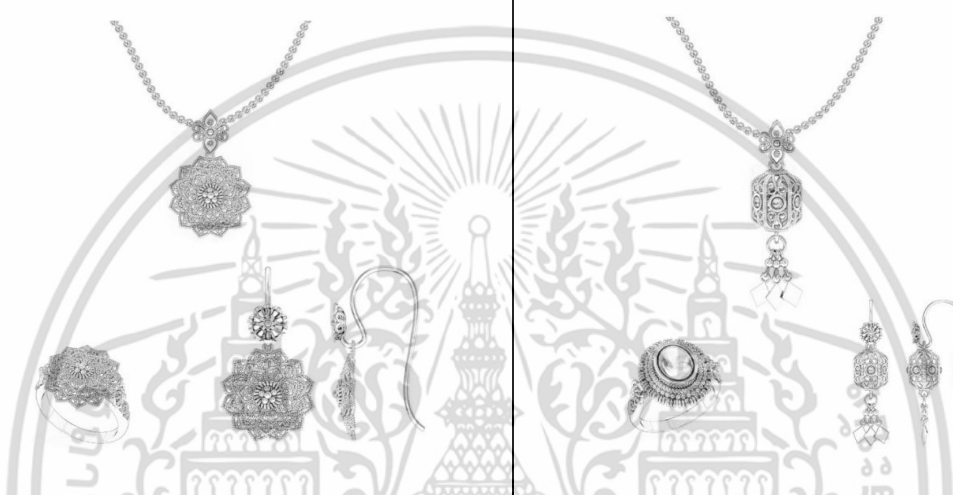

อ้างอิง : กระบวนการกระจายหน้าที่การวิเคราะห์เชิงการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยอาศัยหลักการออกแบบ จำนวน 14 หลักการในการวิเคราะห์ตามตารางเมตริกสัมพันธ์
หลักการของ : วัฒนะ จุฑวิภาค การออกแบบเครื่องประดับ (2545:73-113)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์สรุปลดัดทอนรูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 1-10 โดยใช้ทฤษฎีวิเคราะห์กรรมย่อนรอย พบว่า รูปแบบที่มีค่าคะแนนสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 มีค่า 33 คะแนน รูปแบบที่ 2 มีค่า 30 คะแนน รูปแบบที่ 4 มีค่า 29 คะแนน รูปแบบที่ 8 มีค่า 27 คะแนน รูปแบบที่ 10 มีค่า 26 คะแนน รูปแบบที่ 3 มีค่า 24 คะแนน รูปแบบที่ 6 และ 9 มีค่า 23 คะแนน และรูปแบบที่ 5 และ 7 มีค่า 21 คะแนน

ตารางที่ 4.6 แสดงการวิเคราะห์สรุปลดัดทอนรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

รูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี		
		
รูปแบบที่ 1 (หมายเลข 1)		รูปแบบที่ 2 (หมายเลข 2)
		
รูปแบบที่ 3 (หมายเลข 4)	รูปแบบที่ 4 (หมายเลข 8)	รูปแบบที่ 5 (หมายเลข 10)

จากตารางที่ 4.6 แสดงการวิเคราะห์ผลสรุปการดัดทอนรูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี จำนวน 10 รูปแบบให้เหลือเพียง 5 รูปแบบ โดยใช้ทฤษฎีวิเคราะห์กรรมย่อนรอย พบว่า รูปแบบชุดเครื่องประดับที่มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการออกแบบเครื่องประดับ ได้แก่ รูปแบบชุดเครื่องประดับหมายเลข 1, 2, 4, 8 และ 10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.4 ผลการออกแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ได้มีการศึกษาถึงเอกลักษณ์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบและพัฒนาเครื่องประดับ โดยสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการออกแบบเครื่องประดับ และใช้ทฤษฎีวิศวกรรมย้อนรอยในการตัดทอนรูปแบบชุดเครื่องประดับให้เหลือจำนวน 5 รูปแบบ นำไปเขียนโปรแกรม 3 มิติด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อให้รูปแบบเครื่องประดับมีความสมจริงมากที่สุด จากนั้นนำรูปแบบที่ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการผลิตและการออกแบบเครื่องประดับประเมินผล ดังนี้

ภาพที่ 4.4 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 1

ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลิย์ ทวีชัย 2556

จากรูปแบบที่ 1 ผู้วิจัยได้ออกแบบชุดเครื่องประดับชิ้นนี้เป็นรูปทรงที่ได้แรงบันดาลใจมาจากดอกบัวสดตบงกช ซึ่งหมายถึงความศรัทธาความสงบ และความสง่างาม โดยใช้เทคนิคในการทำแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนของฐานเริ่มจากนำลวดทองขนาดเล็กมาทำโครงแล้วตัดลายใส่ ส่วนปลายจะใช้ลวดสปริงสร้างลายเป็นชั้นวางทับยอดด้วยไขปลา เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเฉพาะและเอกลักษณ์ของงานเครื่องประดับเพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.5 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 2

ภาพลายเส้นโดย : วรวิชัย ทีวีชัย 2556

จากภาพรูปแบบที่ 2 ผู้วิจัยออกแบบชุดเครื่องประดับโดยได้แรงบันดาลใจจากรูปแบบโคมจิ้น โดยมีความเชื่อว่า โคมไฟให้ความสว่างไสวเปรียบประดุจความก้าวหน้า ความเจริญรุ่งเรือง มีลักษณะเด่นที่รูปทรงกระบอกโปร่งหกเหลี่ยม ใช้ลวดตัดเกลียวมาตัดเป็นกลีบดอกประดับเกสรด้วยพลอยสีแดงเพื่อเพิ่มความโดดเด่นให้กับชิ้นงาน เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเฉพาะของงานเครื่องทองเพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.6 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 3

ภาพถ่ายเส้นโดย : วรวิชัย ทวีชัย 2556

จากภาพรูปแบบที่ 3 ผู้วิจัยออกแบบชุดเครื่องประดับชุดนี้ โดยได้แรงบันดาลใจจากลูกสนทะเล ซึ่งเป็นลวดลายที่ได้จากธรรมชาติและสื่อถึงความฉลาดหลักแหลม เครื่องประดับชิ้นนี้จะใช้เทคนิคการทำโดยใช้โคลงลวดขนาดเล็กมาหยักเป็นลายดอกพิกุลและใช้ไขปลาขนาดเล็กเชื่อมต่อเป็นดอกพิกุลขนาดเล็ก แต่ส่วนปลายจะใช้ลวดปั่นเกลียวห้อยเป็นระย้าเพื่อให้ชิ้นงานดูพลิ้วไหว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.7 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 4

ภาพถ่ายเส้นโดย : วรวิชัย ทวีชัย 2556

จากภาพรูปแบบที่ 4 ผู้วิจัยออกแบบชุดเครื่องประดับชุดนี้ เครื่องประดับชิ้นนี้เป็นลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจากวงของผลต้นเต่าร้างซึ่งเป็นลวดลายที่ได้จากธรรมชาติซึ่งเป็นพืชที่มีลักษณะคล้ายหมากไทยเครื่องประดับชิ้นนี้จะให้ความรู้สึกพลิ้วไหว เช่นเดียวกับใบเต่าร้างต้องลม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.8 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 5

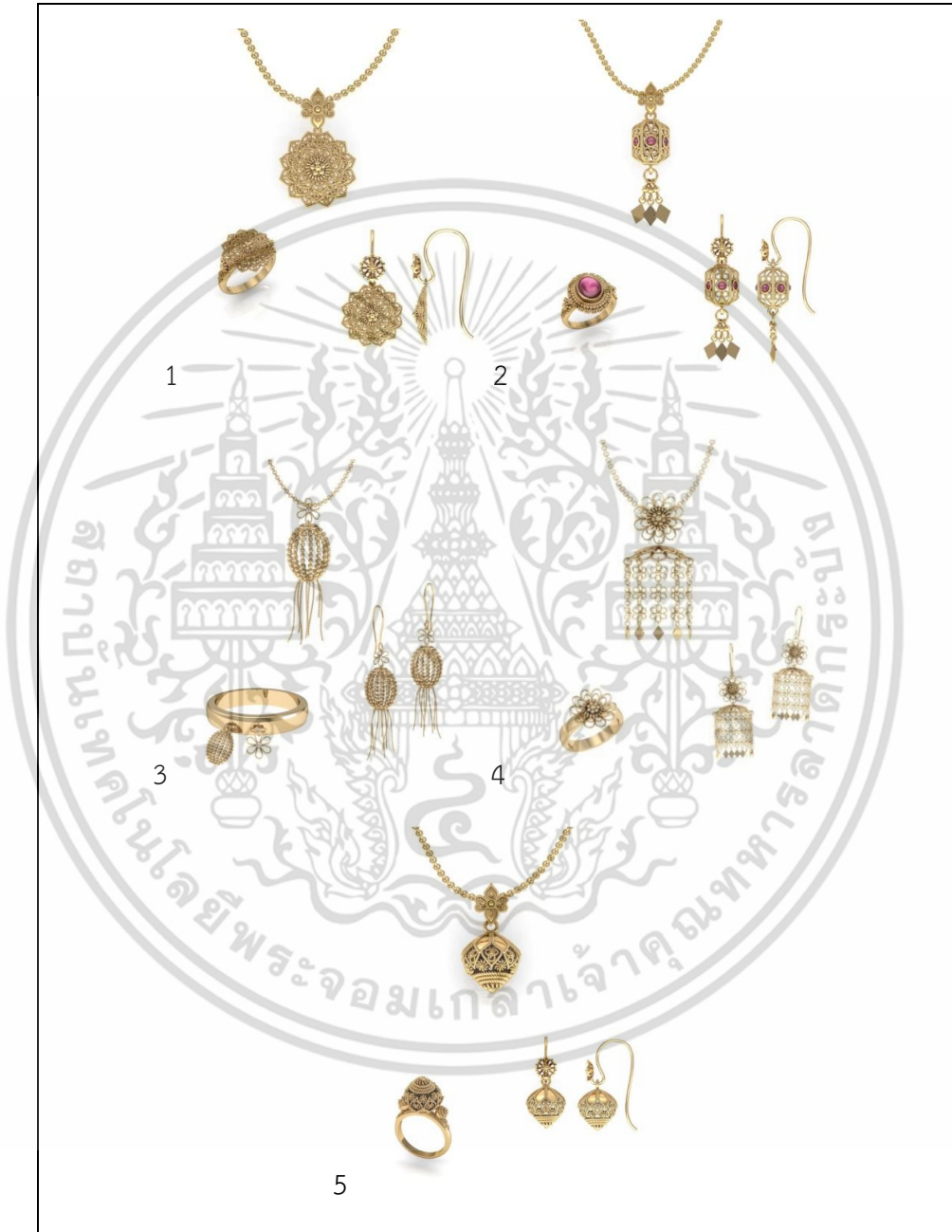
ภาพลายเส้นโดย : วรัญชลีย์ ทวีชัย 2556

จากรูปแบบที่ 5 ผู้วิจัยได้ออกแบบชุดเครื่องประดับชิ้นนี้เป็นรูปทรงที่ได้มาจากดอกบัว สัตตบงกช ซึ่งหมายถึงความศรัทธาความสงบ และความสง่างาม โดยใช้เทคนิคในการทำแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนของฐานเริ่มจากนำลวดทองขนาดเล็กมาทำโครงแล้วตัดลายใส่ ส่วนปลายจะใช้ลวดสปริง สร้างลายเป็นชั้นๆ เป็นชิ้นงานที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของงานเครื่องประดับเพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.5 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินการออกแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรีที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาใหม่ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการผลิตเครื่องประดับ โดยได้ผลการประเมินดังนี้

ภาพที่ 4.9 รูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรีทั้ง 5 แบบ
ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย 2556

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์แบบประเมินการออกแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการผลิตเครื่องประดับการออกแบบและผลิตเครื่องประดับ

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ระดับความคิดเห็นรูปแบบที่ 1	
		(n=6)	
		\bar{X}	S.D.
1.	ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ	4.33	0.51
2.	ความเหมาะสมของขนาดเครื่องประดับ	4.50	0.54
3.	การจัดวางลวดลายที่ลงตัว	4.50	0.54
4.	ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน	4.83	0.40
5.	รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน	4.33	0.51
6.	ความประณีตของชิ้นงาน	4.33	0.51
7.	รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก	4.33	0.51
8.	ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี	4.66	0.51
9.	การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว	5.00	0.00
10.	รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้	4.33	0.51
11.	การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม	4.00	0.00
12.	รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์	4.50	0.54
13.	ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว	4.33	0.51
14.	ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ	4.16	0.40
15.	รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่	4.66	0.51
16.	รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่	4.33	0.51
17.	เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่	4.66	0.51
18.	ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา	4.16	0.40
19.	สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส	4.50	0.54
ค่าเฉลี่ยรวม		4.54	0.12
ระดับความเหมาะสม		มากที่สุด	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ระดับความคิดเห็นรูปแบบที่ 2	
		(n=6)	
		\bar{X}	S.D.
1.	ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ	3.50	1.00
2.	ความเหมาะสมของอัญมณีที่ใช้	3.33	0.52
3.	การจัดวางลวดลายที่ลงตัว	3.67	1.00
4.	ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน	4.00	0.89
5.	รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน	3.67	0.82
6.	ความประณีตของชิ้นงาน	4.17	0.75
7.	รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก	4.00	0.63
8.	ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี	3.50	0.55
9.	การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว	3.83	0.75
10.	รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้	3.17	0.75
11.	การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม	3.83	0.75
12.	รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์	3.33	0.82
13.	ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว	3.67	0.82
14.	ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ	3.67	0.52
15.	รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่	3.00	0.63
16.	รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่	3.50	0.55
17.	เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่	3.33	1.00
18.	ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา	3.50	0.84
19.	สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส	3.50	0.55
ค่าเฉลี่ยรวม		3.59	0.16
ระดับความเหมาะสม		มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ระดับความคิดเห็นรูปแบบที่ 3	
		(n=6)	
		\bar{X}	S.D.
1.	ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ	3.00	0.63
2.	ความเหมาะสมของอัญมณีที่ใช้	3.16	0.75
3.	การจัดวางลวดลายที่ลงตัว	3.33	0.51
4.	ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน	3.83	0.75
5.	รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน	3.16	0.98
6.	ความประณีตของชิ้นงาน	3.00	0.63
7.	รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก	3.50	0.54
8.	ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี	3.16	0.75
9.	การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว	3.33	0.51
10.	รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้	3.66	0.51
11.	การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม	3.83	0.75
12.	รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์	3.83	0.75
13.	ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว	3.33	0.51
14.	ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ	3.66	0.51
15.	รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่	3.00	0.89
16.	รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่	3.00	0.00
17.	เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่	3.66	0.51
18.	ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา	3.33	0.81
19.	สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส	3.16	0.40
ค่าเฉลี่ยรวม		3.36	0.15
ระดับความเหมาะสม		ปานกลาง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ระดับความคิดเห็นรูปแบบที่ 4	
		(n=6)	
		\bar{X}	S.D.
1.	ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ	4.00	0.00
2.	ความเหมาะสมของขนาดเครื่องประดับ	3.33	0.51
3.	การจัดวางลวดลายที่ลงตัว	3.33	1.00
4.	ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน	3.33	0.51
5.	รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน	3.66	0.81
6.	ความประณีตของชิ้นงาน	3.16	0.75
7.	รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก	3.83	0.40
8.	ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี	3.50	0.54
9.	การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว	3.83	0.75
10.	รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้	3.83	0.75
11.	การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม	3.83	0.75
12.	รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์	3.33	0.81
13.	ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว	3.16	0.75
14.	ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ	3.66	0.51
15.	รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่	3.00	0.63
16.	รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่	3.50	0.54
17.	เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่	3.33	1.00
18.	ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา	3.33	0.51
19.	สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส	3.50	0.54
ค่าเฉลี่ยรวม		3.50	0.08
ระดับความเหมาะสม		ปานกลาง	

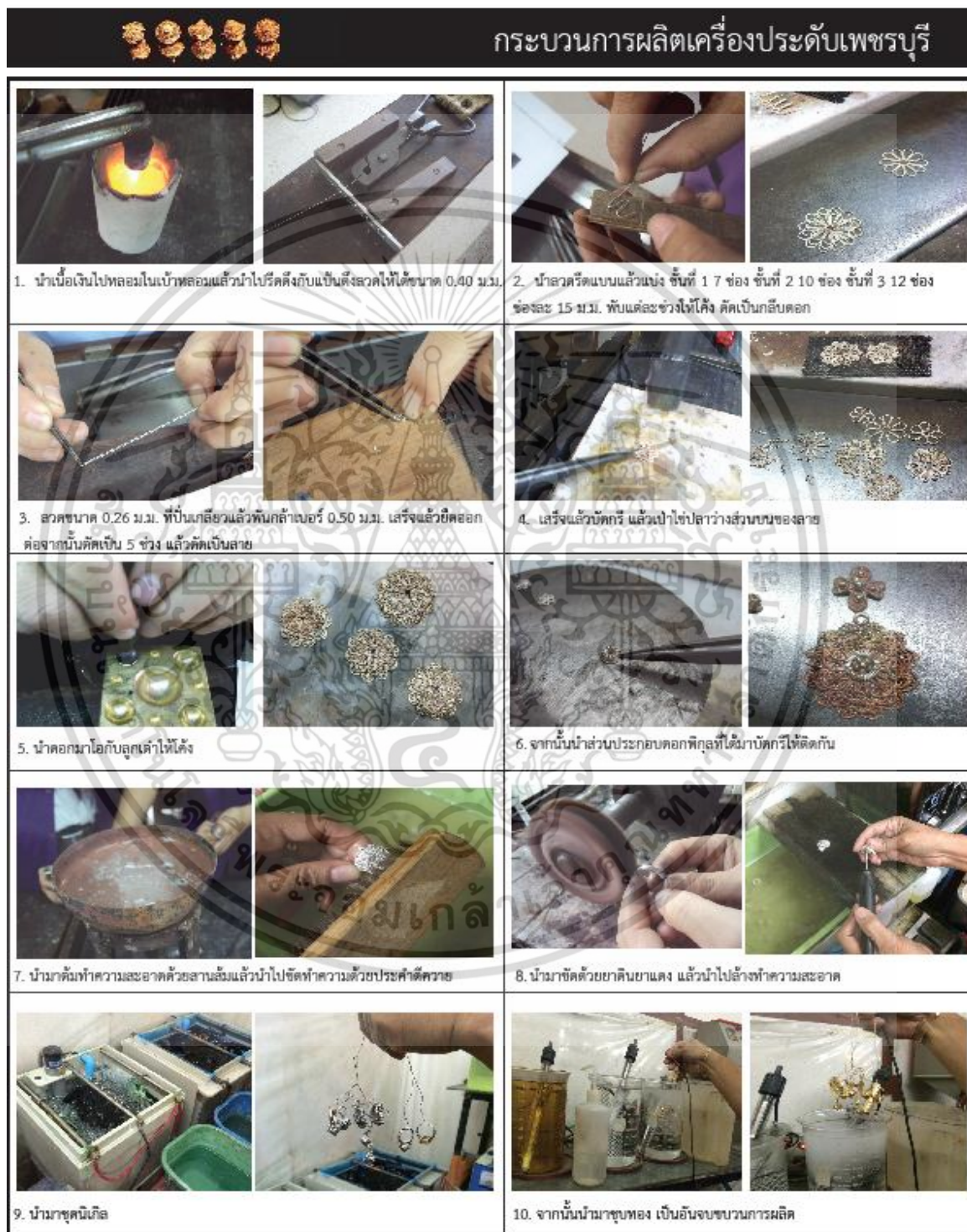
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ระดับความคิดเห็นรูปแบบที่ 5	
		(n=6)	
		\bar{X}	S.D.
			
1.	ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ	4.66	0.51
2.	ความเหมาะสมของขนาดเครื่องประดับ	3.33	0.51
3.	การจัดวางลวดลายที่ลงตัว	3.50	0.54
4.	ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน	3.66	0.81
5.	รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน	3.66	0.81
6.	ความประณีตของชิ้นงาน	3.83	0.75
7.	รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก	3.66	0.51
8.	ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี	3.83	0.75
9.	การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว	3.00	0.089
10.	รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้	3.33	0.51
11.	การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม	3.50	0.54
12.	รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์	3.50	1.00
13.	ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว	3.16	0.75
14.	ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ	3.33	0.81
15.	รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่	4.00	0.89
16.	รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่	3.83	0.40
17.	เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่	3.16	0.75
18.	ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา	3.66	0.51
19.	สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส	3.83	0.75
ค่าเฉลี่ยรวม		3.63	0.09
ระดับความเหมาะสม		มาก	

จากการประเมินรูปแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการผลิตเครื่องประดับ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ชุดเครื่องประดับเพชรบุรีรูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}=4.54$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.12) รองลงมาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คือ รูปแบบที่ 5 ($\bar{X}=3.63$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.=0.09$) รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 ($\bar{X}=3.59$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.=0.16$) รองลงมาคือ รูปแบบที่ 4 ($\bar{X}=3.50$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.=0.08$) และรูปแบบที่ 3 ($\bar{X}=3.36$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.=0.15$) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.10 กระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี

เอกสารนี้ภาพโดย : วรวิชัย ตรีชัย 2558 งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.11 ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

ภาพโดย : วรณชลิย์ ทวีชัย 2558

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และ ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรีที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาใหม่ ประเมินตามแบบมาตรฐานประเมินค่าระดับ (Rating Scale) โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญด้าน การออกแบบ เครื่องประดับ		ผู้ผลิต เครื่องประดับ เพชรบุรี	
		(n=3)		(n=3)	
1.	ด้านความสวยงาม	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
	1. ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ	5.00	0.00	5.00	0.00
	2. ความเหมาะสมของขนาดเครื่องประดับ	4.66	0.58	4.00	1.00
	3. การจัดวางลวดลายที่ลงตัว	4.00	0.00	3.33	0.58
	4. ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน	4.00	1.00	3.33	0.58
	5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน	4.00	0.00	3.67	0.58
	6. ความประณีตของชิ้นงาน	4.67	0.58	4.33	1.00
	7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก	4.66	0.58	4.00	1.00
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.43	0.39	3.95	0.37
	ระดับความเหมาะสม	มาก		มาก	
2.	ด้านความคิดสร้างสรรค์	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
	1. ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี	4.66	0.58	4.67	0.58
	2. การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว	3.66	0.58	3.33	0.58
	3. รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้	4.33	0.58	4.67	0.58
	4. การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม	5.00	0.00	5.00	0.00
	5. รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์	4.66	0.58	5.00	0.00
	6. ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว	3.66	0.58	4.67	0.58
	7. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคกับรูปแบบเครื่องประดับ	4.66	0.58	4.00	1.00
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.38	0.22	4.48	0.36
	ระดับความเหมาะสม	มาก		มาก	
3.	ด้านประโยชน์ใช้สอย	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
	1. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่	5.00	0.00	4.67	0.58
	2. รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่	4.33	0.58	4.00	0.00
	3. เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่	4.33	0.58	3.33	0.58
	4. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา	4.33	0.58	3.67	0.58
	5. สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส	4.67	0.58	4.00	1.00
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.53	0.26	3.93	0.36
ระดับความเหมาะสม	มากที่สุด		มาก		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญด้าน การออกแบบ เครื่องประดับ		ผู้ผลิต เครื่องประดับ เพชรบุรี	
		(n=3)		(n=3)	
	สรุปผลความพึงพอใจผู้เชี่ยวชาญและผู้ผลิตที่มีต่อชุดชุด เครื่องประดับเพชรบุรี	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.44	0.29	4.14	0.35
	ระดับความเหมาะสม	มาก		มาก	

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและ
ผู้ผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี พบว่า

ด้านผู้เชี่ยวชาญด้านออกแบบ พบว่า ด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจในระดับมาก
($\bar{x}=4.43$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.39) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความ
สวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ ($\bar{x}=5.00$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.00)

ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}=4.38$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.=0.22) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม
($\bar{x}=5.00$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.00)

ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.53$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.=0.26) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่ ($\bar{x}=5.00$) ส่วนค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.00)

สรุปผลวิเคราะห์ความพึงพอใจกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับ ที่มีต่อ
ผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}=4.44$) ส่วนค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.=0.29)

ด้านผู้ผลิตเครื่องประดับเพชรบุรีพบว่า ด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจในระดับมาก
($\bar{x}=3.95$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.37) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความ
สวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ ($\bar{x}=5.00$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.00)

ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}=4.48$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.=0.36) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสมและ
รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์ ($\bar{x}=5.00$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.00)

ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=3.93$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.=0.36) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่ ($\bar{x}=4.67$) ส่วนค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.58)

สรุปผลวิเคราะห์ความพึงพอใจกลุ่มผู้ผลิตเครื่องประดับเพชรบุรีที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุด
เครื่องประดับเพชรบุรี มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(S.D.=0.35)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

ลำดับ	เกณฑ์การประเมิน	ผู้บริโภค (n=100)	
1.	ด้านความสวยงาม	\bar{x}	S.D.
	1. ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ	4.24	0.87
	2. ความเหมาะสมของขนาดเครื่องประดับ	3.98	0.92
	3. การจัดวางลวดลายที่ลงตัว	4.12	0.91
	4. ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน	4.00	0.93
	5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน	4.03	0.96
	6. ความประณีตของชิ้นงาน	4.16	0.90
	7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก	4.11	0.90
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	0.91
	ระดับความเหมาะสม	มาก	
2.	ด้านความคิดสร้างสรรค์	\bar{x}	S.D.
	1. ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี	4.50	0.60
	2. การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว	3.34	0.92
	3. รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้	3.93	0.88
	4. การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม	4.42	0.66
	5. รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์	4.39	0.60
	6. ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว	4.18	0.85
	7. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ	4.08	0.82
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.12	0.76
	ระดับความเหมาะสม	มาก	
3.	ด้านประโยชน์ใช้สอย	\bar{x}	S.D.
	1. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่	4.07	0.89
	2. รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่	4.01	0.96
	3. เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่	3.88	1.00
	4. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา	3.94	0.97
	5. สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส	3.98	0.98
	ค่าเฉลี่ยรวม	3.97	0.96
ระดับความเหมาะสม	มาก		
สรุปผลความพึงพอใจผู้บริโภคที่มีต่อชุดเครื่องประดับชาวเขาเผ่าม้ง		\bar{x}	S.D.
ค่าเฉลี่ยรวม		4.07	0.87
ระดับความเหมาะสม		มาก	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มผู้บริโภครที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ประเมินโดยกลุ่มผู้บริโภครจากร้านจำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรี จำนวน 100 คน พบว่าด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.91) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ ($\bar{x}=4.24$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.87)

ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}=4.12$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.76) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี ($\bar{x}=4.50$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.60)

ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}=3.97$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.96) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่ ($\bar{x}=4.07$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.89)

สรุปผลวิเคราะห์ความพึงพอใจกลุ่มผู้บริโภคร ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}=4.07$) ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.=0.87)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรีเพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ ซึ่ง ผู้วิจัย ได้สรุปผลของการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนตามวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย ดังนี้

5.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี ซึ่งได้ผลจากการศึกษา ดังนี้

การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรีเพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ สรุปว่ารูปแบบรูปร่าง รูปทรงและลวดลาย ส่วนมากเป็นลวดลายจากธรรมชาติธรรมชาติเช่น ลูกสนดอกพิกุลไขปลา สิ่งรอบตัวในชีวิตประจำวัน หรือขึ้นอยู่กับการทำของลูกค้า ในปัจจุบันร้านผู้ผลิตและจำหน่ายส่วนใหญ่ไม่ได้มีการออกแบบเพิ่มเติมส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบที่นำมาปรับปรุงเพิ่มเติมมากกว่า ส่วนวัสดุและวิธีการผลิต มีทั้งทอง เงิน นาค และอัญมณี โดยใช้กรรมวิธีการรีดทองเป็นเส้นแล้วดัดลวดลายต่างๆ ต้องทำทีละส่วนประกอบด้วยมือผลิตได้ครั้งละเพียงครั้งละชิ้น ซึ่งสื่อให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี

ผลจากการวิเคราะห์ ด้านสกุลช่างทอง พบว่าลวดลายของเครื่องประดับทั้ง 3 สกุลช่าง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว วัสดุที่ใช้คล้ายกัน คือ เงินและทอง มีกรรมวิธีการผลิตที่แตกต่างกัน เช่น เครื่องประดับเพชรบุรีเป็นงานดัดลวด เครื่องประดับสุโขทัยเป็นงานลงยาสี และเครื่องถมนครเป็นงานถมเงินถมทอง สามารถแยกความแตกต่างของแต่ละสกุลช่างได้เทคนิคในการผลิต ในส่วนรูปทรงและลวดลายที่ใช้เพชรบุรีกับสุโขทัยมีรูปทรงและลวดลายที่คล้ายกันเป็นบางชนิดคือเป็นรูปทรงจากธรรมชาติที่ และใช้วิธีการถักและการสลักดูที่เหมือนกัน ส่วนเครื่องถมนครไม่มีลวดลายและรูปทรงที่คล้ายกับเครื่องทองเพชรบุรี

5.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรีในเชิงอนุรักษ์

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบและการผลิตเครื่องประดับเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี สรุปได้ว่ารูปแบบของเครื่องประดับควรออกแบบให้คงเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรีไว้ สามารถสวมใส่ได้จริงในชีวิตประจำวันได้ เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้กับลูกค้าที่ชื่นชอบเครื่องประดับเพชรบุรี ออกแบบโดยการนำเอาจุดเด่นของลวดลายของเครื่องประดับแบบดั้งเดิมไว้ และคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยให้สามารถสวมใส่ได้ในหลายโอกาส รวมถึงวัสดุและกรรมวิธีการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ด้วยทฤษฎี วิศวกรรมย้อนรอย โดยใช้หลักการออกแบบเครื่องประดับ (วัณณะ จุฑะวิภาค 2545:73-113) นำมาสร้างเกณฑ์หลักการออกแบบเครื่องประดับ พบว่า การวิเคราะห์สรุปผลตัดทอนรูปแบบชุดเครื่องประดับ พบว่า เมื่อพิจารณาแล้วตัดทอนผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับที่มีความน่าสนใจ และสอดคล้องกับกรอบแนวคิดจำนวน 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบชุดเครื่องประดับหมายเลข 1,2,4,8 และ 10

3. ผลการวิเคราะห์แบบประเมินการออกแบบชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ประเมินโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการผลิตเครื่องประดับโดยรวมพบว่าความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ทั้ง 5 รูปแบบ โดยรวม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบที่ 5 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 4 และรูปแบบที่ 3 ตามลำดับ

5.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับและผู้ผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี พบว่า

1. ด้านผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสวยงามมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่

2. ด้านผู้ผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสวยงามมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสมและรูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์ ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่

3. ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจกลุ่มผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ประเมินโดยกลุ่มผู้บริโภคจากร้านจำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรี จำนวน 100 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสวยงาม มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี ด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การศึกษามีปัญหาเครื่องทองเพชรบุรี จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยตลอดจนการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเพชรบุรี สามารถอภิปรายผลของการวิจัยได้ว่า เครื่องประดับเพชรบุรี มีรูปร่างรูปทรงและลวดลาย ส่วนมากเป็นลวดลายจากธรรมชาติ ธรรมชาติ เช่น ลูกสน ดอกพิกุล ไชปลา ดอกบัว วัสดุและวิธีการผลิต มีทั้งทอง เงิน นาค และอัญมณี โดยใช้กรรมวิธีการรีดทองเป็นเส้นแล้วตัดลวดลายต่างๆ ต้องทำที่ละส่วนประกอบด้วยมือผลิตได้ครั้งละเพียงครั้งละชิ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ (วัฒนะ จุฑะวิภาต 2535: 3) ศิลปหัตถกรรมของช่างทองเมืองเพชร กระบวนการสร้างสรรค์ทองรูปพรรณในแง่วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ วิธีการทำ รูปแบบและลวดลายของทองรูปพรรณ รวมทั้งศึกษาถึงวิธีการถ่ายทอดความรู้วิชาช่างทอง และแนวทางการดำรงรักษาสืบทอดฝีมือทำทองรูปพรรณของช่างสกุลเพชรบุรี

2. ขั้นตอนพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรีเชิงอนุรักษ์ สามารถอภิปรายผลได้ว่า ผู้วิจัยได้ออกแบบผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ตามกรอบแนวความคิดทางด้านการอนุรักษ์ของ (วัฒนะ จุฑะวิภาต 2535: 3) โดยการนำเอาจุดเด่นของลวดลายของเครื่องประดับแบบดั้งเดิมไว้ และทำการสรุปผลตัดทอนรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับ สอดคล้องกับ (วัฒนะ จุฑะวิภาต 2545:73-113) เรื่องการออกแบบเครื่องประดับ กล่าวไว้ว่า แม้ลักษณะเด่นของงานออกแบบเครื่องประดับจะเน้นความสวยงามประการแรก หากแต่เรื่องหน้าที่ใช้สอย ความทนทาน ก็เป็นสิ่งที่นักออกแบบควรคำนึงถึงด้วยเช่นกัน การออกแบบที่ดีต้องวางโครงสร้างของงานอย่างพอดีเลือกใช้วัสดุให้ตรงกับแบบและลวดลายและหน้าที่ใช้สอยและความทนทานของวัสดุที่ใช้ให้ความสัมพันธ์ และสอดคล้องกับ (วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ 2526:71) เรื่องศิลปะเครื่องประดับ กล่าวไว้ว่า การออกแบบเครื่องประดับในปัจจุบันเน้นเรื่องความเรียบง่ายของรูปทรง ออกแบบให้สัมพันธ์กับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และลักษณะของเครื่องประดับที่ดี ต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างวัสดุ มีความสวยงามนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง สามารถดัดแปลงใช้ในกรณีอื่นๆได้ตามความเหมาะสม

3. ขั้นตอนประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภค สามารถอภิปรายผลได้ว่า การวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจ ของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ตามกรอบแนวคิดด้านการออกแบบเครื่องประดับ (วัฒนะ จุฑะวิภาต. 2545:73-113) พบว่า ความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องประดับและผู้ผลิตเครื่องประดับเพชรบุรีที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับ มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจ ด้านความสวยงามมากที่สุด ในด้านกลุ่มผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี ประเมินโดยกลุ่มผู้บริโภคจากร้านจำหน่ายเครื่องประดับเพชรบุรี จำนวน 100 คน ทั้ง 3 ด้าน พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก ด้านความสวยงาม ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรีและด้านประโยชน์ใช้สอย มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ รูปแบบง่ายต่อการสวม โดยสอดคล้องกับ (วัฒนะ จุฑะวิภาต. 2545:73-113) เรื่องหลักการออกแบบเครื่องประดับ กล่าวไว้ว่า ความงามเป็นเรื่องมุมมองของแต่ละคน และศิลปะการทำเครื่องประดับสามารถบันทึกวัฒนธรรมและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาภูมิปัญญาการทำเครื่องทองเพชรบุรี
2. ควรมีการศึกษาและเก็บข้อมูลใหม่ๆ เพิ่มเติม เพื่อการพัฒนา เครื่องประดับ ให้ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภค
3. การออกเครื่องประดับ จะต้องทราบข้อจำกัดของวัสดุที่จะนำมาออกแบบพร้อมด้วยแนวทางการออกแบบต้องคำนึงถึงปัจจัยในการผลิตและวัสดุที่เกี่ยวข้อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาลักษณะงานช่างทองที่บ้านกับงานช่างทองในวัง เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการทำงาน
2. ควรการศึกษาในเรื่องการสืบทอดและลักษณะงานจากสกุลช่างทองต่างๆ เช่น สกุลช่างทองในภาคเหนือ สกุลช่างทองในภาคอีสาน สกุลช่างทองในภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์งานเครื่องทองในประเทศไทย
3. ควรมีการส่งเสริมให้เครื่องทองเมืองเพชรบุรีเป็นสินค้าหัตถกรรมที่สำคัญอภัยบ่งบอกถึงภูมิปัญญาของชาวเพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. 2553. **คู่มือพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจด้านอัญมณีและเครื่องประดับไทยเชิงอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น(ทองคำ)**
- กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม .2553. **งานช่างพื้นฐาน**.กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์
- วิกิพีเดียจังหวัดเพชรบุรี สืบค้นข้อมูล 10/11/2556 <http://th.wikipedia.org/wiki/>
- วัฒน์ จุฑะวิภาต.2535. **ศิลปหัตถกรรมของช่างทองเมืองเพชร:ความเป็นมาและสภาพปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป
- วัฒน์ จุฑะวิภาต.2545.**การออกแบบเครื่องประดับ**.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒน์ จุฑะวิภาต.2548. **ศิลปหัตถกรรมทองลายโบราณของช่างทองสุโขทัย**
- วรรณรัตน์ อินทร์อำ .2534. **ศิลปะเครื่องประดับ**.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- วรรณรัตน์ ตั้งเจริญ. 2545.**การออกแบบเครื่องประดับสมัยกรุงศรีอยุธยา**.กรุงเทพฯ:สันติศิริ.
- ศูนย์ข้อมูลอัญมณีและเครื่องประดับสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ (องค์การมหาชน) .2556.**การส่งออกเครื่องประดับ**.กรมส่งเสริมการส่งออก
- ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ(องค์การมหาชน) .2557. **ครุศิลป์ของแผ่นดิน4**. กรุงเทพฯ สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี สืบค้นข้อมูล 10/11/2556 <http://www.phetchaburi.go.th/index2>
- สมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับ.2541. **การตกแต่งตัวเรือนเครื่องประดับ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สมชาย เอี่ยมผ่อง. 2548 . **การศึกษาและพัฒนารูปแบบเครื่องประดับรูปพรรณอัญมณีไทย**. กรุงเทพฯ. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 34 **เรื่องที่ 4 เครื่องประดับ** :สืบค้นข้อมูล 10/1/2557 <http://kanchanapisek.or.th/>
- สถาบันวิจัยและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม.สกุลช่างเพชรบุรี.สืบค้นข้อมูล 20/11/2556 <http://research.pbru.ac.th>
- หลักการออกแบบเครื่องประดับ** สืบค้นข้อมูล 16/11/2556 <http://www.inattt.com/2010>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ภาคผนวก ค ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในการวิจัย

ภาคผนวก ง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เบื้องต้น

ภาคผนวก จ ผลการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ ๓๔๒๗

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน คุณเนื่อง แผงสีต้า

ด้วย นางสาวรณชลิย์ ทวีชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง เครื่องทองเพชรบุรี ขอข้อมูลเกี่ยวกับการ
ผลิตเครื่องประดับ ขอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องทองเพชรบุรี และขอถ่ายภาพขณะสัมภาษณ์ วิธีการทำ
ขั้นตอนการทำเครื่องประดับ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา
ภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรีเพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับ”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๑๑๒-๑๐๘๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 3427

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

✓ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน คุณมณฑา แผงสีดา

ด้วย นางสาวรัชชชีย์ ทวีชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง เครื่องทองเพชรบุรี ขอข้อมูลเกี่ยวกับการ
ผลิตเครื่องประดับ ขอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องทองเพชรบุรี และขอถ่ายภาพขณะสัมภาษณ์ วิธีการทำ
ขั้นตอนการทำเครื่องประดับ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา
ภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรีเพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับ”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒-๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๑๑๒-๑๐๘๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 3427

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน คุณกิตติพร นาใจดี

ด้วย นางสาววรัญชลิย์ ทวีชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง เครื่องทองเพชรบุรี ขอข้อมูลเกี่ยวกับการ
ผลิตเครื่องประดับ ขอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องทองเพชรบุรี และขอถ่ายภาพขณะสัมภาษณ์ วิธีการทำ
ขั้นตอนการทำเครื่องประดับ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา
ภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรีเพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับ”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๑๒-๑๐๘๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/3578

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๐ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน อาจารย์มิ่งคล สารพวงศ

ด้วย นางสาวรัฐชลิษฐ์ ทวีชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง การผลิตและการออกแบบ ขอข้อมูล
เกี่ยวกับการผลิตและการออกแบบ ขอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ และขอถ่ายภาพขณะ
สัมภาษณ์ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาภูมิปัญญาเครื่อง
ทองเพชรบุรีเพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับ”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๑๑๒-๑๐๘๑

อ.คล ใน อ.มอญ/๑๖๖๕

รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์
คณบดีฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 3578

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๑๐ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน อาจารย์นิพนธ์ ยอดคำปัน

ด้วย นางสาวรัฐชลิย์ ทวีชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง การผลิตและการออกแบบ ขอข้อมูล
เกี่ยวกับการผลิตและการออกแบบ ขอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ และขอถ่ายภาพขณะ
สัมภาษณ์ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาภูมิปัญญาเครื่อง
ทองเพชรบุรีเพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับ”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๑๑๒-๑๐๘๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/๓๔๒๗

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๒ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษา

เรียน อาจารย์อาทร เตชะพนาลัย

ด้วย นางสาวรัฐชลิย์ ทวีชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ เรื่อง การผลิตและออกแบบ ขอข้อมูลเกี่ยวกับ
การผลิตและออกแบบ ขอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเครื่องทองเพชรบุรี และขอถ่ายภาพขณะสัมภาษณ์ ระดับ
เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี
เพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับ”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้กับนักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๑๑๒-๑๐๘๑

(นายอาทร เตชะพนาลัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 3508 วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

ด้วย นางสาวรัฐชลีย์ ทวีชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษามีปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนา
ชุดเครื่องประดับ” โดยมี รศ.วาทิรร้อยโทพิชัย สดภิบาล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.
ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้ว
เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้
งานวิจัยของ นางสาวรัฐชลีย์ ทวีชัย มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบทแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
มาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 3508 วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาะห์เพ็ญแสง

ด้วย นางสาวรัฐชลิย์ ทวีชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษามีปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนา
ชุดเครื่องประดับ” โดยมี รศ.ว่าที่ร้อยโทพิชัย สดภิบาล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.
ทรงวุฒิ เอกภูฉิงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้ว
เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้
งานวิจัยของ นางสาวรัฐชลิย์ ทวีชัย มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบทแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
มาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 3508

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๗ กันยายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ปริศนา บุญศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวรัฐชลิย์ ทวีชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษามีปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนา
ชุดเครื่องประดับ” โดยมี รศ.ว่าที่ร้อยโทพิชัย สดภิบาล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.
ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสม
มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวรัฐชลิย์ ทวีชัย มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๕-๑๑๒-๑๘๙๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๗.๑๗.๐๑(๔).๐๑/๗๒

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

ทว มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอแจ้งตอบรับบทความ

เรียน คุณวรัญชีย์ ทวีชัย

ตามที่ท่านเสนอบทความวิจัย เพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นั้น

กองบรรณาธิการ วารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรได้รับ
บทความวิจัย เรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับของท่าน เป็นที่
เรียบร้อยแล้ว และได้พิจารณาตีพิมพ์บทความวิจัยดังกล่าวในวารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อทราบและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุดสังข์)

บรรณาธิการวารสารวิชาการศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

งานวารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

โทร. ๐-๕๕๕๖-๒๔๕๙ โทรสาร. ๐-๕๕๕๖-๒๔๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

The seal of Rajabhat Buriram University is a circular emblem. It features a central sunburst with rays emanating from a central point. Below the sunburst are three tiered stupas or pagodas, each with a flame-like base. The entire emblem is surrounded by a decorative border. The text 'ภาคผนวก ข' is centered above the emblem, and 'เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย' is centered below it. The list of items is positioned to the left of the emblem.

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เบื้องต้นการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ
2. แบบสอบถามเพื่อประเมินผลงานการออกแบบและพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี
3. แบบประเมินความพึงพอใจผู้เชี่ยวชาญ ผู้ผลิต และผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี
เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ

(สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องประดับเพชรบุรี)

เรื่อง การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ

สัมภาษณ์โดย นางสาววรัญชลิย์ ทวีชัย

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สัมภาษณ์ วัน เดือน ปี/...../2557

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องเงินชาวเขาเผ่าม้ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ.....สกุล.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์การทำงาน.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องประดับเพชรบุรี

1. เครื่องประดับเพชรบุรีรูปแบบเดิม มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. เครื่องประดับเพชรบุรีมีกี่ประเภท อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. วัสดุที่ใช้ในการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรีคืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. ในการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรีมีขั้นตอนและวิธีการผลิตอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ลวดลายบนเครื่องประดับเพชรบุรีเป็นลวดลายลักษณะใด

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. แรงบันดาลใจของลวดลายเครื่องประดับเพชรบุรีได้มาจากอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

7. มีความเชื่อต่อเครื่องประดับและลวดลายอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

8. จุดเด่นของเครื่องประดับเพชรบุรีคืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

9. ในการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี ควรที่จะออกแบบมาให้ลักษณะในรูปแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

10. ท่านคิดว่าเครื่องประดับเพชรบุรีสามารถผลิตในระบบอุตสาหกรรมได้หรือไม่เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อประเมินผลงานการออกแบบและพัฒนาชุดเครื่องประดับเพชรบุรี
(ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ)

เรื่อง

การศึกษานโยบายเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ

โดย นางสาวรัชชสิริ ทวีชัย

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สอบถาม วัน เดือน ปี/...../2557

คำชี้แจง : พิจารณาร่างแบบของผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเพชรบุรี ในแต่ละรูปแบบ แล้วใส่
เครื่องหมาย ลงในช่องว่าง ตามลำดับความพึงพอใจในด้านต่างๆของท่านโดยรูปแบบในการ
สอบถามแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจในการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี ในด้านความ
สวยงาม ด้านคิดสร้างสรรค์ ด้านประโยชน์ใช้สอย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ.....สกุล.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์การทำงาน.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจในการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับคะแนนที่ท่านมีความพึงพอใจโดยระดับคะแนนของหมายเลขมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึงระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึงระดับความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึงระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบเครื่องประดับชุดที่ 1

ด้านความสวยงาม	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ					
2. ความเหมาะสมของขนาดเครื่องประดับ					
3. การจัดวางลวดลายที่ลงตัว					
4. ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน					
5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน					
6. ความประณีตของชิ้นงาน					
7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้กับโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ที่นอกเหนือจากนี้

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี					
2. การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว					
3. รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้					
4. การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม					
5. รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์					
6. ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว					
7. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ					
ด้านประโยชน์ใช้สอย	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่					
2. รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่					
3. เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่					
4. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา					
5. สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบเครื่องประดับชุดที่ 2

ด้านความสวยงาม	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ					
2. ความเหมาะสมของอัญมณีที่ใช้					
3. การจัดวางลวดลายที่ลงตัว					
4. ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน					
5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน					
6. ความประณีตของชิ้นงาน					
7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					
	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถเผยแพร่ไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความคิดสร้างสรรค์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี					
2. การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว					
3. รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้					
4. การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม					
5. รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์					
6. ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว					
7. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ					
ด้านประโยชน์ใช้สอย	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่					
2. รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่					
3. เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่					
4. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา					
5. สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี					
2. การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว					
3. รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้					
4. การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม					
5. รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์					
6. ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว					
7. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ					
ด้านประโยชน์ใช้สอย	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่					
2. รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่					
3. เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่					
4. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา					
5. สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบเครื่องประดับชุดที่ 4

ด้านความสวยงาม	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ					
2. ความเหมาะสมของขนาดเครื่องประดับ					
3. การจัดวางลวดลายที่ลงตัว					
4. ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน					
5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน					
6. ความประณีตของชิ้นงาน					
7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี					
2. การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว					
3. รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้					
4. การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม					
5. รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์					
6. ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว					
7. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ					
ด้านประโยชน์ใช้สอย	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่					
2. รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่					
3. เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่					
4. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา					
5. สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบเครื่องประดับชุดที่ 5

ด้านความสวยงาม	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ					
2. ความเหมาะสมของขนาดเครื่องประดับ					
3. การจัดวางลวดลายที่ลงตัว					
4. ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน					
5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน					
6. ความประณีตของชิ้นงาน					
7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี					
2. การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว					
3. รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้					
4. การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม					
5. รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์					
6. ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว					
7. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ					
ด้านประโยชน์ใช้สอย	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่					
2. รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่					
3. เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่					
4. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา					
5. สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ผลิตและผู้บริโภค
เรื่อง

การศึกษาภูมิปัญญาเครื่องทองเพชรบุรี เพื่อพัฒนาชุดเครื่องประดับ

โดย นางสาวรัญชลิย์ ทวีชัย

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สอบถาม วัน เดือน ปี/...../2557

คำชี้แจง : พิจารณาร่างแบบของผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเพชรบุรี ในแต่ละรูปแบบ แล้วใส่
เครื่องหมาย ลงในช่องว่าง ตามลำดับความพึงพอใจในด้านต่างๆของท่านโดยรูปแบบในการ
สอบถามแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจในการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี ในด้านความ
สวยงาม ด้านคิดสร้างสรรค์ ด้านประโยชน์ใช้สอย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ชื่อ.....สกุล.....

ตำแหน่ง.....

สถานที่ทำงาน.....

ประสบการณ์การทำงาน.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ประเมินความพึงพอใจในการออกแบบเครื่องประดับเพชรบุรี

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องระดับคะแนนที่ท่านมีความพึงพอใจโดยระดับคะแนนของหมายเลขมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึงระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึงระดับความพึงพอใจมาก
- 3 หมายถึงระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายถึงระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความสวยงาม	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ความสวยงามของตัวเรือนเครื่องประดับ					
2. ความเหมาะสมของขนาดเครื่องประดับ					
3. การจัดวางลวดลายที่ลงตัว					
4. ชิ้นงานเครื่องประดับมีความเข้าชุดกัน					
5. รูปแบบและวัสดุที่ใช้มีความสัมพันธ์กัน					
6. ความประณีตของชิ้นงาน					
7. รูปแบบสามารถสร้างแรงจูงใจในการตัดสินใจเลือก					
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ลวดลายสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของเครื่องประดับเพชรบุรี					
2. การจัดวางลวดลายมีองค์ประกอบที่ลงตัว					
3. รูปทรงและลวดลายมีความเหมาะสมในการใช้					
4. การทับซ้อนกันของชิ้นงานมีความเหมาะสม					
5. รูปร่างและรูปทรงมีความเป็นเอกลักษณ์					
6. ลวดลายที่ใช้มีการตัดทอนอย่างลงตัว					
7. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการผลิตกับรูปแบบเครื่องประดับ					
ด้านประโยชน์ใช้สอย	ระดับความเหมาะสมรูปแบบที่ 1				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่					
2. รูปร่าง รูปทรง มีความเหมาะสมกับสรีระของผู้สวมใส่					
3. เครื่องประดับมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้ขณะสวมใส่					
4. ง่ายต่อการเก็บและดูแลรักษา					
5. สามารถนำไปสวมใส่ได้หลายโอกาส					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

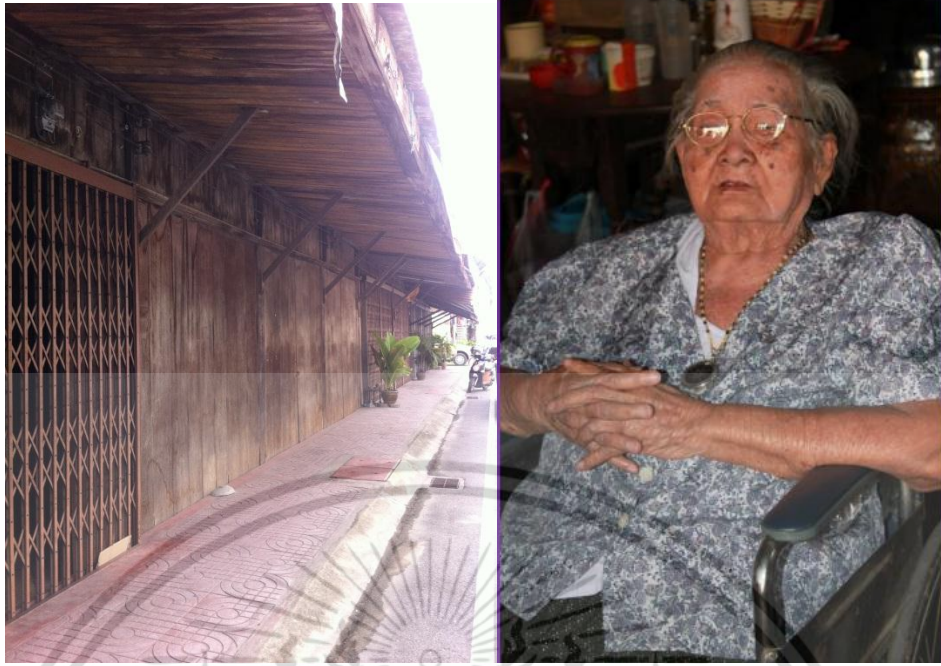
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค.1 คุณเนือง แผงสีคำ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 11 ตุลาคม พ.ศ.2556)

ภาพที่ ค.2 คุณมณฑา แผงสีคำ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 11 ตุลาคม พ.ศ.2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค.3 คุณกิตติพร นาใจดี ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 9 กันยายน พ.ศ.2556)

ภาพที่ ค.4 อาจารย์ นิพนธ์ ยอดคำปัน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 4 กันยายน พ.ศ.2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค.5 อาจารย์ อาทร เตชะพนาลัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 8 กันยายน พ.ศ.2556)

ภาพที่ ค.6 อาจารย์ มงคล สาระพวงค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 6 กันยายน พ.ศ.2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

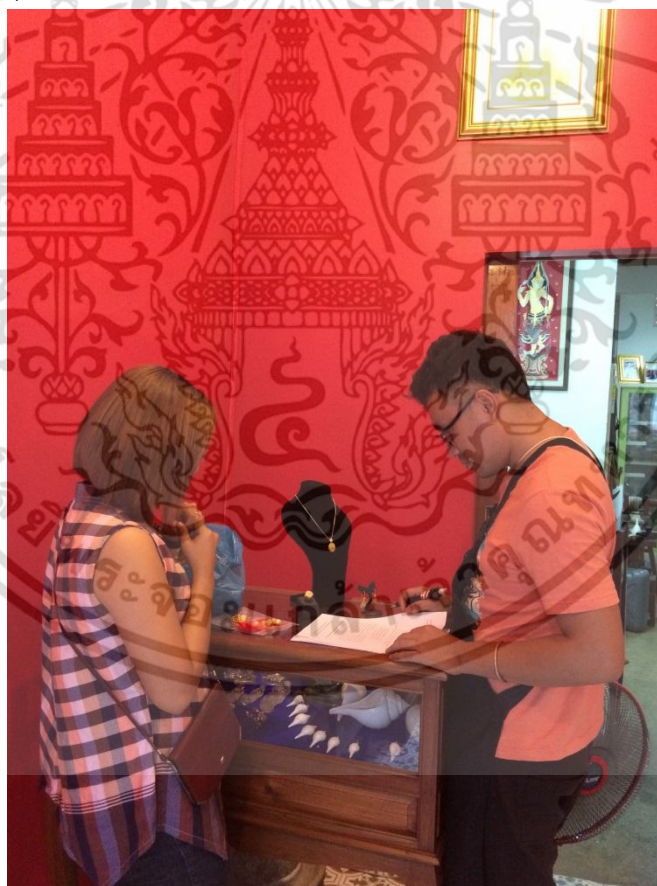

ภาพที่ ค.7 การลงพื้นที่และสัมภาษณ์ ร้านจำหน่ายและผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2556)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค.8 ขั้นตอนการประเมินผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี กลุ่มผู้บริโภค
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558)

ภาพที่ ค.9 ขั้นตอนการประเมินผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี กลุ่มผู้บริโภค
(ที่มา : ถ่ายเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เบื้องต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2556

สัมภาษณ์ คุณเนื่อง แฝงสีคำ

สถานที่ บ้านเลขที่ ๓๖๘ ถนนพานิชเจริญ ต.ทวารบ อ.เมือง จ.เพชรบุรี

คุณเนื่อง แฝงสีคำ ได้สร้างสรรค์งานช่างทองโบราณโดยประยุกต์ศิลป์ลวดลายของทองโบราณและวิถีชีวิตของผู้คน ตลอดจนการสร้างสรรค์งานจากธรรมชาติรอบข้าง คติความเชื่อ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความวิจิตรศิลป์และความประณีตศิลป์ ลักษณะเด่นของทองรูปพรรณของบ้านเนื่อง เป็นการผสมผสานระหว่างงานช่างกับศิลปะอย่างสมดุล เป็นผลงานที่เกิดจากความรู้ ผสานกับอารมณ์ ความรู้สึกที่ลึกซึ้งสร้างสรรค์ และมีความประณีต สวยสด งดงาม และตระการตา ควบคู่กับประโยชน์ใช้สอยและความพึงพอใจของผู้สั่งทำ โดยใช้กรรมวิธีทำทองรูปพรรณและเครื่องประดับตามแบบโบราณ คือเป็นงาน “ศิลป์หัตถกรรม”

บ้านเนื่องเล่าว่า เริ่มฝึกทำ ทองรูปพรรณตั้งแต่อายุ ๑๗ ปี กับนายลิบ และนางพลับ ชูบดินทร์ ซึ่งเป็นลุงกับป้า ประมาณ ๑๐ ปี “ต้องหัดจากเงินก่อน ต้องตีเงิน ถักโซ่เงิน ทำสร้อยเงิน ทุกอย่างต้องเริ่มจากเงินก่อน ทำ จนชำนาญจึงค่อยมาหัดทำทอง การฝึกหัดทำทองเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความอดทนสูงและมีใจรักจริงๆ ถึงจะทำได้ตลอดรอดฝั่ง เพราะครูที่ถ่ายทอดวิชาให้ละเอียดประณีตมาก ต้องหัดทำไปทีละขั้นตามลำดับ ก่อนจะหัดถักทำเป็นชิ้นงานได้ ก็ต้องเริ่มจากฝึกตีแผ่นเงินจนแผ่นบางเป็นกระดาษก่อน จากนั้นจึงมาตัดเป็นเส้นๆ นำมาม้วนเป็นตะกรุด จึงให้หัดถักสร้อยเกลียวสมอ สร้อยขั้วมัน ทำลวดลายทุกอย่างเป็นงานฝีมือเป็นที่พอใจ ครูจึงจะให้ทำทอง เพราะทองมีราคาสูงจะนำมาใช้หัดทำไม่ได้นอกจากนั้นบ้านเนื่องยังได้พูดถึงช่างทองชาวไทยกับช่างชาวจีนว่ามีความแตกต่างกัน ช่างจีนจะมีหัวทางการค้า รู้จักพลิกแพลง คนแข่งเดียวกันจะอุดหนุนเกื้อกูลกันจนสามารถขยายกิจการใหญ่โตและมีฐานะร่ำรวย ขณะที่ช่างคนไทยทำด้วยความภาคภูมิใจในฝีมือเป็นสิ่งสำคัญ ค่าแรงที่ได้รับค่อนข้างน้อยแต่ก็ทำด้วยใจรัก” บ้านเนื่อง เป็นศิลปินพื้นบ้านที่ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และยึดถือความดีงามเหล่านี้มาสร้างสรรค์งานของท่านเสมอมางานแต่ละชิ้นจึงออกมาจากหัวใจ ประณีต บรรจง สมบูรณ์ในตัวเอง เนื่องจากผลงานของท่านสามารถแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างลวดลายทองกับธรรมชาติ และความคิดในการสร้างสรรค์เครื่องประดับอันมีค่านี้ได้เป็นอย่างดี กล่าวได้ว่าผลงานของบ้านเนื่อง ได้สืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านให้คงอยู่คู่ชาติ และยังเป็นสื่อในการพัฒนาด้านศิลปะและวัฒนธรรมของชาติด้วย นางเนื่องได้รับการยกยอมรับจากสาธารณชนทั่วไป จนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาช่างฝีมือ ช่างทอง พ.ศ. ๒๕๓๑ จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และได้รับการยกย่องให้เป็นผู้สืบสกุลช่างทองโบราณสี่แผ่นดิน (รัชกาลที่ ๕ - รัชกาลที่ ๙) เพื่อมีให้งานศิลป์การทำทองแบบโบราณต้องสูญหายไปจากความทรงจำของบรรพชนไทย จึงได้มีการถ่ายทอดวิชาความรู้กับบุตรสาว และบุตรหลาน ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป จึงนับได้ว่าเป็นแบบอย่างของช่างทองโบราณที่ยังคงทำหน้าที่เป็นผู้อนุรักษ์ และสืบทอดมรดกภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าของไทยสืบต่อไป นางเนื่อง แฝงสีคำ จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประยุกต์ศิลป์) พุทธศักราช ๒๕๕๕

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ 2556

สัมภาษณ์ คุณมณฑา แผงสีคำ

สถานที่ บ้านเลขที่ 368 ถนนพานิชเจริญ ต.ทวารบ อ.เมือง จ.เพชรบุรี

คุณมณฑา แผงสีคำ บุตรสาวของนางเนื่อง แผงสีคำ ศิลปินพื้นบ้านด้านช่างทองโบราณ ซึ่งได้สืบทอดวิชาการทำทองและมีอาชีพเป็นช่างทองมาจนถึงปัจจุบัน ป้ามณฑามีความภาคภูมิใจในความเป็นช่างทองโบราณซึ่งเป็นมรดกของตระกูลเป็นอย่างยิ่ง มีความเห็นว่าจะต้องอนุรักษ์และสืบสานต่อไป และยังคงยึดหลักในการทำงานว่าต้องรักษาคุณภาพมากกว่าปริมาณ งานชิ้นไหนที่ทำออกมาถ้าตนเองเห็นว่าไม่สวยจะยุบทำใหม่ทันที คือมีการควบคุมคุณภาพด้วยตนเอง ดังนั้นงานทุกชิ้นจึงไม่เคยได้รับคำตำหนิจากลูกค้า สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ป้ามณฑาเน้นย้ำเช่นเดียวกับป้าเนื่อง คือความซื่อตรงต่อวิชาชีพ ป้ามณฑากล่าวว่าเครื่องทองรูปพรรณแบบโบราณนั้นนับวันจะสูญหายไปเพราะไม่มีช่าง คนรุ่นใหม่ไม่สนใจฝึกหัด เนื่องจากรายได้จากการทำทองไม่คุ้มกับเวลางานแต่ละชิ้นใช้เวลาในการทำงานบ้างชิ้นใช้เวลาเป็นทำเป็นปีคนรุ่นใหม่จึงไม่มีใครสนใจทำ ส่วนเครื่องทองรูปพรรณที่มีขายกันแพร่หลายนั้นเป็นฝีมือของช่างชาวจีน ซึ่งมีวิธีทำและลวดลายต่างกัน ป้ามณฑายังบอกอีกว่ามีคนมาจ้างทำงานสมัยใหม่ไม่รับทำรับทำแต่งงานโบราณเท่านั้น “เราต้องรักษาคุณภาพ ทองดีไม่ตีบอกตรง ๆ ไปเลย ไม่มีโกหก มาผสมยังงั้น ยังงี้เราทำไม่ได้ ทำไม่เป็น งานที่ทำเป็นงานโบราณ วิธีการทำก็ยังเป็นแบบโบราณจริงๆ” ความประณีตของผลงานจึงเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาลูกค้า ผู้ที่เคยมาสั่งทำแล้วจะกลับมาอีกทุกครั้งที่มีโอกาส ลักษณะเด่นของทองรูปพรรณของท่าน เป็นการผสมผสานระหว่างงานช่างกับศิลปะอย่างสมดุล คือเป็นผลงานที่เกิดจากความรู้ ผสานกับอารมณ์ ความรู้สึกและใจรัก งานทุกชิ้นจึงมีความเป็นตัวของตัวเอง ให้อารมณ์ความรู้สึกที่ลึกซึ้งสร้างสรรค์ ไม่เลียนแบบผู้ใดและมีความประณีตงดงามอย่างไม่เป็นที่สองรองใคร ปัจจุบันมีเพียงนางสาวมณฑา แผงสีคำ เป็นผู้รับช่วงต่องาน ศิลป์งานช่างทอง ทองโบราณ ทองเมืองเพชร เพียงคนเดียวที่ยังคงคุณลักษณะที่สวยงาม และคงความเป็นเอกลักษณ์ แบบทองโบราณทองเมืองเพชรบุรี สืบมาจนถึงปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ 2556

สัมภาษณ์ คุณกิตติพร นาใจดี

สถานที่ บ้านเลขที่ 8/12 ซ.2 ถ.พระทรง ต.ท่าราบ จังหวัดเพชรบุรี

คุณกิตติพร นาใจดี หรือครูอ้วน ช่างทองเมืองเพชรที่ฝึกทำงานจนชำนาญแล้วก็ออกไปทำของตัวเอง ซึ่งงานของครูอ้วนนั้นจะตัดแปรงจากรูปแบบเดิมเล็กน้อยเพื่อให้เหมาะกับคนรุ่นใหม่และง่ายต่อการสวมใส่ แต่ยังคงรูปแบบเดิมไว้ ครูอ้วนเล่าว่า ช่างทองที่มาฝึกการทำทองโบราณ จะต้องใช้เวลาฝึก 2 ปีถึง 3 ปี จึงจะสามารถทำออกมาได้สวยงาม บางอย่างผู้ฝึกสอนก็ไม่บอกหมดเราต้องหาวิธีในการทำเองสะสมประสบการณ์ในการทำงานจนออกมาทำเองจนถึงทุกวันนี้ “ลวดลายของทองเมืองเพชร นอกจากความสวยงามอ่อนช้อยแล้ว ลายทองเมืองเพชรจะมีความขลัง และมีเสน่ห์ในตัว ซึ่งปัจจุบันหาคนทำยากขึ้นเรื่อย เพราะคนรุ่นหลังไม่สนใจที่จะทำ เพราะในการทำทองของช่างทองเพชรบุรี จะต้องใช้เวลา และฝีมือในการทำ” ลูกค้าส่วนใหญ่เมื่อได้มาเห็นงานของเราจะชื่นชอบ เพราะใส่ใจในทุกขั้นตอนการผลิตเพื่อให้งานออกมาดีที่สุดในรูปแบบที่ไม่ค่อยมีให้เห็นตามท้องตลาดทั่วไป อีกทั้งเป็นงานทำมือ ต่างจากการใช้บล็อกที่สามารถทำออกมาได้ครั้งละมาก ลูกค้าที่ซื้อไปจึงไม่ต้องกลัวว่าจะไปซ้กับแบบของคนอื่นๆ และข้อเสียของงานทำจากบล็อก นอกจากแบบจะเหมือนกันไปหมด งานบล็อกจะไม่สามารถทำลวดลายได้มาก ในขณะที่งานทำมือนั้นสามารถสร้างลวดลายได้เท่าที่ลูกค้าต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 4 กันยายน พ.ศ 2556

สัมภาษณ์ อาจารย์นิพนธ์ ยอดคำปัน

สถานที่ ร้านกรุงช่าง ดีโอดส์สยามพลาซ่า กรุงเทพมหานคร

อาจารย์นิพนธ์ ยอดคำปัน ช่างทองหลวงประจำสำนักพระราชวังและเป็นอาจารย์พิเศษกาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง อีกทั้งยังเป็นนักศึกษารุ่นแรกของกาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง อ.นิพนธ์กล่าวว่า เป็นเพราะการทำเครื่องประดับทองเป็นงานที่ต้องทำด้วยใจรัก และมีความสุขกับการได้รังสรรค์ชิ้นงานที่ละเอียดอ่อนจริงๆ เป็นงานฝีมือที่มีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งช่างน้อยคนจะมีใจรักในการทำเครื่องประดับทอง ขณะที่ผู้ซื้อก็เห็นว่าเป็นงานที่ราคาสูง และยังมีมองว่าดูเชยโบราณ จึงทำให้งานศิลปะด้านนี้ค่อยๆ เสื่อมถอยไปเรื่อยๆ "เด็กส่วนใหญ่ที่จบจากช่างทองหลวงแล้วก็ไปทำงานบริษัท ถือเป็นช่างฝีมือดีที่มีความรู้เรื่องทองโบราณ แต่ถ้าพูดถึงโอกาสที่จะได้ใช้วิชาความรู้ เฉพาะทางที่เรียนมาต้องยอมรับว่ามีไม่มาก เพราะชิ้นงานจะใช้เทคนิคไหนอยู่ที่การออกแบบ" อ.นิพนธ์ มองว่าแม้สังคมไทย จะให้ความสำคัญกับงานเครื่องทองไทย และการออกแบบเครื่องประดับค่อนข้างมาก ในช่วงสิบปีมานี้ แต่ปัญหาคือ ต่างคนต่างทำไปคนละทิศละทาง "ตั้งแต่ผมทำทอง ยังไม่มีฝรั่งมาซื้อ มันเป็นไปได้ที่จะให้คนชาติอื่นมาสนใจ ของโบราณของบ้านเรา ถ้าเขาจะซื้อก็ต้องเป็นชิ้นที่เรียบง่าย เก๋ๆ" อ.นิพนธ์เห็นความจำเป็น ที่ความรู้เรื่องเครื่องทองโบราณ จะต้องผสมผสานกับศาสตร์ด้านการออกแบบสมัยใหม่ ทั้งนี้ เพื่อสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงาน ซึ่งมีเอกลักษณ์ไทย และตอบสนองต่อความต้องการของยุคสมัย ไม่ว่าจะของชาวไทย หรือต่างชาติไปพร้อมกัน การมองเห็นถึงความสำคัญของงานหัตถศิลป์ชั้นสูงนี้ อ.นิพนธ์ จึงพยายามสืบสานงานฝีมือของช่างทองสกุลต่างๆ เอาไว้ ผลงานหัตถศิลป์อันล้ำค่ายังเป็นเรื่องของประวัติศาสตร์ เพื่อไม่ให้เครื่องประดับทองสูญหายไปกับกาลเวลาและเรื่องเล่าของประวัติศาสตร์ คือการพัฒนารูปแบบบวกกับงานดีไซน์ที่ทันสมัย เพื่อรักษาและสืบทอดงานหัตถศิลป์ให้คงอยู่สืบไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ 2556

สัมภาษณ์ อาจารย์อาทร เตชะพนาลัย

สถานที่ สำนักงานช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร

อาจารย์อาทร เตชะพนาลัย นายช่างศิลปกรรม สำนักงานช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ศิษย์เก่ากาญจนาภิเษกวิทยาลัยช่างทองหลวง อีกทั้งยังเป็นอาจารย์สอนงานเพชรบุรี อ.อาทร ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันช่างทำทองสืบทอดศิลปะไทยเหลือน้อยลง จึงจำเป็นต้องให้มีการสานต่องานหัตถศิลป์นี้ เพื่อไม่ให้หายไปตามกาลเวลา “งานช่างทองเพชรบุรีเป็นงานที่มีความประณีต เป็นอย่างมากจะต้องใจเย็นและมีใจรักในการทำงาน เพราะชิ้นงานแต่ละชิ้นจะออกมางดงาม ช่างทำทองต้องใช้ใจที่บริสุทธิ์ในการสร้างสรรค์ผลงานออกมา” คือเป็นผลงานที่เกิดจากความรู้ ผสานกับอารมณ์ ความรู้สึกและใจรัก ยุคสมัยก็เริ่มเปลี่ยนไป จึงควรสร้างสรรค์เครื่องประดับทองคำที่มีลวดลายประยุกต์ โดยใช้จุดเด่นของช่างทองโบราณผสมผสานกัน จะไดงานที่มีทั้งเรื่องราว มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ ใส่ในชีวิตประจำวันได้โดยไม่เชย และเก็บเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของยุคสมัยนี้ได้อีกด้วย และเพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์มรดกของชาติให้อยู่เคียงคู่สังคมยุคใหม่ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรแก่การยกย่องสืบสานต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ 2556

สัมภาษณ์ อาจารย์ มงคล สาระพวงค์

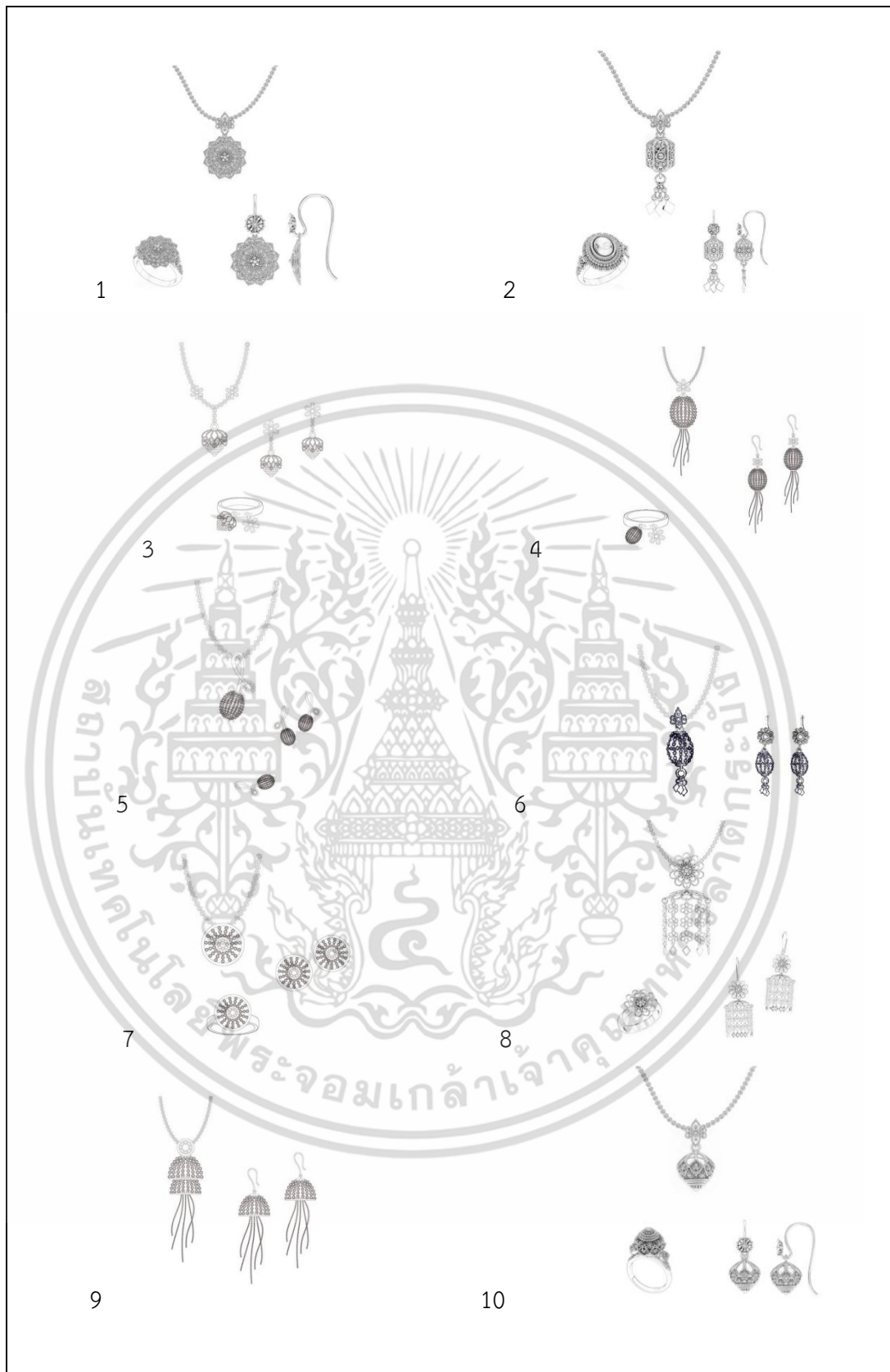
สถานที่ กาญจนนาภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง

อาจารย์ มงคล สาระพวงค์ ครูชำนาญการ กาญจนนาภิเษกวิทยาลัย ช่างทองหลวง ได้กล่าวว่า เป็นที่น่าเสียดายงานเครื่องทองไทยหรืองานเครื่องทองเพชรบุรียังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย บางคนยังแยกไม่ออกด้วยซ้ำว่าชิ้นไหนคืองานเพชรบุรี คนส่วนใหญ่ยังแยกแหว่งงานเพชรบุรีกับงานสุโขทัยไม่ออก และมักจะคิดว่า เป็นงานสุโขทัยซะส่วนใหญ่ซึ่งงานทั้งสองสกุลช่างนี้มีความแตกต่างกัน งานสุโขทัยนั้นเป็นงานลงยาสี ส่วนงานเพชรบุรีเป็นงานโครงลวด งานเครื่องทองเพชรบุรีเป็นงานที่มีความประณีต งดงาม มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตลอดจนการสร้างสรรค์งานจากธรรมชาติรอบข้าง คติความเชื่อ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความวิจิตรศิลป์และความประณีตศิลป์ของงานเครื่องทองเพชรบุรี คนในยุคปัจจุบันไม่ยอมใส่ทองเป็นแฟชั่นเหมือนเครื่องประดับอื่นๆ อีกทั้งช่างที่ทำก็ลดน้อยลงเนื่องจากงานมีรายละเอียดมากใช้เวลาทำนานไม่คุ้มค่าแรง ปัจจุบันจึงเหลือช่างที่ทำน้อย เครื่องทองเมืองเพชรจึงไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย อีกทั้งปัจจุบันทองมีราคาแพงจึงไม่ได้รับความนิยมมากนัก จะมีก็แต่ผู้ที่ซื้อเก็บสะสม ซึ่งพอมองเข้าไปนอกจากการซื้อทองไว้เก็งกำไรแล้ว พบว่าทองคำในตู้ตามร้านขายทองเกือบทุกร้านมีรูปแบบที่เรียบๆ ไม่มีดีไซน์ ไม่มีเรื่องราวคุณค่าของงานศิลป์ที่สวยงาม เป็นรูปแบบเศรษฐกิจที่ซื้อมาแล้วขายไปเท่านั้น จึงควรสร้างสรรค์เครื่องประดับทองคำที่มีลวดลายประยุกต์ใช้จุดเด่นของช่างทองโบราณแต่ละกลุ่มมาผสมผสานกัน จะได้งานที่มีทั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ จ.1 ภาพร่างเบื้องต้นแบบผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี
(ที่มา : วาดโดย วรณชลิษฐ์ ทวีชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	<p>INSPIRATION</p>	<p>CONCEPT</p> <p>เครื่องประดับชิ้นนี้เป็นรูปทรงที่ได้แรงบันดาลใจมาจากดอกบัวสีดงกษ ซึ่งหมายถึงความศรัทธา ความสงบ และความสง่างาม โดยใช้เทคนิคในการทำแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนของฐานเริ่มจากนำลวดทองขนาดเล็กมาทำโครงแล้วตัดลายใส่ ส่วนปลายจะใช้ลวดสลึงสร้างลายเป็นชั้นๆ เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเฉพาะของงานเครื่องทองเพชรบุรี</p>
<p>SKETCH DESIGN</p>	<p>DIMENSION</p>	
<p>IDEA DEVELOPMENT</p>		

ภาพที่ จ.2 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 1

(ที่มา : วาดโดย วรัญชลีย์ ทวีชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	<p>INSPIRATION</p>	<p>CONCEPT</p> <p>เครื่องประดับชิ้นนี้เป็นลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจากรูปแบบโคมจีนมีลักษณะเด่นที่รูปทรงกระบอกโปร่งทกลีลม โดยมีความเชื่อว่า โคมไฟให้ความสว่างไสวเปรียบประดุจความก้าวหน้า ความเจริญรุ่งเรือง เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเฉพาะของงานเครื่องทองเพชรบุรี</p>
<p>SKETCH DESIGN</p>	<p>DIMENSION</p>	
<p>IDEA DEVELOPMENT</p>		

ภาพที่ จ.3 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 2

(ที่มา : วาดโดย วรัญชลิษฐ์ ทวีชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

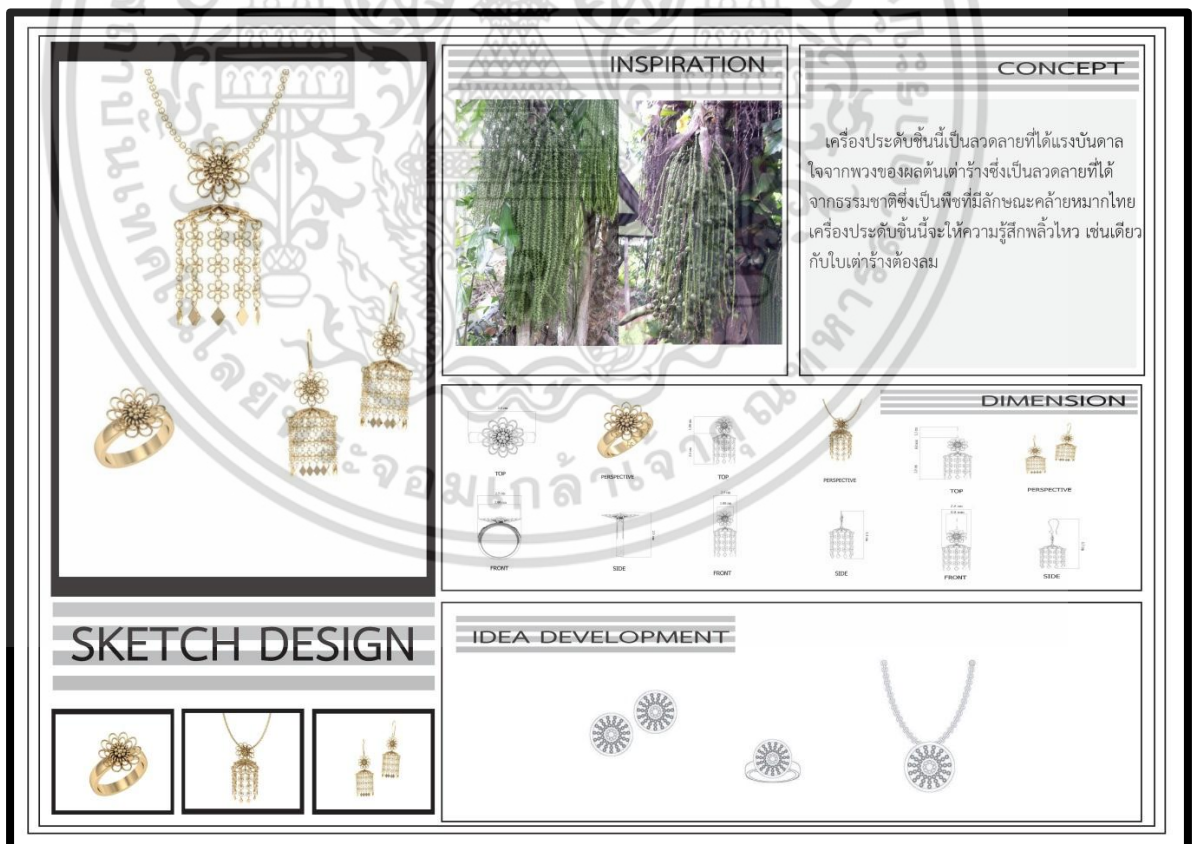
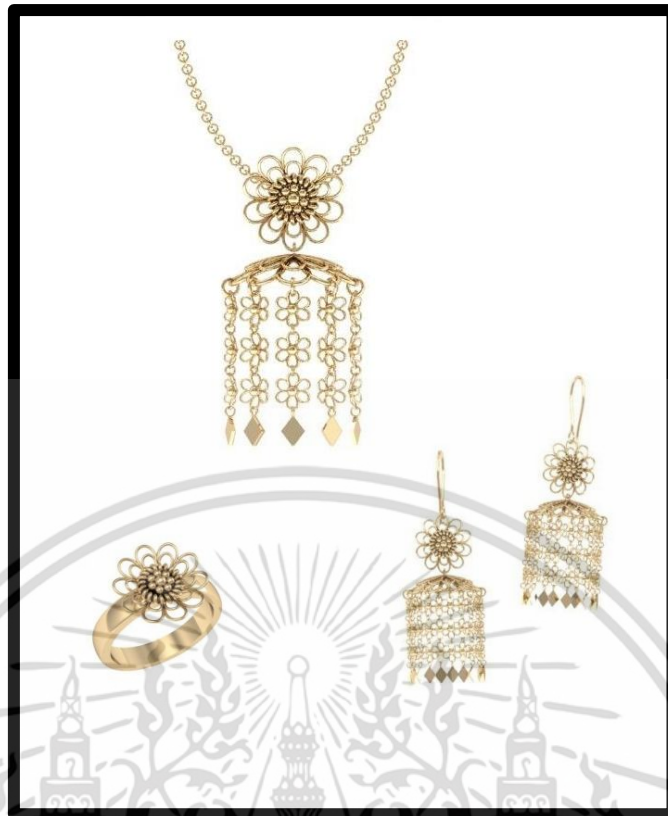

	<p>INSPIRATION</p>	<p>CONCEPT</p> <p>เครื่องประดับชิ้นนี้เป็นลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจจากลูกสนทะเลซึ่งเป็นลวดลายที่ได้จากธรรมชาติ และสื่อถึงความฉลาดหลักแหลม เครื่องประดับชิ้นนี้จะใช้เทคนิคการทำโดยใช้โคลงลวดขนาดเล็กมาหักเป็นลวดดอกพิกุลและใช้ไขปลานขนาดเล็กเชื่อมต่อเป็นดอกพิกุลขนาดเล็ก แต่ส่วนปลายจะใช้ลวดเป็นเกลียวห้อยเป็นระย้าเพื่อให้ชิ้นงานดูพลิ้วไหว</p>
<p>SKETCH DESIGN</p>	<p>DIMENSION</p>	
<p>IDEA DEVELOPMENT</p>		

ภาพที่ จ.4 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 3

(ที่มา : วาดโดย วรยุทธีย์ ทวีชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ จ.5 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 4

(ที่มา : วาดโดย วรัญชลีย์ ทวีชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

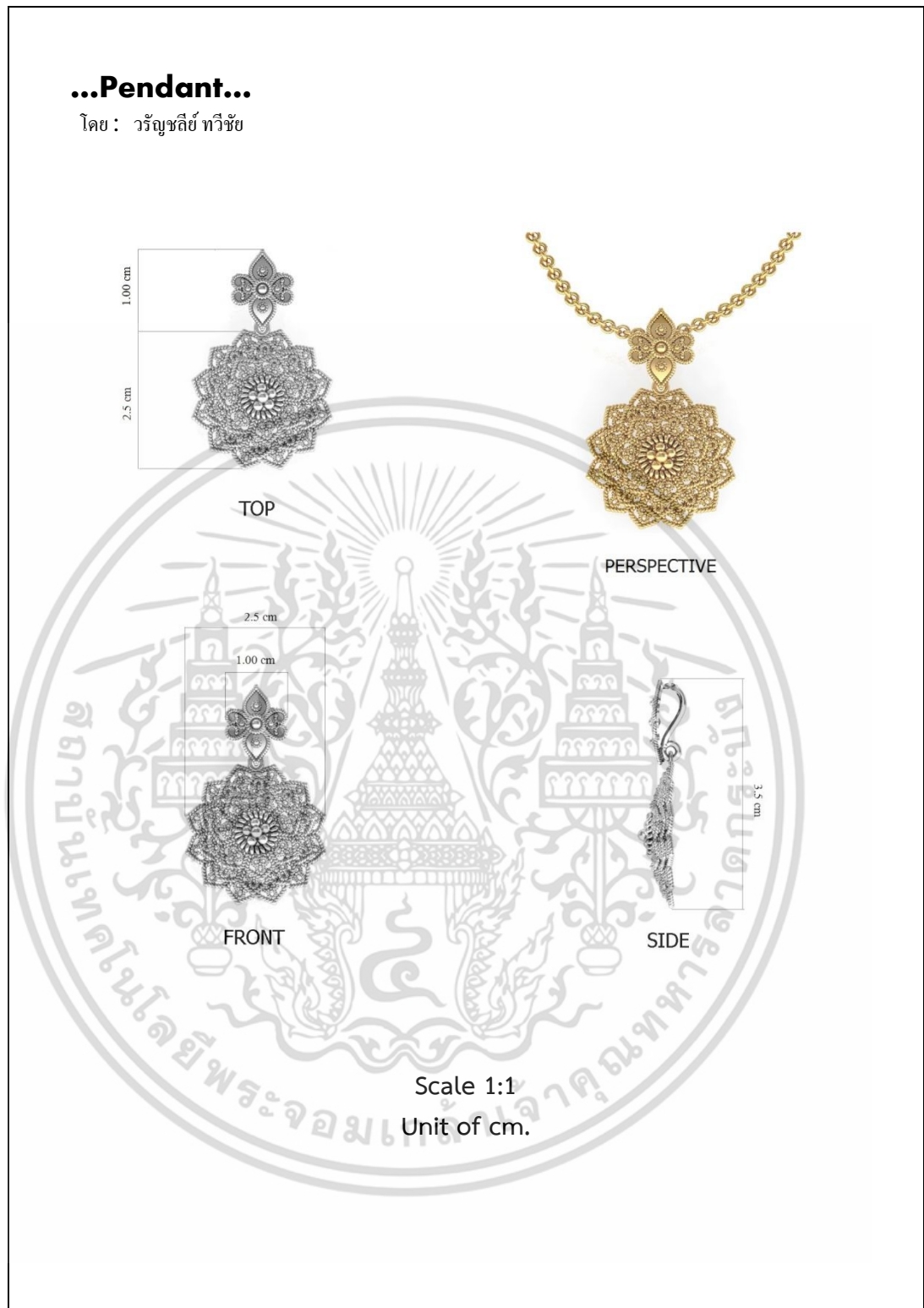
	<p>INSPIRATION</p>	<p>CONCEPT</p> <p>เครื่องประดับชิ้นนี้เป็นรูปทรงที่ได้แรงบันดาลใจมาจากดอกบัวสดดบังกช ซึ่งหมายถึงความศรัทธา ความสงบ และความสง่างาม โดยใช้เทคนิคในการทำแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนของฐานเริ่มจากนำลวดทองขนาดเล็กมาทำโครงแล้วตัดลายใส่ ส่วนปลายจะใช้ลวดสปริงสร้างลายเป็นชั้นๆ เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเฉพาะของงานเครื่องทองเพชรบุรี</p>
	<p>SKETCH DESIGN</p>	<p>DIMENSION</p>
<p>IDEA DEVELOPMENT</p>		

ภาพที่ จ.6 ภาพร่างผลิตภัณฑ์ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี รูปแบบที่ 5
(ที่มา : วาดโดย วรัญชลิย์ ทวีชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

...Pendant...

โดย : วรรณชลิย์ ทวีชัย

ภาพที่ จ.7 ภาพการเขียนแบบเพื่อการผลิต ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี (จี)
(ที่มา : วาดโดย วรรณชลิย์ ทวีชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

...Earring...

โดย : วรรณชลิย์ ทวีชัย

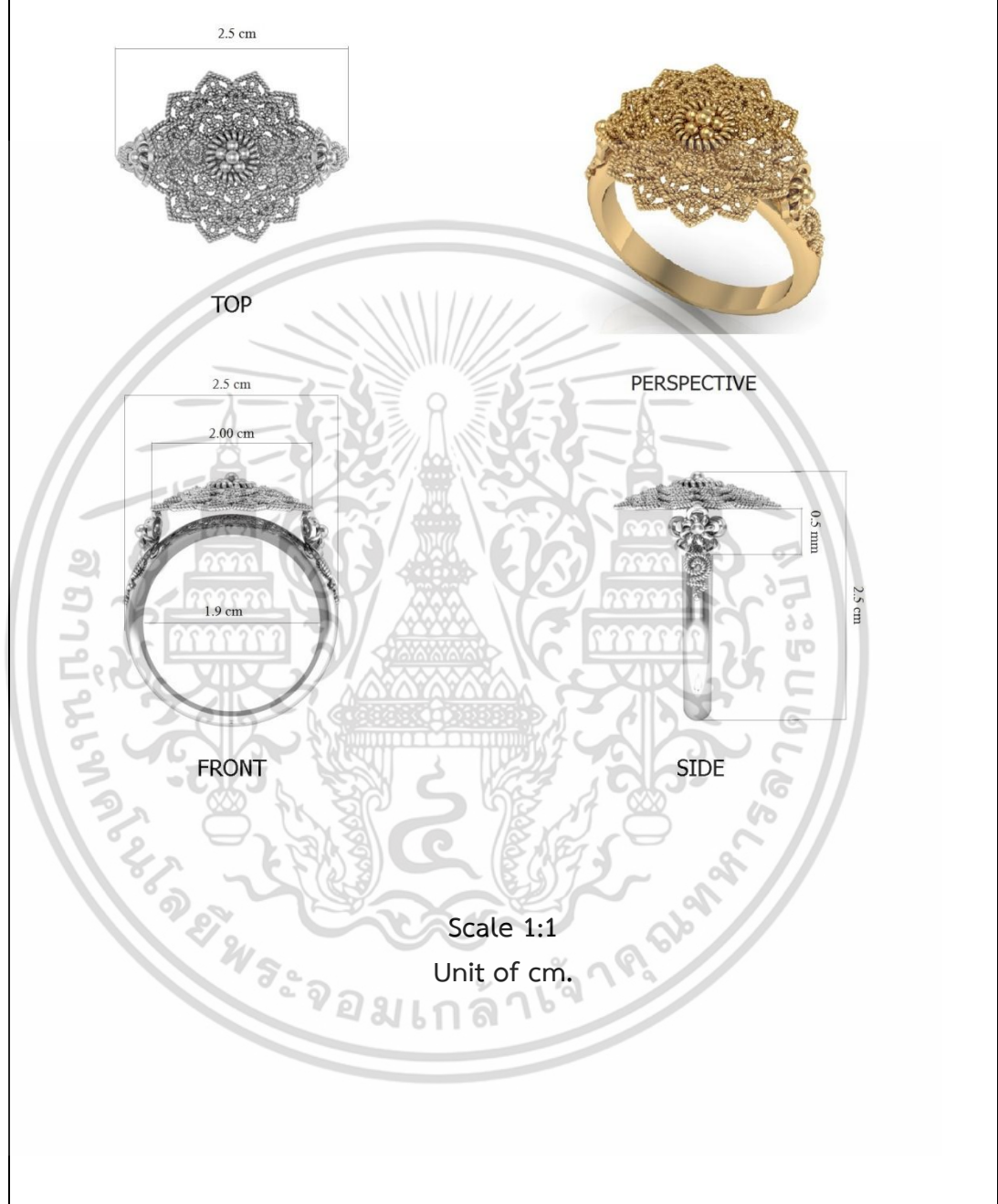

ภาพที่ จ.8 ภาพการเขียนแบบเพื่อการผลิต ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี (ต่างหู)
(ที่มา : วาดโดย วรรณชลิย์ ทวีชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

...Ring...

โดย : วรรณชลิย์ ทวีชัย

ภาพที่ จ.9 ภาพการเขียนแบบเพื่อการผลิต ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี (แหวน)
(ที่มา : วาดโดย วรรณชลิย์ ทวีชัย)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี

1. นำเนื้อเงินไปหลอมในเบ้าหลอมแล้วนำไปปรับคึงกับแป้นตึงสวตให้ได้ขนาด 0.40 มม.
2. นำลวดรีดแบนแล้วแบ่ง ชั้นที่ 1 7 ช่อง ชั้นที่ 2 10 ช่อง ชั้นที่ 3 12 ช่อง ช่องละ 15 มม. ทับแต่ละช่วงให้โค้ง ตัดเป็นกลีบดอก
3. ลวดขนาด 0.26 มม. ที่ปั่นเกลียวแล้วพันลวดเบอร์ 0.50 มม. เสร็จแล้วบีบออก ต่อจากนั้นตัดเป็น 5 ช่วง แล้วตัดเป็นลาย
4. เสร็จแล้วขัดกรี แล้วนำไปใช้ปลาร่างส่วนบนของลาย
5. นำคอกมาโอบคิบลูกเต๋าให้โค้ง
6. จากนั้นนำส่วนประกอบดอกที่กลที่ได้นำมาบกรีดให้ติดกัน
7. นำมาต้มทำความสะอาดด้วยสอานส้มแล้วนำไปขัดทำความสะอาดด้วยประศูติคาวย
8. นำมาขัดด้วยยาดินยาแดง แล้วนำไปล้างทำความสะอาด
9. นำมาชุบนิเกิล
10. จากนั้นนำมาชุบทอง เป็นอันจบกระบวนการผลิต

ภาพที่ จ.10 ภาพกระบวนการผลิตเครื่องประดับเพชรบุรี

(ที่มา : วรวิชัย ตรีชัย 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ จ.11 ภาพชิ้นงานต้นแบบ ชุดเครื่องประดับเพชรบุรี
(ที่มา : วรัญชลิย์ ทวีชัย 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ จ.12 ภาพชุดเครื่องประดับเพชรบุรี

(ที่มา : วรณชลิย์ ทวีชัย 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นามสกุล	วรัญชลิย์ ทวีชัย
วัน - เดือน - ปีเกิด	21 พฤศจิกายน 2531
ที่อยู่ปัจจุบัน	142 หมู่ 3 ต.นางรอง อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ 31110
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2549 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาช่างทองหลวง ปีการศึกษา 2551 กาญจนานิเชกวิทยาลัย ช่างทองหลวง สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง คณะศิลปกรรม ศาสตร์ สาขาวิชาช่างทองหลวง กาญจนานิเชกวิทยาลัย ช่างทองหลวง ปีการศึกษา 2553 สำเร็จการศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาเทคโนโลยีแม่พิมพ์เครื่องประดับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร วิทยาเขตพระนครเหนือ ปีการศึกษา 2558 สำเร็จการศึกษา วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้